T.C.

Marmara Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı

DİL EĞİTİMİ KAPSAMINDA SABAHATTİN ALİ'NİN MUHTELİF KÖŞE YAZILARININ İNCELENMESİ

Gökhan YURDAKUL
(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul- 2018

T.C.

Marmara Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı

DİL EĞİTİMİ KAPSAMINDA SABAHATTİN ALİ'NİN MUHTELİF KÖŞE YAZILARININ İNCELENMESİ

Gökhan YURDAKUL
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Prof. Dr. Mesut ŞEN

İstanbul-2018

T.C.

Marmara Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı

Gökhan Yurdakul tarafından hazırlanan "Dil Eğitimi Kapsamında Sabahattin Ali'nin Muhtelif Köşe Yazılarının İncelenmesi" konulu bu çalışma, 17/01/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunarak yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmzalar

Danışman : Prof. Dr. Mesut ŞEN .....

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Mehmet TEKİN .....

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Mahmut BABACAN .....

ÖN SÖZ

Yazar Sabahattin Ali, gerçekçi bir sanat anlayışı ile eserlerini kaleme almıştır.

Sabahattin Ali'nin yazdığı şiir, öykü, roman, köşe yazısı, özel mektup ve anılarının yanı sıra Sabahattin Ali hakkında yazılmış olan çeşitli kitap ve tezleri okudum. Bunlarla yetinmeyerek Yapı Kredi Yayınları tarafından 25 Nisan-30 Mayıs 2015 tarihleri arasında düzenlenen "Sabahattin Ali Edebiyat Okulu" projesinde katılımcı olarak yer aldım ve böylelikle Sabahattin Ali'yi daha iyi anlamaya çalıştım.

Sabahattin Ali, kendisinin ve ailesinin maddî ve manevî huzurunu bir kenara bırakıp suya sabuna dokunarak devrin üst düzey kamu görevlilerini ve siyasilerini eleştirmiştir. Bu eleştirileri nedeni ile cezaevlerinin soğuk yüzü ile tanışmış, sosyoekonomik sorunlar yaşamış ve mahkeme kayıtlarına göre Ali Ertekin isimli bir kişi tarafından 41 yaşında öldürülerek bu dünyadan sonsuzluğa göç etmiştir.

Sabahattin Ali'nin Türkçeyi iyi bilen toplumcu bir yazar olması, düşüncelerini eğip bükmeden savunması, Türk toplumunun çıkarlarını öncelemesi, yaşamını bu uğurda kaybetmesi gibi gerçekler nedeni ile tezin ana kişisi olması arasında doğrudan bir bağlantı söz konusudur. Bu ayırt edici özellikleri nedeni ile Sabahattin Ali'nin siyasî nitelikli metinleri üzerine yönelmeyi danışmanım Sayın Prof. Dr. Mesut Şen ile kararlaştırdık. Böylelikle Sabahattin Ali'nin eleştirel yönünü dil eğitimi kapsamında irdeleyerek aydınlatmaya çalıştık.

Yaşamım boyunca bana her konuda yardımcı olan çok ama çok sevdiğim ZÖY'e içtenlik ile sağ olasın diyorum.

Gökhan YURDAKUL

ÖZET

DİL EĞİTİMİ KAPSAMINDA SABAHATTİN ALİ'NİN MUHTELİF KÖŞE YAZILARININ İNCELENMESİ

Amacımız Sabahattin Ali'nin 1944-1948 yılları arasında kaleme aldığı köşe yazılarının eleştirel yönünü, dil eğitimi kapsamında irdeleyerek eğitim dünyasına kazandırmaktır.

Çalışma literatür taraması yapılarak gerçekleştirilmiştir. Temel hareket noktamız Sabahattin Ali'nin muhtelif gazetelerde yazdığı siyasî ve eleştirel boyutu olan metinlerin tespit edilmesi, ardından bağlamda ve arka plandaki anlamlarının ortaya konulmasıdır.

Sabahattin Ali, özellikle öykülerinde gardiyan, doktor, kaymakam gibi kamu görevlilerini genel bir çerçevede eleştirmiş, özel isimler vermekten geri durmuştur. Bu tutum, öykünün sınırlı kurgusal yapısının zarar görmemesi ve inandırıcılığının zedelenmemesi için yeğlenmiş olabilir; fakat Sabahattin Ali *İçimizdeki Şeytan* romanında farklı bir yol izlemiştir. Gerçek yaşamda kendisine muhalif olan kişileri çağrıştıracak biçimde, kahramanlarını fizikî, siyasî, meslekî birtakım ayırt edici özellikleri ile okuyucuya sunmuştur.

Sabahattin Ali, *İçimizdeki Şeytan* romanındaki tutumunu köşe yazılarında bir adım daha öteye taşımıştır. Devrin üst düzey kamu görevlilerini ve siyasilerini genellikle isimlerini vererek eleştirmiştir. Bu durum da bizim daha sağlıklı bir değerlendirme yapmamıza olanak sağlamıştır.

Anahtar sözcükler: Sabahattin Ali, eğitim, eleştiri, dil.

ABSTRACT

STUDY OF SABAHATTIN ALI'S ARTICLES IN THE VIEW OF LANGUAGE EDUCATION

Our aim is to put the value of Sabahattin Ali's essays written in between 1944-48 into our education system by going through them in the view of language education.

The research has been done by reviewing the resources. Our main goal is to detect the articles having critical points and political arguments and reveal the hidden meanings behind them.

Sabahattin Ali deliberately criticized public servants such as guardians, doctors, governors in a general frame and avoided writing their names. He may have done that not to harm fictional structure of the novel and reality of the novel. However, he presented the characters reminding people who were opponent to him in real life and defined them physically, politically and professionally in the novel "İçimizdeki Şeytan".

Sabahattin Ali depicted this attitude, used in the novel "İçimizdeki Şeytan", more clearly. He usually criticized high ranked public servants and politicians by using their names in those times. This situation has provided us to evaluate it more appropriately.

Key words: Sabahattin Ali, education, critic, language.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ i
ÖZET ii
ABSTRACT iii
İÇİNDEKİLER iv
TABLOLAR vii
KISALTMALAR viii
BÖLÜM I 9
GİRİŞ 9
1.1.Problem Durumu 9
1.2.Araştırmanın Amacı ve Önemi 10
1.3.Araştırmanın Sınırlılıkları 10
1.4.Tanımlar 10
BÖLÜM II 12
YÖNTEM 12
2.1.Araştırmanın Modeli 12
2.2.Evren ve Örneklem 13
2.3.Verilerin Toplanması 13
BÖLÜM III 14
3.1.Eleştirel Söylem İncelemesi 14
3.2.Eleştirel Söylem İncelemesi Bağlamında Siyaset Dili 16
3.3.Cumhuriyet'in Kuruluşundan Sabahattin Ali'nin Ölümüne Kadar Türkiye'deki Siyasal Yaşam 18
3.4.Sabahattin Ali'nin Hayatı ve Edebî Kişiliği 23
3.5. Sabahattin Ali'nin Teze Konu Olan Köşe Yazıları 25
BÖLÜM IV 27
BULGULAR VE YORUM 27
4.1.Sabahattin Ali'nin Dil Eğitimi Kapsamında İncelediğimiz Köşe Yazıları 27
4.1.1.İstiklal 27
4.1.2.Yabancı Sermaye 28
4.1.3.İngilizleri Severim 28
4.1.4.Ayıp 28
4.1.5.Tam Demokrasi 30
4.1.6.Kokuyor 31
4.1.7.Akkoyun, Karakoyun! 32
4.1.8.Hep Lâf 32
4.1.9.Yeşil Sarık 33
4.1.10.Ne İstiyoruz? 34
4.1.11.Yabancı Şahit Yalancı Şahit 34
4.1.12.Ne İnkılâpçılık! 35
4.1.13.Görülmemiş Tiyatro 36
4.1.14.Lânet Olsun 36
4.1.15.Adâlet 37
4.1.16.Gütenberg Matbaası 37
4.1.17.Recepkrasi ve Celâlkratik ve Zil Takıp Oynasınlar 37

4.1.18.Hangi Cepheden Gelirsen Gelsin, Emperyalizmin Aleyhindeyiz 38
4.1.19.18 Milyon Türk Ne Olacak? 38
4.1.20.Yaşasın Millet 39
4.1.21.Krediyi Düşüren Kredi 39
4.1.22.Milleti Aldatmasınlar 39
4.1.23.Genç Arkadaş 40
4.1.24.Aczimiz 40
4.1.25.Milletin Postunu Paylaşıyorlar 40
4.1.26.Fikir ve Küfür 41
4.1.27.Bir Gazete Çıktı 41
4.1.28.Çok Yaşayın 42
4.1.29.Bekliyoruz 42
4.1.30.Bir Alçak 42
4.2.Köşe Yazılarında Kullandığı Dil 43
4.3.Köşe Yazılarında Kullandığı Dikkat Çeken Yazım ve Noktalamalar 43
4.4.Köşe Yazılarında Kullandığı Biçem 47
4.4.1.İngilizleri Severim 47
4.4.2.Akkoyun, Karakoyun! 47
4.4.3.Hep Lâf 48
4.4.4.Yeşil Sarık 48
4.4.5.Ne İstiyoruz? 48
4.4.6.Yabancı Şahit Yalancı Şahit 48
4.4.7.Ne İnkılâpçılık! 48
4.4.8.Görülmemiş Tiyatro 49
4.4.9.Lânet Olsun 49
4.4.10.Gütenberg Matbaası 49
4.4.11.Zil Takıp Oynasınlar 49
4.4.12.18 Milyon Türk Ne Olacak? 49
4.4.13.Yaşasın Millet 50
4.4.14.Krediyi Düşüren Kredi 50
4.4.15.Genç Arkadaş 50
4.4.16.Aczimiz 50
4.4.17.Milletin Postunu Paylaşıyorlar 51
4.4.18.Fikir ve Küfür 51
4.4.19.Çok Yaşayın 51
4.4.20.Bekliyoruz 52
4.4.21.Bir Alçak 52
BÖLÜM V 53
İNCELENEN OTUZ KÖŞE YAZISININ TAM METNİ 53
5.1.İstiklal 53
5.2.Yabancı Sermaye 56
5.3.İngilizleri Severim 58
5.4.Ayıp 60
5.5.Tam Demokrasi 62
5.6.Kokuyor 64
5.7.Akkoyun, Karakoyun! 65
5.8.Hep Lâf 68
5.9.Yeşil Sarık 70

5.10.Ne İstiyoruz? 73
5.11.Yabancı Şahit Yalancı Şahit 74
5.12.Ne İnkılâpçılık! 77
5.13.Görülmemiş Tiyatro 78
5.14.Lânet Olsun 79
5.15.Adâlet 81
5.16.Gütenberg Matbaası 82
5.17.1.Recepkrasi ve Celâlkratik 84
5.17.2.Zil Takıp Oynasınlar 85
5.18.Hangi Cepheden Gelirsen Gelsin, Emperyalizmin Aleyhindeyiz 86
5.19.18 Milyon Türk Ne Olacak? 89
5.20.Yaşasın Millet 91
5.21.Krediyi Düşüren Kredi 93
5.22.Milleti Aldatmasınlar 94
5.23.Genç Arkadaş 96
5.24.Aczimiz 97
5.25.Milletin Postunu Paylaşıyorlar 99
5.26.Fikir ve Küfür 100
5.27.Bir Gazete Çıktı 102
5.28.Çok Yaşayın 106
5.29.Bekliyoruz 109
5.30.Bir Alçak 111
BÖLÜM VI 113
SONUÇ 113
KAYNAKÇA 117

TABLOLAR

3.7.Sabahattin Ali'nin Teze Konu Olan Köşe Yazıları.....25

6.Türkiye'de Eğitim Gören İlk, Orta, Lise ve Üniversite Öğrenci Sayıları.....113

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

CHP: Cumhuriyet Halk Partisi

DP: Demokrat Parti

S. Sayı

s. sayfa

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

TDK: Türk Dil Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

Türk edebiyatının hemen her döneminde yazılan eserlerde gerek açık gerek dolaylı bir şekilde toplumsal olaylara eleştirel bir şekilde yaklaşılmıştır. XVI. yüzyılda mutlak monarşi ile yönetilen Osmanlı Devleti'nde yaşayan dîvân edebiyatı şâiri Fuzûli, *Şikâyetnâme* isimli eserinde "Selâm virdüm rüşvet degüldür deyü almadılar…"[1] diyebilecek cesareti gösterebilmiştir.

29 Ekim 1923 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti kurulup rejim değişince farklı düşüncelerin ifâde edilebilmesinin yolu daha da açılmış, basın ve edebiyat alanında meydana getirilen metinlerin sayısında nicelik olarak bir artış yaşanmıştır. Bu artışa katkı sağlayanlardan biri de Sabahattin Ali'dir.

Sabahattin Ali, önceleri milliyetçi bir dünya görüşüne sahiptir ve bu görüşün öncü kişilerinden olan Hüseyin Nihal Atsız ile yakın arkadaştır. Sabahattin Ali, Millî Eğitim Bakanlığının açtığı sınavı kazanıp Sirkeci'den tren ile Almanya'ya öğrenci olarak giderken Pulitzer Ödüllü[2] ABD'li yazar Upton Sinclair'ın *"Oil!"*[3] adlı romanını okumuştur. Bunun sonucunda "İnsan, namuslu bir insan mutlaka solcu olmalıdır." (Ali, F., Özkırımlı, A. 1979) düşüncesini benimseyerek hayatını bu doğrultuda şekillendirmeye, milliyetçi düşüncelerden uzaklaşmaya ve yeni hayat görüşü olan sosyalizme uygun yazılar kaleme almaya başlamıştır. Bu yazılarında dönemin tek parti iktidarına, partinin üst düzey yöneticilerine ve Türk milletinin çıkarlarına aykırı hareket edenlere karşı bir tavır söz konusudur.

---

[1]Selâm verdim, rüşvet değildir diye almadılar.

[2]Pulitzer Ödülü, ABD'nin New York şehrinde Columbia Üniversitesi tarafından gazetecilik, edebiyat ve müzik gibi alanlarda verilen prestijli bir ödüldür.

[3]Upton Sinclair'ın (doğum 20 Eylül 1878-vefât 25 Kasım 1968) *"Oil!"* isimli romanı 1927 yılında yayımlanmıştır. Romanda saf ve idealist zengin bir aile çocuğunun radikal sosyalist görüşleri benimsemesi anlatılmaktadır. Roman, Türkçeye *"Petrol!"* adı ile çevrilmiş, 2007 yılında da *"There Will Be Blood" (Kan Dökülecek)* adı ile sinemaya da uyarlanmıştır.

Sabahattin Ali'nin bu tavrı sonucunda ortaya çıkan köşe yazılarındaki siyasî dili, söylem incelemesi açısından irdelemeye çalışacağız.

1.2.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Cumhuriyet aydını Sabahattin Ali'nin özel mektupları ve anıları okunduğunda duygusal ve düşünceli bir insan olduğu görülecektir; ancak o duygusal yönünü siyasî yazılarında bir tarafa bırakıp gayet ciddi ve eleştirel bir dil kullanmıştır.

Alibaba dergisinin 25 Kasım 1947 tarihli I. sayısında isimsiz şekilde yayımlanan aşağıdaki yazıda şunları dile getiriyor:

"Namuslu olmak ne zor şeymiş meğer! Bir gün Almanların pabucunu yalayan, ertesi gün İngilizlere takla atan, daha ertesi gün de Amerika'ya kavuk sallayan soysuzlar gibi olmak istemedik. Yalnız ve yalnız bir tek milletin önünde secdeye vardık. O da kendi cefakeş milletimizdir." (Altınkaynak, 2015, s.190). Sabahattin Ali'yi böyle ağır sözler söylemeye sevk eden kişisel hırsları mı, okurlarına hoş görünme çabası mı, Türk toplumunun yüksek çıkarları mı, aydın hassasiyeti mi? İşte bu sorulara söylem incelemesi bakımından cevap verebilmek için "Dil Eğitimi Kapsamında Sabahattin Ali'nin Muhtelif Köşe Yazılarının İncelenmesi" isimli bu tezi meydana getirdik.

1.3.Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmada Sabahattin Ali'nin 1944-1948 yılları arasında kaleme aldığı eleştirel nitelikli otuz adet köşe yazısı incelenmiştir.

1.4.Tanımlar

Dil, insanların düşünce ve duygularını paylaşmak için kullandıkları ses ya da işaretler bütünüdür.

Toplum, aynı kara parçası üzerinde ortak çıkarları doğrultusunda yaşayan, iş birliği esasına göre meydana gelmiş insan grubudur.

Eğitim, insanoğlunun küçük yaşlardan başlayarak toplumun bir üyesi olabilmek adına, okulda veya okul dışında edindikleri bilimsel ya da gündelik bilginin sonucunda ortaya çıkan genel anlamda olumlu yöndeki değişimdir.

Eleştiri; bir kişinin, toplumun, kurumun ya da eserin olumlu veya olumsuz yönlerinin ortaya konulması amacıyla yapılan değerlendirme işidir.

Siyaset dili, profesyonel şekilde siyaset ile ilgilenen kişilerin, temelde halkı kendi politikaları doğrultusunda yönlendirmek amacı ile izledikleri davranışlar dizgesinin ifâde biçimidir. Siyasetçi burada gönderen, alıcı halk, kanal genel anlamda dil, iletişimin kurulduğu yer meydanlar, işitsel ve görsel basın araçları; dönüt ise alınan oy ya da ortaya konulan politikaların desteklenmesidir.

Söylem, bireyin dili öznel şekilde sözlü ya da yazılı olarak tümce sınırını aşacak şekilde kullanması ile ortaya çıkan ifâde tarzıdır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma, konuyu derinlemesine ve ayrıntılı bir biçimde incelemeyi amaç edinmektedir. Temel kaynak, yazarın siyasî nitelik taşıyan köşe yazıları olduğundan, literatür taraması yapılarak bu metinler eleştirel okuma kapsamında irdelenecektir. Aşağıdaki sorulardan uygun olanlar ilgili metinlere yöneltilecek, ayrıca birtakım açıklamalara da yer verilip yazarın iletisi dil eğitimi kapsamında ortaya konulmaya çalışılacaktır.

a) Sabahattin Ali'nin ilgili köşe yazılarını okuma amacım nedir?

b) Okuyacağım köşe yazılarının siyaset dili hakkında ne biliyorum?

c) Okuyacağım köşe yazılarının özellikleri ile ilgili daha önce edindiğim kanaatlerim nelerdir?

ç) Köşe yazılarını siyaset dili açısından incelendiğinde bizi yanlış bir sonuca götürecek özellikler barındırıyor mu?

e) Yazarın, köşe yazılarındaki değer yargıları nelerdir?

f) Yazar, köşe yazılarında neyi iddia etmektedir?

g) Yazar, köşe yazılarında vardığı veya varmak istediği sonuçlar nelerdir?

ğ) Yazar, söz konusu sonuçları hangi kanıtlar ile elde etmektedir?

h) Yazarın kullandığı kanıtlar iddialarına ve vardığı sonuçlara uygun mu?

2.2.Evren ve Örneklem

1907-1948 yılları arasında yaşamış olan Sabahattin Ali'nin şiir, öykü, roman ve düz yazıları çalışmanın evrenini; örneklem grubunu da Sabahattin Ali'nin 1944-1948 yılları arasında yazdığı, tarafımızca seçilen otuz adet eleştirel nitelikteki köşe yazısı oluşturmaktadır.

2.3.Verilerin Toplanması

Bu araştırmada verilerin toplanması bir araç ile yapılmayıp veriler literatür taraması ile elde edilmiştir. Bu literatürün kapsamını Sabahattin Ali'nin yazmış olduğu romanlar, öyküler, şiirler, özel mektuplar, köşe yazıları; Sabahattin Ali hakkında yazılmış olan kitaplar ve tezler oluşturmaktadır. Bunlar içinde de sadece siyasî ve eleştirel niteliğe sahip olanlar çalışmamızda kullanılmıştır.

BÖLÜM III

3.1.Eleştirel Söylem İncelemesi

Toplumsal dünyanın kuruluşunda söylemin rolüne ağırlık veren eleştirel söylem çözümlemesi toplumsal eşitsizliklerin dil kullanımı ile nasıl ifâde edildiğini, işaret edildiğini, kurulduğunu ve meşrulaştırıldığını soruşturmayı amaçlar. Örgütlenmiş güç ilişkilerinin dil kullanımı ile meşrulaştırılması, eleştirel söylem çözümlemesi için temel bir meseledir. Bu meseleyi ele alırken eleştirel söylem çözümlemesi, sorgulama nesnesi olarak sadece yazılı ve sözlü metinlere odaklanmaz. Bir söylemin baştan sona eleştirisi, bir metnin üretimine kaynaklık eden ve içinde bireylerin veya grupların tarihsel, toplumsal özneler olarak bu metinlerle etkileşimleri boyunca anlam oluşturdukları toplumsal süreçlerin ve yapının da kuramlaştırılmasını gerektirmektedir; çünkü eleştirel söylem çözümlemesi, toplumsal kültürel yapılar ve süreçler ile metinler arasında bağlantıyı kurmaya ilişkin bir yaklaşımdır (Dursun 2007, 341-342).

Eleştirel söylem incelemesini Sabahattin Ali'nin yaşamı çerçevesinde incelediğimizde şu sonuçlara eriştik: Sabahattin Ali Almanya'da öğrenciyken, Sivas'taki bir Bektâşî hareketini anlatan âşık edebiyatı koşma nazım biçimi ve taşlama nazım türü ile "Memleketten Haber" isimli bir şiir yazmıştır.

Memleketten Haber

Hey anavatandan ayrılmayanlar
Bulanık dereler durulmuş mudur?
Dinmiş mi olukla akan o kanlar?
Büyük hedeflere varılmış mıdır?

Asarlar mı hâlâ Hakk'a[4] *tapanı?*
Mebus[5] *yaparlar mı her şaklabanı?*[6]
Köylünün elinde var mı sabanı?[7]
Sıska öküzler dirilmiş midir?

Cümlesi belî[8] *der enelhak*[9] *dese*
Hâlâ taparlar mı koca terese?
İsmet girmedi hâlâ kodese?[10]
Kel Ali'nin boynu vurulmuş mudur?

[4] Allah'a.
[5] Milletvekili.
[6] Basit şakalar yaparak herkesi güldüren, şakacı kimse.
[7] Çift süren hayvanların koşulduğu demir uçlu tarım aracı.
[8] Evet.
[9] Ben Hakk'ım, Hak'tan gayrı değilim.
[10] Argoda cezaevi.

Sabahattin Ali, Konya'da öğretmen olarak görev yaparken bir gazete sahibi ile yaşadığı sorunun ardından, gazete sahibinin "Memleketten Haber*"* isimli şiirde Mustafa Kemal Atatürk'ün eleştirildiği yönündeki ihbarı ile öğretmenlik görevden alınmıştır.

Sabahattin Ali, yeniden öğretmen olarak görev yapabilmek için birçok bürokrat ile görüşmüş, kapılarını sık sık aşındırmıştır. Sabahattin Ali'nin görevden alınmasında etkisi olmayan Mustafa Kemal Atatürk'ten çekinen bürokratlar, Sabahattin Ali'nin yeniden göreve dönebilmesi için Mustafa Kemal Atatürk'ün iznine ihtiyaç duyduklarını Sabahattin Ali'ye hissettirmişlerdir. Bu durum demokrasi ile yönetilen genç bir ülke için pek de şaşılacak bir durum değildir; çünkü genç Cumhuriyet bir monarşinin üzerine kurulmuştur. Bürokratlar için hukukun üstünlüğünü değil de eski alışkanlıklarının bir devamı olan yürütme erkinin gücü öncelik arz etmiştir. Sabahattin Ali de bunun üzerine "Benim Aşkım" isimli bir şiir yazmıştır.

Benim Aşkım[11]

Bir kalemin ucundan hislerimiz akınca
Bir ince yol onları sıkıyor, daraltıyor;
Beni anlayamazsan gözlerime bakınca
Göğsümü parçala bak kalbim nasıl atıyor.

Daha pek doymamışken yaşamın tadına
Gönül bağlanmaz oldu ne kıza ne kadına…
Gönlüm yüz sürmek ister yalnız senin katına
Senden başka her şeyi bir mangıra satıyor.

Sensin, kalbim değildir, böyle göğsüme vuran,
Sensin "ülkü" adıyla beynimde dimdik duran
Sensin çeyrek asırlık günlerimi dolduran;
Seni çıkarsam, ömrüm başlamadan bitiyor.

Hem bunları ne çıkar anlatsam bir dizeye?
Hisler kambur oluyor dökülünce yazıya
Kısacası gönlümü verdim Ulu Gazi'ye
Göğsümde şimdi yalnız onun aşkı yatıyor.

[11] Varlık dergisinin 15 Ocak 1934 tarihindeki 7.sayısında yayımlanmıştır.

Bu şiirin ardından Aralık 1934'te Tâlim ve Terbiye Dâiresi ikinci sınıf mümeyyizliğine atanmıştır.

Sabahattin Ali gibi bir entelektüelin meydana getirdiği eserlerin yanı sıra hayatındaki tavrı da onun söyleminin bir parçasıdır. Sabahattin Ali'nin kitabî söylemi ile gündelik hayattaki tavrı birbirine bazen zıtlık teşkil etmiştir. Halkın açlığından, yoksulluğundan, yetersiz beslenmesinden bahseden yazılarına rağmen, dönemin ünlü ve pahalı lokantası olan Ankara Ulus'taki Şehir Lokantası ya da meşhur adı ile Karpiç'te devrin tanınırları ile sık sık yemek yemiş, çeşitli ülkelerin elçilikleri tarafından düzenlenen davetlerde boy göstermiş, eleştirdiği politikacıların da bulunduğu bu davetlerde bulunmakta bir sakınca görmemiştir. Sabahattin Ali bu davetlere ve yemeklere belki de bilerek katılıp oradaki insanların Türkiye hakkındaki görüşlerini ve fikirlerini daha iyi anlamaya çalışmış da olabilir.

Muhâlif kişiliğinden bir bakıma ödün verdiği "Benim Aşkım" şiiriyle memuriyete tekrar kabul edilen Sabahattin Ali, demek ki hiçbir eleştiride bulunmasa ya da iktidarı destekleyen yazılar kaleme alsa bulunduğu konumdan daha yüksek bir konuma ve maddî refaha kolaylıkla erişebilirdi; fakat Sabahattin Ali, bu yolu tercih etmemiş ve eleştirileri nedeni ile yaşamını yitirmiştir.

3.2.Eleştirel Söylem İncelemesi Bağlamında Siyaset Dili

Eleştirel söylem çözümlemesi yaklaşımında birbirinden ayrılamaz üç kavram merkezî bir yer tutar: iktidar, tarih ve ideoloji. Bu kavramlar ile bağlantılı olarak söylemi belli bir toplumsal bağlama ve tarihe yerleşmiş toplumsal süreçler ile etkileşim halinde ortaya çıkan bir fenomen olarak gören eleştirel söylem çözümlemesi her söylemin, güçlü olan grupların ideolojilerince meşrulaştırılan hakimiyet yapılarını sağlama almak amacı ile tarihsel olarak yani belirli bir yerde, zamanda üretildiğini ve yorumlandığını öne çıkarır. Güçlü grupların ideolojileri ile meşrulaştırılan, zamana ve mekâna yerleşik belli başlı hakimiyet yapıları, eleştirel söylem çözümlemesine göre temelde ırk, cinsiyet, sınıf, din ve kültürel farklılıklara dayalıdır. Hakimiyet yapılarına direnme eleştirel söylem çözümlemesi tarafından, durağan söylem pratiklerinin ve bu pratikler ile ilgili uzlaşımların kırılması olarak görülür. Cinsiyet meseleleri, ırkçılık sorunu, kimlik ile ilgili medya söylemleri bu anlamda çok önemli sorgulama konularıdır (Dursun, 2007, s.342).

1878'de I. Meşrutiyet îlan edilip bir Meclis-i Umûmî ortaya çıkmış olsa da son sözü söyleme hakkı her zaman yürütme erkinin başındaki padişaha aittir. Bu neden ile Osmanlı'da politik söylem düz bir seyir izlemiş, buna bağlı olan eleştirel söylem de gelişmemiştir. Eleştirel söylemin gelişmesi için bir muhalif sınıfın olması gerekmektedir. Osmanlı'da padişah Allah'ın yer yüzündeki gölgesi yani Zıllullah olarak kabul edildiğinden, padişahı eleştirmek pek kabul gören bir durum değildi.

Bu durum Cumhuriyet'in ilanından sonra padişahlık makamının kaldırılması ile değişim göstermeye başlamıştır; fakat Osmanlı'nın kurumsal hafızası Türkiye Cumhuriyeti'ni de etkilemiştir; çünkü bu hafızayı taşıyan politikacıların kökeni eski Osmanlı'ya dayanmaktadır. Politikacıların eski kültürlerindeki değerleri hemen unutmaları, yok saymaları birden olabilecek bir durum değildir.

II. Dünya Savaşı 1945 yılında bitince kapitalist ve sosyalist iki zıt kutup dünyada etkili olmaya başladı. Kapitalist ve sosyalistler II. Dünya Savaşı'nda büyük rol oynayan faşizmi iş birliği yaparak yok ettiler. Sıra ABD ile Rusya'nın yani kapitalist ve sosyalistlerin dünyaya hâkim olma yarışındaydı. Orta Doğu'da büyük planları olan ABD, Rusya'nın Türkiye'de etkili olmasından rahatsızlık duyunca Türk halkının üzerinde yeni bir planı devreye soktu: Türkçülük ve İslamiyet'in sentezi olan Ilımlı İslam. 1940'lı yıllara kadar ilerici bir fikir anlayışına sahip olan Türkçülük, ABD'nin projesi ile sağ görüşlüler tarafından benimsenen tutucu bir fikir akımına dönüştü.

Türkiye'deki sağ görüşlülere göre din ve vatan elden gidiyor, ülke Moskova'nın boyunduruğu altına giriyor, Moskova yayılmacı politikasını Türkiye toprakları üzerinden gerçekleştirmek istiyor, ulus bütünlüğü kaldırılarak çok uluslu bir yapının inşa edileceği iddia ediliyordu.

Türkiye'deki sol görüşlülere göre ise topraksız köylülerin emeği ağalık sistemi ile sömürülüyor, devlet bu sisteme bir dur demeyerek kapitalist bir düzeni koruyor; işçi sınıfının hakları yok sayılıyor ve bu neden ile halk arasında bir eşitliğin olmadığı iddia ediliyordu.

Sabahattin Ali eski kültürün yani Osmanlı'nın bir vatandaşı olarak dünyaya gelmiş, yirmi beş yıl da Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak yaşamıştır. Eski ve yeni devletin içinde bulunduğu sosyal, askerî ve politik çalkantıları yakından görmüştür. Önceleri Türkçü-Turancı bir dünya görüşe sahip olan Sabahattin Ali, Rusya'dan gelen sosyalizmin zaman ile etkisi altına girmiştir. Bu aşamadan sonra Sabahattin Ali'nin milliyetçiliği sadece yurt sevgisine karşılık gelmektedir. Sabahattin Ali, faşist ve kapitalist düzenin insanı ve insanın emeğini hiçe saymak üzere kurulu yapısından duyduğu rahatsızlık nedeni ile sosyalist düzenin gerçeklerini benimseyerek söylemini bu doğrultuda şekillendirmiştir.

3.3.Cumhuriyet'in Kuruluşundan Sabahattin Ali'nin Ölümüne Kadar Türkiye'deki Siyasal Yaşam

Cumhuriyet, 29 Ekim 1923 Pazartesi günü îlan edildi ve Sabahattin Ali'nin cansız bedeni ise 16 Nisan 1948 Cuma günü Kırklareli'nin Sazara köyü yakınlarında bulundu. İşte bu zaman diliminde, Türkiye'de nasıl bir siyasî ortam olduğunu ortaya koymaya çalışacağız.

1923-1945 yıllarını arasındaki devlet ve hükümet politikaları CHP'nin tek parti iktidarının fikirlerine göre şekillendirilmiştir. Halk Fırkası adıyla 29 Ekim 1923'te var olan parti, 10 Kasım 1924'te Cumhuriyet Halk Fırkası, 1935 Mayıs'ında toplanan IV. Kurultayda da Cumhuriyet Halk Partisi adını almıştır.

Yeni kurulan Cumhuriyet'in ehil yöneticilere ihtiyacı vardı. Cumhuriyet'in ilk yıllarında toplumsal sınıflar ve bunların sınırları net şekilde çizilmemiştir. Bunun iki istisnası askerî ve bürokrasi sınıfıdır. Bu ikisi ülkeyi 1930'ların başına kadar yönetmiştir.

1929 yılında ABD'de ortaya çıkan Kara Perşembe adı verilen ekonomik çalkantı kısa sürede dünyayı etkisi altına almış, bu durumdan Türkiye'de az çok etkilenmiştir. Halk, bu kötü durumun olumsuz yansımalarına karşı önlem almayan iktidara karşı bir güven bunalımı yaşamaya başlamıştır.

Cumhuriyet Halk Fırkasının kuruluşunda, Mustafa Kemal Atatürk tarafından ortaya konulan birçok unsur parti tarafından ihmal edilmeye başlanır. Parti, Meclis'i etkileyerek güçlü bir muhalefet oluşturur. Halk içerisinde hükümete karşı tepkilerin artması nedeni ile İsmet İnönü, başbakanlık görevini bırakmak zorunda kalır (Tökin, 1965, s.68).

1931 Kurultayı'nda Devletçilik ilkesi îlan edilir. Bundan sonra özel sektörün yetersiz kaldığı yerlerde yatırımlar bizzat devlet tarafından yapılacaktır. Kısa süre içinde devlet, çalışma yaşamının iki tarafını, işçi ve işveren tarafını eli ile arka plana iterek, kendini ön plana çıkartır ve aşağı yukarı çalışma yaşamına ilişkin tüm belirlemeleri de üstlenir (Makal, 2008). İktisadî yaşamı tamamen yürütmenin eline veren düzen kurulmuştur. Yeni düzen toplumu ve kültür hayatını da yeniden yapılandırmıştır.

1932 yılında büyük illerde 14 Halkevi açılır. Halkevlerinin amacı, parti ideolojisini yaymak, yaygınlaşmak, toplumun aydınlanmasına katkıda bulunmaktı. Parti ideolojisini oluşturmak amacı ile Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve arkadaşlarınca çıkarılan KADRO dergisi gibi ideolojik açıdan başka çalışmalar da yapılır (Akgün, Berksoy, Berktay, 2003, s.29).

1932-1939 yılları arasında devletçilik ön plana çıkar. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1934'te îlan edilir. Kurtuluş Savaşı'nda olduğu gibi yine Rusya bu planın hayata geçmesi için yardımcı olur. Halkın komünizm hakkındaki ön yargıları nedeni ile Rusya'da var olan komün devletçilik anlayışıyla Türkiye'deki devletçiliğin farklı yapıda olduğu sık sık dillendirilir. En sonunda da Mustafa Kemal Atatürk vefât etmeden 5 Şubat 1937 Cuma günü Devletçilik ilke olarak 1924 tarihli Teşkîlât-ı Esâsîye Kânûnu'nda[12] yerini alır.

Kurtuluş Savaşı'ndan yeni çıkmış olan Türk milletinde toplumsal katmanlar sadece sivil ve askerî bürokratlar ile sınırlıdır. Bu neden ile "…toplumsal kesimler öncü olmayacak kadar güçsüzdüler." (Keser, 1993, s.163-165). Toplumsal tabakalaşmalar

[12] Anayasa.

1930'lardan sonra ortaya çıkmaya başlayacak ve bu da farklı siyasal düşüncelerin ifâde edilmesi gerektiği fikrini yavaş yavaş doğurmaya başlamıştır.

Türkiye'deki iş gücünün büyük çoğunluğu tarım sektöründe maraba olarak istihdâm edilirken, fabrika işçisine doğru giden bir iş gücü piyasası ortaya çıkmıştı. İş için köyden kente göç edenler artık ne köylü ne de kentlidir; bu neden ile kendilerini sosyal bir sıkışmanın içerisinde bulurlar. Arada kalmanın yarattığı bu ikircikli yapı işveren kesimini de tedirgin etmiştir.

"Cumhuriyet yöneticileri acaba bizde de (Batı'daki gibi) sanayileşme sonuçta bu tür kanlı sınıf savaşımlarını getirir mi?" (Makal, 2008) kaygısını yaşamaktadırlar. Buna çözüm olarak Halkçılık ilkesi devreye sokulur; çalışma yaşamın temel hak arama araçlarından olan grev ve lokavt yasaklanır.

> Demokratik basın ve söz özgürlüğü kısılıyordu. Resimli Ay dergisinin sorumlu yazarları, bu arada Sabiha Zekeriya, mertçe savunmalarına karşın hapis ile cezalandırılmıştır ama yayın organı kapatılmamıştır; ancak bu kez derginin maddî temeli çökertilmiş, şirketin bâzı üyeleri satın alınmıştır. Sonunda çeşitli şantajlar ve araçlara başvurarak Resimli Ay kapatılmıştır. Daha doğrusu, bir süre dergiyi ellerine başkaları geçirmiş ve yönü de bütünü ile değişmiş, farklı bir yayın aracına dönmüştür (Ali, F., Özkırımlı, A. 1979, s.254-255).

1938'de işçi sendikalarının ve bu doğrultudaki siyasal partilerin kurulması yasaklanır. Atatürk'ün vefâtı nedeni ile TBMM Mustafa İsmet İnönü'yü Cumhurbaşkanı olarak seçer. Bununla birlikte "kayd-ı hayat"[13] koşuluyla CHP genel başkanı da olur. 26 Aralık 1938'de toplanan CHP I. Olağanüstü Kurultayı'nda partinin "değişmez genel başkan"ı seçilir ve kendine "Millî Şef" unvanı verilir (Maleyeva, 2012, s.27).

İkinci Dünya Savaşı 1939 yılında başlayınca ordu teçhîzât yetersizliği nedeni ile savaşa giremez. Birleşmiş Milletler'in kurucu üye olmak isteyenlere getirdiği "Nazilere, faşizme karşı savaşmış." olma şartından dolayı Türkiye, Almanya'ya

[13] Yaşadığı sürece, hayat boyunca.

savaş îlan eder ama bu durum sadece kâğıt üzerinde kalır, Türkiye sıcak savaşa girmez.

Her ne kadar savaşa fiilî olarak girilmemiş olsa bile halk, temel besin maddelerini karne ile almış; savaşın ekonomik ve psikolojik yüzünü çok net şekilde görmüş ve yaşamıştır. Bu nedenle halk iktidâra karşı bir tavır alır. Cumhuriyet Halk Partisi'ne karşı bir dargınlık, bir kırgınlık belirmiştir. Zengin ile yoksul arasındaki fark iyice açılmış, orta sınıf yok olmuştur.

Mustafa Kemal Atatürk zamanında başlayan çok partili hayata geçiş denemeleri ilk adım olarak Serbest Cumhuriyet Fırkası ile başlar. Parti tüzüğünde "Genel seçim hakkı, basın ve toplantı özgürlüğü, tekellerin kaldırılması." gibi unsurlar yer alıyordu; ancak bu deneme, o günün ülke gerçeklerinden dolayı başarısız olunca kurucuları partiyi kapattı. Ülkeyi çok partili yaşama Türkiye Cumhuriyeti'nin II. Cumhurbaşkanı Mustafa İsmet İnönü taşımıştır.

İkinci Dünya Savaşı demokrasi taraftarlarının zaferi ile sonuçlanınca, Türkiye'deki solculara büyük bir cesaret geldi. Demokrasi için savaşım başlattılar. Bu savaşımda Sabahattin Ali de vardı. Sabahattin Ali ve Cami Baykurt, Yeni Dünya gazetesini çıkartmaya giriştiler; ancak buldukları matbaa, 1945'te Zekeriya Sertel'in Tan Matbaası da diğer sosyalist gazetelerle kitapçı dükkânları gibi yıkılmıştır (Maleyeva, 2012, s.28).

II. Dünya Savaşı'nın hemen ardından gerek uluslararası siyasetteki gelişmeler gerekse ülke içindeki yeni oluşumlar rejimin genel niteliğinde önemli değişiklikleri gündeme getirdi. 1925 yılında imzalanan ve 1945 yılında süresi sona eren Türk-Sovyet Dostluk ve Tarafsızlık Antlaşması yenilenmedi. İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra kısa süre içinde Türkiye ile SSCB arasındaki gerginliğin boyutları artmış. 24 Şubat 1945'te Türkiye ile Amerika arasında "Ödünç Verme ve Kiralama Anlaşması" imzalanmıştı. 05 Nisan 1946'da Amerikan gemilerinin Missuori ve Providence'ın İstanbul'u ziyaretinden sonraki döneme (Maleyeva, 2012, s.29). "Türkiye'nin tümü ile ABD yörüngesine oturmaya başladığı yıllar gözü ile de bakılabilir. Yani Sovyetlerin sert tutumu kapıyı açtı, ABD içeri girdi" (Bozkurt).

1946 yılına dünyada Soğuk Savaş dönemi başlamıştı. ABD bütün ülkelerde, Avrupa'da, Ortadoğu'da ve Uzak Doğu'da, Latin Amerika'da ve hatta Kara Afrika'da Sovyet etkisine ve komünizme karşı baraj oluşturmak ve her türlü sosyalist eğilimleri önleme telaşı içindedir. Türkiye'de "Millî Şef" tarafından "5 yıllık kalkınma planları", "Köy Enstitüleri" gibi Sovyetler Birliği benzeri uygulamaların kaldırılmasını talep ederler. (Topuz, 2007, s.8).

Çok parti döneminde kurulan partinin liderleri olan Celal Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan gibi aslında Cumhuriyet Halk Partisi'nin ileri gelen yöneticilerinden olduğu için beyan edilen demokrasi; ancak bir şekil demokrasisi olmuştu. Asıl kavga Toprak Kanunu'nun 17. Maddesi nedeni ile çıktı. Böylece çok partiye geçiş, sınıfsal farklılıkların derinleşmesine de yol açmıştı (Bayram, 2012). Elit Türk yöneticiler, yönetme gücünü elinde bulunduran üst düzey yöneticiler ile güç mücadelesine giriştiler.

"…Tek parti iktidarı (diktatörlüğü), bedenindeki çatırtılar ile ikiye bölünüp birbirinin karşısına geçerek BM Meclisini sarsmaya başladı. Muhalefet iktidara karşı çabuk güçlenmek için elinde en büyük kozu olarak tuttuğu Köy Enstitülerine, onu kuranlara, devlet kapısına çalışıp ekmek yiyen bütün sollara karşı propaganda kampanyası açıp iktidarı faşistlerden çok daha fazla korkutuyordu; çünkü 1930'da kurulup hemen kapatılmak zorunda kalınan Serbest Fırka gibi hızla gelişme istidadı gösteriyordu, bu muhalefet. Bıkkın ve bezgin, yoksul ve umutsuz halka yeni bir umut kapısı gibi görünüyordu Demokrat Partisi. Bu neden ile her söylediğine alkış alıp halkça onaylanıyorlardı. Halk Partisi panik içindeydi ve Millî Şef iktidârda kalmak için en büyük tâvizleri vermeye hazırdı. Sabahattin Ali devin ağzına atılan ilk yemlerinden oldu böylece…" (Bayram, 2012, s.48).

O sıralarda Sabahattin Ali, Aziz Nesin ile beraber *Markopaşa* gazetesini çıkarmaya başlamıştı. Gazete fikrini Esat Adil'in Türkiye Sosyalist Partisi'nin lokaline gelip giden işçi arkadaşları ortaya atmışlardı. Muhalefet bir gazeteydi. Ciddi konular ele alınır, mizah tarzında anlatılırdı. Mizaha ilk kez toplumcu siyaseti sokan, ilk kez tek parti baskısını eleştiren bu gazete olağanüstü bir ilgiye karşılanır. Tirajı çok yüksekti. Rıfat Ilgaz'ın anılarından şunları öğreniriz (Maleyeva, 2012, s.31): "Kiremitli tek bir ev yoktu Boğazlayan'da. Öyle bir yerde 25 tane *Markopaşa* satılıyor. Düşün bir kere…" (Bayram, 2012, s.30).

Sabahattin Ali, halkın çıkarına hareket etmeyen iktidarı ve onu destekleyenleri ciddi şekilde eleştirmiştir. İktidar Sabahattin Ali'yi yıldırmak adına birçok kez mahkûm ettirmiş, gazetelerini kapatmış ve toplatmış, basımını yasaklamış. Sabahattin Ali doğru bildiği yoldan vazgeçmemiş, bu tavrı canını yitirmesine sebep olmuştur.

3.4.Sabahattin Ali'nin Hayatı ve Edebî Kişiliği

25 Şubat 1907 tarihinde Bulgaristan'a bağlı olan Eğridere'de dünyaya geldi. Babası bir asker annesi ise ev hanımıydı. Balıkesir Öğretmen Okulunda başladığı öğretmenlik eğitimini 1927'de İstanbul Öğretmen Okulunu tamamlayıp Yozgat Cumhuriyet İlkokuluna atandı. Millî Eğitim Bakanlığının açtığı sınavı kazarak 1928'de Almanya'ya dil öğrenmeye gönderildi. Türkler hakkında olumsuz şeyler söyleyen bir Alman öğrenci ile kavga edince Almanlar tarafından istenilmeyen öğrenci îlan edildi bu nedenle eğitimini tamamlayamadan Türkiye'ye dönmek zorunda kaldı. MEB tarafından Bursa'nın Orhangazi ilçesine ilkokul öğretmeni, ardından da Aydın Ortaokuluna Almanca öğretmeni olarak atandı. Aydın Sanat Mektebindeki öğrencilerin dolaplarında bulunan, yıkıcı propaganda içeriğine sahip olduğu iddia edilen metinler ile ilgisi olduğu düşünüldü. Kimi öğrencilerin de bu konudaki ihbarları nedeni ile üç ay tutuklu kaldı. Mahkeme tarafından suçsuz bulununca 1931'de Konya Lisesine atandı. 1932'de bir eğlence sırasında okuduğu taşlama nedeni ile Atatürk'ü hedef aldığı iddiası yüzünden tutuklandı ve bir yıl hüküm giydi. Cumhuriyet'in 10.yıl dönümü nedeni ile cezasının bitimine birkaç ay kala çıkan af kanunundan yararlanıp 1933'te hapisten çıktı. Neşriyat Müdürlüğü Büro Şefliğine ardından da Tâlim ve Terbiye Dâiresi İkinci Sınıf Mümeyyizliğine getirildi. Aliye Ali ile 1935'te evlendi. Yayın Dairesi İkinci Sınıf Kalembaşılığına nakledildi. Ek görev olarak da Ankara İkinci Ortaokulunun Almanca derslerine 1935 yılında girmeye başladı. 1936'da çavuş rütbesi ile orduya katılacakken siyasî baskılar nedeni ile kendini asker ocağında daha güvende hissetmek adına asker ve siyasetçi olan Saffet Arıkan'ı araya sokarak yedek subay oldu. Askerliği bitince de 1938'de Musiki Muallim Mektebi Türkçe öğretmenliğine atandı. I. Dünya Savaşı nedeni ile yeniden askere alındı. Kendisine yayın yolu ile hakaret eden Hüseyin Nihal Atsız'a dava açtı ve Hüseyin Nihal Atsız dört ay hüküm giydi. Kendisi de Millî Eğitim Bakanlığı emrine alındı (1944). Konservatuvardaki görevinden ayrıldı. İstanbul'a gidip orada gazeteciliğe başladı. *Tan* gazetesinin yıkılması ile de işsiz kaldı (1945). Aziz Nesin, Rıfat Ilgaz, Mim Uykusuz ile *Markopaşa* gazetesini çıkardı. *Markopaşa*'nın sıkıyönetimce kapatılması sırasında *Malumpaşa, Merhumpaşa* gazetelerini çıkardı. Adı geçen gazetelerde çıkan yazılardan dolayı hakkında birçok dava açıldı. "Sırça Köşk" kitabı 1947'de Bakanlar Kurulu kararı ile toplatıldı.

Mehmet Ali Aybar'ın çıkardığı *Zincirli Hürriyet*'teki bir yazısından dolayı kovuşturmaya uğradı. Başka davalarından biri hakkında da hüküm verilince üç ay hapishânede kaldı. Tahliye olunca bir kamyon ile yük taşımacılığına başladı. Türkiye'den gitmek için pasaport alamayınca yasal olmayan yollar ile ülke dışına çıkmaya çalışırken 2 Nisan 1948 Cuma günü Kırklareli'nin Bulgaristan sınırındaki Sazara köyünde cesedi bulundu.

Sabahattin Ali ilk önce şiir ile sanat yaşamına başlamış sonrasında öykü ve roman yazarak üretim alanını genişletmiştir. Sanat yaşamının ilk yıllarında duygusal şiirler kaleme almasına rağmen sonrasında düşünce dünyasında meydana gelen değişim nedeni ile sanatın topluma hizmet etmesi gerektiği fikrine uygun hareket etmeye başlamıştır.

Halkı yüksek mevkilerden gözlemlemek yerine onların içine karışmış, Anadolu'nun çeşitli şehirlerinde öğretmenlik yapmış, hapishanelerde yatmış ve bu sayede halkın yaşamına yakından şâhit olmuştur. Bu şâhitliklerini özellik ile öykülerindeki olaylara taşıyarak realist tutumunu daha güçlü bir yere oturtmuştur.

Sabahattin Ali'nin romanlarında kendinden ve çevresinden izlere sıkça rastlanır. *Kuyucaklı Yusuf*'taki Yusuf, Sabahattin Ali gibi Balıkesirli bir insandır. Hatta roman yayımlanınca Balıkesir halkı eski defterlerin karıştırılmasından rahatsızlık duymuştur. *Kürk Mantolu Madonna*'da mekân genel anlamda Almanya'dır. Sabahattin Ali de öğrenci olarak o ülkede bulunmuş ve romandakine benzer bir aşka tutulduğu da iddia edilmektedir. Sabahattin Ali eski düşünce arkadaşları olan Türkçü çizgideki Peyami Safa, Hüseyin Nihal Atsız gibi Türk edebiyatının tanınmış kişilerine göndermeler yaptığı ve bir ideolojik hesaplaşma romanı olan *İçimizdeki Şeytan*'da da karşımıza çıkan şudur: Sabahattin Ali yaşanmış gerçeklerden hareket edip bir kurguya başvurarak eserler vermiştir.

Sabahattin Ali'nin bazı eserleri hem toplumda hem de devlet yöneticilerinde telaşa neden olmuştur. Örneğin, 1940'ta *İçimizdeki Şeytan* romanı yayımlanınca

milliyetçilerin tepkileri ile karşılaşmış, *Sırça Köşk* öyküsü aynı isim ile kitap olarak yayımlandığında da Bakanlar Kurulu kararı ile toplatılmıştır.

Sabahattin Ali'nin edebiyatın farklı türlerinde metinler meydana getirmiştir: Öykü kitapları; *Değirmen* (1935), *Kağnı* (1936), *Ses* (1937), *Yeni Dünya* (1943), *Sırça Köşk* (1947); şiir kitabı *Dağlar ve Rüzgâr* (1934); piyesi *Esirler* (1936); romanları *Kuyucaklı Yusuf* (1937), *İçimizdeki Şeytan* (1940), *Kürk Mantolu Madonna* (1943).

3.5. Sabahattin Ali'nin Teze Konu Olan Köşe Yazıları

Sıra Nu.:	**Yazının Adı[14]**	**Yazının Yayımlandığı Yayın Organının Adı[15]**	**Yayının Sayısı**	**Yazının Yayımlandığı Sayıdaki Sayfa Numarası**	**Yazının Yayımlandığı Tarih**
1	*İSTİKLAL*	*Markopaşa*	I	I	25 Kasım 1946 Pazartesi.
2	*YABANCI SERMAYE*	*Markopaşa*	II	I	02 Aralık 1946 Pazartesi.
3	*İngilizleri severim*	*Markopaşa*	III	I	09 Aralık 1946 Pazartesi.
4	*Ayıp*	*Markopaşa*	IV	I	16 Aralık 1946 Pazartesi.
5	*Tam Demokrasi*	*Markopaşa*	V	I	06 Ocak 1947 Pazartesi.
6	*Kokuyor*	*Markopaşa*	VI	I	13 Ocak 1947 Pazartesi.
7	*Akkoyun, Karakoyun!*	*Markopaşa*	VII	I	20 Ocak 1947 Pazartesi.
8	*Hep lâf*	*Markopaşa*	VIII	I	27 Ocak 1947 Pazartesi.
9	*Yeşil Sarık*	*Markopaşa*	IX	I	03 Şubat 1947 Pazartesi.
10	*Ne İstiyoruz?*	*Markopaşa*	X	I	10 Şubat1947 Pazartesi.
11	*Yabancı şahit Yalancı şahit*	*Markopaşa*	XI	I	17 Şubat 1947 Pazartesi.

[14] Sabahattin Ali, köşe yazılarındaki başlıklarda büyük ve küçük harfleri çok farklı şekillerde kullanmıştır. Yazarın tutumunu biz de bu bölümde aynen devam ettirdik.

[15] Gazetelerin orijinal nüshalarında isimleri şöyle yazılıdır: *Marko paşa, Merhûm paşa, Malum paşa.* Bu yazım şekline gazetenin muharrirleri genel anlamda sadık kalmamış, *Markopaşa, Merhûmpaşa, Malumpaşa* şeklinde de yazmışlardır. Biz de bu çalışmamızda birleşik şekildeki biçimlerini kullandık.

12	*Ne inkılâpçılık!*	*Markopaşa*	XII	I	24 Şubat 1947 Pazartesi.
13	*Görülmemiş Tiyatro*	*Markopaşa*	XIII	I	03 Mart 1947 Pazartesi.
14	*Lânet olsun*	*Markopaşa*	XIV	I	10 Mart 1947 Pazartesi.
15	*Adâlet*	*Markopaşa*	XV	I	17 Mart 1947 Pazartesi.
16	*GÜTENBERG MATBAASI*	*Markopaşa*	XVI	I	07 Nisan 1947 Pazartesi.
17	*Recepkrasi ve Celâlkratik*	*Markopaşa*	XVIII	I	21 Nisan 1947 Pazartesi.
18	*Hangi cepheden gelirse gelsin emperyalizm aleyhindeyiz*	*Markopaşa*	XIX	I	28 Nisan 1947 Pazartesi.
19	*18 Milyon Türk ne olacak?*	*Markopaşa*	XIX	I	05 Mayıs 1947 Pazartesi.
20	*Yaşasın Millet*	*Markopaşa*	XXI	I	12 Mayıs 1947 Pazartesi.
21	*Krediyi düşüren kredi*	*Markopaşa*	XXII	I	19 Mayıs 1947 Pazartesi.
22	*Milleti aldatmasınlar*	*Markopaşa*	XXIII	I	10 Ekim 1947 Pazartesi.
23	*Genç Arkadaş*	*Merhûmpaşa*	I	I	26 Mayıs 1947 Pazartesi.
24	*Aczimiz*	*Merhûmpaşa*	II	I	16 Ekim 1947 Perşembe.
25	*Milletin postunu paylaşıyorlar*	*Merhûmpaşa*	III	I	25 Ekim 1947 Cumartesi.
26	*Fikir Ve Küfür*	*Merhûmpaşa*	IV	I	01 Kasım 1947 Cumartesi.
27	*Bir gazete çıktı*	*Malumpaşa*	I	I, III	08 Eylül 1947 Pazartesi.
28	*Çok Yaşayın*	*Malumpaşa*	II	I, IV	15 Eylül 1947 Pazartesi.
29	*Bekliyoruz*	*Malumpaşa*	III	I	22 Eylül 1947 Pazartesi.
30	*BİR ALÇAK*	*Malumpaşa*	IV	I	29 Eylül 1947 Pazartesi.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1.Sabahattin Ali'nin Dil Eğitimi Kapsamında İncelediğimiz Köşe Yazıları[16]

Sabahattin Ali'nin siyaset dili kapsamında otuz köşe yazısı dil ve biçem bakımından incelenmiştir. İncelenen köşe yazılarının isimleri aynı tutulmuş, metin esasına göre bulgular ve yorumlar yapılmıştır.

4.1.1.İstiklal

Sabahattin Ali, Eski Millî Eğitim Bakanı ve II, III ve IV. dönem Aydın Milletvekili Reşit Galip'in ağabeyi Türkiye'nin Birleşmiş Milletler delegesi Hüseyin Ragıp Baydur'un Ortadoğu'da yer alan bir Arap ülkesi olan Ürdün'ün her bakımdan bağımsız bir devlet olduğunu, bu neden ile Birleşmiş Milletler kuruluna katılması gerektiğini iddia eden sözlerine karşı çıkmaktadır. Sabahattin Ali'nin karşı çıkmasındaki temeller Ürdün nüfusunun yarısı kadar işgal ordusu askerinin Ürdün'de konuşlanmış olması ve yerel kolluk güçlerinin maaşlarını da bu işgal ordusunca ödenmesidir. Bu koşullar altından bir ülke nasıl bağımsız olur?

Bir Türk diplomat olan Hüseyin Ragıp Baydur'un Osmanlı'nın emperyalist güçler tarafından işgal edilip parsel parsel bölüşülmüş olduğunu; Atatürk ve arkadaşlarının önderliğinde başlatılan Kurtuluş Savaşı mücadelesini bilmemesi mümkün değildir.
Birleşik Krallık askerlerinin Ürdün sokaklarında kol gezdiği bir zamanda nasıl olur da Ürdün bağımsız olur? Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet'te yetişen aydınların zihinlerinde yeni bir bağımsızlık anlayışının ortaya çıktığı barizdir; fakat Türkiye Cumhuriyeti'nin 18 milyon vatandaşı Ürdün gibi sözde bağımsız olmamak için silaha sarılmaya hazırdır.

[16] Metinlerin orijinal şekilleri V. Bölüm 'de "İncelenen Otuz Köşe Yazısının Tam Metni" adı ile yer almaktadır.

Sabahattin Ali burada sıradan bir insanı eleştirmiyor, mesleği diplomat olan bir insanın yaptığı bu açıklamanın aslını ve geçmişini inkâr olduğunu belirtiyor. Hüseyin Ragıp Baydur[17] ve kardeşi Reşit Galip, Atatürk'ün vefâtından sonraki yöneticilerin Cumhuriyet'in özünü oluşturan değerlerden nasıl uzaklaştıkları net bir biçimde ortaya koyan örnekler olarak tarihteki yerlerini almıştır.

4.1.2.Yabancı Sermaye

Osmanlı Devleti'nin Batılılara vermiş olduğu kapitülasyonlar ülkeyi ekonomik yönden çok hırpalamıştı. Atatürk'ün Devletçilik ilkesi gereği de Osmanlı zamanından kalmış olan yabancı şirketler ve sundukları hizmetler millileştirilmişti.

Yabancı sermayeyi ülkeden çıkarmak için mücadele eden ilk dönem Cumhuriyet yöneticilerinden sonra göreve gelen bürokratlar ve politikacılar, serbest ekonomi ilkesi gereği ülkeye yabancı yatırımcıların gelmesi için birtakım kolaylık sağlamış; basın da bu duruma olumlu bir yaklaşım sergilemiştir. Yabancı şirketleri ülke topraklarından atmak için yapılan mücadeleler çarçabuk unutulup tamamen zıt bir politika benimsenerek ülke Batılı sermayedarlara açılmıştır. Sabahattin Ali'nin itirazı bu gerçeği bir kenara atıp hareket eden yöneticileredir.

4.1.3.İngilizleri Severim

Sabahattin Ali bu yazısında tartışma biçemini kullanmıştır. Sorular sorup cevaplar vererek okuyucunun düşüncesini değiştirmeye çalışmıştır. Realist yazarlardan olan Dickens, Bernard Shaw, Bayron'ı ve İngiliz parlamentosunda ezilmiş halkların haklarını savunan yüzden fazla milletvekilini sevdiğini belirtmektedir. Sabahattin Ali'nin temel sorunu insan haklarını ihlal eden emperyalist olan İngilizlerdir.

4.1.4.Ayıp

Markopaşa Sabahattin Ali, Aziz Nesin, Rıfat Ilgaz ve Mustafa Mim Uykusuz'un yazar-çizer kadrosunda yer aldığı kara mizah yapan haftalık bir gazetedir.

[17] İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu. Çeşitli üst düzey devlet görevlerinde bulunmuştur.

Gazete adeta bir muhalefet partisi gibi görülüyordu. Bu nedenle gazete ile ilgili kişiler hakkında davalar açılıyor ya da gazete toplatılıyordu. Gazetenin adındaki paşa kelimesinden dolayı zamanın Millî Şef'i İsmet Paşa ile alay ediliyor diye gazete kapatılmıştır. Bu tür olaylar yüzünden "Toplatılmadığı zamanlarda çıkar." veya "Yazarları hapishânede olmadığı zamanlarda çıkar." gibi ibârelere gazetede yer vermişlerdir. Gazete bayileri, gazeteyi satmadıkları zaman Aziz Nesin Eminönü Meydanı'nda elden satmıştır.

Markopaşa kapatılınca sırası ile Merhumpaşa, Malumpaşa, Yedi-Sekiz Hasan Paşa, Hür Markopaşa, Bizim Paşa, Ali Baba ve Kırk Haramiler adları altında yeniden çıkmıştır.

Gazeteye Markopaşa ismini veren asıl adı ile Marko Apostolidis Rum asıllı bir Osmanlı hekimidir. Galatasaraylı Marko Paşa ilk ve orta öğrenimini Yunanistan'ın Syros Adası'nda gerçekleştirdi sonra ailesi ile birlikte yerleştiği İstanbul'da Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'yi[18] bitirdi. Mezun olduğu yıl, cerrahi kliniği şefliğine atandı. Kısa sürede iyi bir hekim olarak ün kazandı ve mirlivalığa[19] yükseltilen ilk hekim oldu. 1861'de Sultan Abdülaziz'in hekimbaşılığına getirildi. 1871'de Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane Nazırlığına atandı. 1878'de, II. Abdülhamit döneminde Meclis-i Âyân üyeliğine getirildi. Kırımlı Aziz Bey ile birlikte Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nin[20] kurulmasında katkıda bulundu.

Marko Paşa çok sabırlı bir hekimdi. Hastalarını uzun uzun sabır ile dinler, dertlerine tıbbi yönden yardımcı olmak ile birlikte, onlara manevî huzur ve rahatlık vermeye de özen gösterirdi. Marko Paşa'nın bu ünü halk arasında iyice yayıldı ve zaman ile yakınmayı dinleyecek kimsenin olmadığını vurgulamak için söylenen "anlat derdini Marko Paşa'ya" deyimi ortaya çıktı. Marko Paşa 1888 yılında vefât etti.

[18] Askerî tıbbiye.
[19] Osmanlı Devleti'nde sancak beylerine verilen paşalık rütbesi.
[20] Türkiye Kızılay Derneği.

Gazeteye Markopaşa adının verilmesinin nedeni halka sırtını dönen yönetimin aksine halkın dertlerini duyurmaya ve bunlara çözümler bulmaya çalışan yapısından gelmektedir.

Markopaşa gazetesi hakkında milletvekilinin Meclis'te yaptığı suçlamada asıl dikkati çeken şey vekilin Sabahattin Ali'nin evine girip çıkan; onun siyasî ideolojini çok iyi bilen biri olmasına rağmen, iktidar yanlısı yayın yapmayan gazeteyi karalamak ve bu sayede koltuğunu sağlamlaştırma gayretidir.

Gazeteye yöneltilen "kökü dışarıda" iddiasının somut bir delili ortaya konulamamış, "kökü dışarıda" olan tek şey gazeteye adı verilen Rum asıllı Osmanlı hekimi "dert babası" Marko Paşa'nın adı ile sınırlı kalmıştır.

4.1.5.Tam Demokrasi

Demokrasi: Halkın egemenliği temeline dayanan yönetim biçimi, el erki, demokratlık.

Sabahattin Ali bu yazısında ters öğütlerde bulunmuştur. Böylelikle de tariz[21] yapmıştır. Devletin halktan topladığı vergilere ve sosyal devlet anlayışına binaen eğitim, sağlık, ulaşım, kültür, enerji, su gibi hizmetleri halka götürmesi bir zorunluluktur. Bunlar Anayasa'da yer almaktadır.

Köylerde imece olarak bilinen bir işin köylüler tarafından ücretsiz şekilde yapılması yöntemi ile köyde yaşayanlar bu şekilde okullarını, yollarını ve benzeri şeyleri zaten yapmaktadır.

Devlet yetkileri petrol bulunan kuyuları aşiretlere bırakıp altın madenlerini kendisi işletmeye almıştır; ama altın rezervi bulmak çok maliyetli ve güç bir iştir. Bunu yanında petrol kuyuları daha kârlı olmasına rağmen buralardan vazgeçmeleri akıl kârı değildir.

[21] Kapalı bir biçimde, dolaylı olarak söz söyleme, taşlama.

Devlet üzerine düşen temel yükümlülüklerden olan adaleti ve asayişi yerine getirmediğinden, halk bu görevi de üstelenir diyerek devleti eleştirmiştir. Hükûmet aydınlar ile uğraşmayı bir görev bilmiş, onları susturmak için mücadele etmiştir. Sabahattin Ali bu noktada Mehmet Şükrü Saracoğlu'nu[22] da eleştirmiştir.

4.1.6.Kokuyor

Tuz[23] kimyada, bir asit ile bir bazın tepkimeye girmesi neticesinde meydana gelen kokusuz beyaz renkli bir maddedir.

Türk toplumu hiç olmaması, yapılmaması, gerçekleşmemesi gereken imkânsız bir eylemin ya da durumun meydana geldiği durumlar için tuz kokuyor deyimini kullanmaktadır.

Sabahattin Ali bu yazısında önemli görevleri olan insanların öldürüldüğünü ama katillerinin gizlendiğini; altın kaçakçılığı yapıldığını ve bunda elçilerin de eli olduğunu; Türkiye'de petrol rezervlerinin bulunduğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan petrol aramaları için çok yüksek fiyata cihazlar alındığını; fakat sonrasında bunların atıl duruma getirildiğini; gayrimenkul alım satımlarında bakanların da içerisinde yer aldığı birtakım usulsüzlüklere bulaşıldığını ama bunların tam olarak ne olduğunun kamuoyundan saklandığını ifâde ediyor.

Günümüz Türkiye'sinde de birtakım buna benzer faili meçhul cinayetler, ihale yolsuzlukları, gayrimenkul rantları ve siyâsîlerin içerisinde yer aldığı muhtelif illegal eylemler söz konusudur. Demek ki yıllar geçse bile Türk toplumu bu olumsuz durumlarda istikrar göstermeye devam ediyor.

---

[22] 1887 yılında İzmir'in Ödemiş ilçesinde doğdu. Mülkiye Mektebi'ni (1909) bitirdikten sonra İzmir liselerinde öğretmenlik yaptı. Birinci Dünya Savaşı yılarında Cenevre Siyasal Bilimler Fakültesini bitirdi. İkinci dönem çalışmalarına başlayan TBMM'ye, İzmir milletvekili olarak katıldı. Fethi Okyar hükümetinde Millî Eğitim Bakanı (1924- 1925) oldu. Dördüncü ve Beşinci İnönü hükümetlerinde Maliye Bakanlığına (1927- 1930) getirildi.1933-1939'da Adalet Bakanlığı, 1939-1942 yıllarında Dışişleri Bakanlığı yaptı. 1942 yılında hükümeti kurmakla görevlendirildi. 1942-1946 yılları arasında başbakanlık yaptı. 1948 yılında TBMM başkanlığına seçildi. 1953 yılında İstanbul'da vefât etti.https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/basbakanlarimiz_genelkurul_konusmalari/basbakanlarimiz_cilt3.pdf

[23] Bilimsel adı NaCl.

4.1.7.Akkoyun, Karakoyun!

Milliyet ve milliyetçilik gibi sözler çıkarcı kişiler ve çevreler tarafından istismar edilmektedir. Sabahattin Ali "Kimde ne yoksa onun lafını çok eder." diyerek psikolojik bir tahlil yapmış ve tenkitte bulunmuştur.

Türklerin Orta Asya'dan Anadolu topraklarına geldiği bilinmektedir. Sözde milliyetçiler, Orta Asya kavimlerine ait kafatası özelliklerini ön plana çıkararak kişilerin fiziksel özelliklerini metreye vurup Türk ya da değil gibi bir ayrıma gittiğini, bu sayede insanlar etiketlenerek itibarsızlaştırılmıştır.

Sabahattin Ali, Yeşilçam'da yapılan filmlerin yerliliği anlatmaktan uzak sadece birer eğlence unsuru olduğunu; toplumsallıktan uzak şiirleri hece vezni ile yeniden yazanların "millî şâir" îlân edildiğini; cinsel içerikli, ölümlü birtakım yazıların roman olarak adlandırıldığını; karaborsanın doğal olduğunu, lâkin bütün bunların hepsinin millî kisvesi altında cereyan ettiğini ifâde etmektedir.

Yazar yazısına bir halk deyimi olan ak koyun kara koyun ifâdesi ile başlayarak yine toplumcu yanını ortaya koymuştur. Bu deyim kültürümüzde, bir şeyin doğrusu ile yanlışının önünde sonunda ortaya çıkacağı durumlar için kullanılmaktadır.

4.1.8.Hep Lâf

Kısa sürede yapılan şapka ve harf devrimi; demir yollarının millileştirilmesi, çok sayıda okulun açılması, fabrikaların ve modern şehirlerin kurulması, millî bankaların açılması hakkındaki haberler basında sık sık dillendirilmekte âdeta halkın gözüne sokulmaktadır.

Sabahattin Ali yapılan önemli atılımların inkâr edilmediğini; fakat bunların halkın yaşamına hangi olumlu değişikliği kattığını sorgulamaktadır.

On yedi milyonluk ülkede halkın kültür düzeyi ne kadar ilerlemiştir, halk daha insanca evlerde mi yaşamaktadır, bulaşıcı hastalıklarda düşüş mü olmuştur, halkın

boğazından daha fazla lokma mı girmiştir? Sabahattin Ali bu soruları sorarak tartışmacı bir anlatım ortaya koymuştur. Böylelikle okuyucuların düşüncelerini değiştirmeye çalışmıştır.

İnsanlar için önemli olan tutarlı olmaktır. Söylemler eylemler ile örtüşmediği sürece inandırıcılık vasfı yoktur. Yazının ana fikri budur.

4.1.9.Yeşil Sarık

Yeşil İslam dini ile ilişkilendirilmiş bir renktir. İslam ülkelerinin bayraklarında genel anlamda yeşil renk mevcuttur. Osmanlı İmparatorluğu da teokratik bir yapıya sahip olduğundan bayrağı yeşil ağırlıktaydı. Dinî yönü olan kişiler de genellikle yeşil renkli ilkel bir şapka olan sarığı kullanmışlardır.

Cumhuriyetin îlânından sonra 25 Kasım 1925'te Meclis'te kabul edilen 671 numaralı "Şapka İktizası Hakkında Kânûn", 28 Kasım 1925'te Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 1982 Anayasası'nın 174.maddesinde düzenlenen "İnkılap Kânûnları"[24] arasına alınmıştır. Böylelikle fes ve benzeri ilkel başlıklar yasaklanmış; Batılı normlardaki şapkaların halk tarafından takılması yolunda ilk adımı Mustafa Kemal Atatürk Kastamonu'da taktığı şapka ile atmıştır.

30 Kasım 1925 tarihinde Meclis'te kabul edilen ve 13 Aralık 1925 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 677 sayılı "Tekke ve Zaviyeler ile Türbelerin Seddine ve Türbedârlıklar ile Birtakım Unvanların Men ve İlgasına Dair Kânûn" ile sarık, cübbe vb. dinî sembol ve kıyafetlerin sıradan halk tarafından giyilmesi/takılması yasaklandı. Mesleği gereği bu kıyafetleri giymesi/takması gerekenler de sadece görevli oldukları zaman diliminde serbest bırakıldı; kamusal alanda giymeleri/takmaları yasaklandı.

Sabahattin Ali'nin yazısına "Yeşil Sarık" demesinin nedeni Devrim Kânûnları ile yeniden yapılandırılan ülkenin geriye döndürülmesinden duyduğu endişedir. Devlet ve hükûmet yetkilileri halk iradesi söz konusu olduğunda irticâdan dem vurarak

[24] Anayasaya aykırılığı iddiâ edilip iptal edilemeyecek kanun.

kendi lehlerine kararlar alırken; asıl irticânın Ankara'daki yöneticiler arasında ortaya çıktığını ifâde ediyor.

Atatürk'ün sağlığında laik düşünceli olanlar, vefâtından sonra tam tersi şekilde söylemlerde bulunarak var olan konumlarını sağlamlaştırmanın derdine düşmüşlerdir. Bunun yanı sıra Batılıların ahlak anlayışının temelinin de din dayandığını söyleyerek halkı manipüle etmişlerdir.

İslam dini Tanrı ile kulu arasına üçüncü bir kimseyi koymamasına rağmen Türk toplumunun derviş, şeyh, dinî önder arayışı tarihsel süreçte bir son bulmamıştır. Bunun da temelinde az okuyan, çok dinleyen eğitimsiz bir toplum yapısı yatmaktadır.

4.1.10.Ne İstiyoruz?

Sabahattin Ali bu yazısında isteklerinin tek tek dillendirmiştir. Devlet görevlerinin sınırlı sayıda insanın çıkarı doğrultusunda davranmak yerine halkın genel çıkarı doğrultusunda hizmet etmesi, düşüncenin suç olmaktan çıkarılması, millî politikalar üretilmesi gerektiğini ifâde ediyor. Bu istekler genelin isteğidir; sınırlı sayıda insanın çıkarı değil halkın çıkarı için ifâde edilen isteklerdir.

4.1.11.Yabancı Şahit Yalancı Şahit

Falih Rıfkı Atay; gazeteci, yazar ve milletvekilidir. Türk edebiyatında daha çok gezi yazısı ve Mustafa Kemal Atatürk'ü anlatan anıları ile bilinmektedir. Atay, Ulus gazetesinden aldığı ödenek ile İngiltere'ye gidip savaştan çıkmış olan ülkenin durumunu anlatan yazıları ile Türk halkına âdetâ "Senden daha kötü durumda olan ülkeler de var." iletisini vermiştir.

Gazetecilik tarafsızlık gerektiren bir meslektir. Atay, ülkede var olan olumsuz durumları dillendirmek yerine, kıyaslama yöntemi ile Türk milletine şükretmeyi hatırlatıyor.

Dünyaca bilinen İngiliz Times dergisi, 21 Temmuz 1946'da Türkiye'de yapılan ilk çok partili seçimi, bu seçimin yapılmasına önayak olduğunu iddia ettiği iktidardaki CHP'yi övüyor. Seçim, açık oy gizli sayım yöntemi ile yapıldığından şeffaflıktan uzaktır ve güvenilirliği günümüzde hâlâ tartışılmaktadır.

İktidardaki DP, CHP'nin uyguladığı devletçi ekonomik modeli terk edip liberal bir ekonomik düzen kurmak istedi. Bu neden ile 7 Eylül 1947'de Türk lirası Amerika Birleşik Devletleri Doları karşısında %50 değer kaybına uğratıldı. O günkü şartlarda bir ABD Doları 280 kuruştu. Bu sayede ithâlat kolaylaştırıldı. Devalüasyon[25] nedeni ile İngiliz dergilerinden biri de dönemin Başbakanı Adnan Menderes'i ve ticaret bakanını övgüye lâyık buldu.

Sabahattin Ali, hükûmet yetkililerinin halktan yükselen eleştirilere set çekmek adına; satılık yabancı kalemlere politikalarını övdürmesinin boşuna olduğunu; çünkü halkın gerçeği bildiğini belirtiyor. Sabahattin Ali özellikle yazısında "YABANCI GÖZİLE" ifâdesini büyük harflerle yazarak dikkati bu yöne çekmek istemiştir. Türk halkının sorunlarına çözüm üretecek olan yine millî düşünce sistemimizdir.

4.1.12.Ne İnkılâpçılık!

Laik eğitim sistemi mantığı ile kurulup yatırım yapılan eğitim kurumlarından olan Köy Enstitüleri, medreselere benzetilmeye çalışılarak çizgisinden saptırıldı.

Millî Eğitim Eski Bakanlarından olan Hasan Ali Yücel tarafından başlatılan klasik eserlerin Türkçeye tercüme edilmesi hususu da yarıda bırakıldı.

Devletin özgürlük anlayışında da değişiklik yaşanmış; kendimizden sosyoekonomik olarak daha alt seviyedeki ülkelere özgü politikalar üretilmeye başlanmıştır.

Din ile devlet işlerini birbirinden ayırmış olan Cumhuriyet rejimi şimdi bunu ihmal ederek devlet eli ile yobaz, gerici bir neslin yetiştirilmesine yardımcı olunuyor. İslamcılık fikriyâtını yaymak için Mehmet Akif Ersoy tarafından çıkarılan

[25] Paranın değer kaybetmesi.

Sebilürreşat gibi dergilerin yeniden çıkması da buna bir somut örnek olarak öne sürülüyor.

Sabahattin Ali, uzun bir zaman diliminde yapılan devrimlerin bu iş bilmez, sadece çıkarları için hareket eden politikacılar nedeni ile geriye götürüldüğü iddia ediyor.

4.1.13.Görülmemiş Tiyatro

Türk halkı yüzyıllar boyu ya yabancılar ya da Türk halkına yabancı olan kişiler tarafından yönetilmiş, aldatılmış; halk da bu gerçeği bildiğinden kendi geçim derdine düşerek yaşamıştır.

İlk çok partili seçim ile ülkeye demokrasinin geldiği savı her tarafta dillendirilmiş, halk da bundan umut duymuş ama seçimlerin ardından yine devlet kazanmış, halk kaybedince yeniden kabuğuna çekilmeyi tercih etmiştir.

İktidar halka yasal demokratik haklarını kullanmalarını söyledi; bunu yazmak, çizmek, gazete çıkarmak şeklinde yapanları da bu defa yasal olarak değil illegal olarak engelledi.

Bu oyunların hep seyircisi olan halk, bu defa sendikalar oyunu ile başrolde yer alacak diyerek devletin karşına yeni bir güç odağı olarak sendikaları konumlandırmış oldu.

4.1.14.Lânet Olsun

Cahil politikacıların ülkeyi yönetirken kendi yüksek çıkarlarını öncelemeleri; halkı küçük ve cahil görmeleri, adaletsizliğin alıp başını gitmesi; toplumdan gelen baskıları önlemek adına var edilen sahte düşmanlara sığınan korkakların eleştirisi yapılıyor.

4.1.15.Adâlet

Türkiye'deki yüksek mahkemelerden biri olan Yargıtay'ın, dönemin hükûmetini eleştiren yazılar kaleme alan birkaç gazeteciyi serbest bırakması, tarafsız bir adâlet mekanizmasında doğal karşılanan bir durumdur. Adâletsizliğin yaşandığı toplumlarda ise bu tür kararlar bir lütuf olarak karşılık bulmaktadır.

Sabahattin Ali bu yazısında Arapça kökenli adâlet sözünü büyük harfler ile yazarak sözün önemi ortaya koymuş ve iktidârın hukuksuz uygulamalarına tek karşı durabilecek şeyin adâlet olduğunu tezini işlemiştir.

4.1.16.Gütenberg Matbaası

İktidardaki DP'nin demokrasi anlayışı nedeni ile basın-yayın organları engelleniyor. Muhâlif gazeteciler de suya sabuna dokunmayacak konular ile hükûmeti eleştiriyormuş gibi yapmaktan öteye gitmeyen yazılar kaleme alarak güya muhalefet görevini icra etmiş oluyorlar.

Dönemin Başbakanı Adnan Menderes demokrasi ve basın özgürlüğü hakkında açıklamalar yaparken aynı zamanda Markopaşa gazetesinin basımı hükûmetçe yasaklanıyor. Hiçbir matbaa gazeteyi basmak istemiyor. Bu neden ile Sabahattin Ali ve Aziz Nesin gazeteyi çok ilkel matbaa araçları ile tek sayfa olarak basarak halka ulaştırıyor. Bu ilkel baskı metodunu kullanan ilk kişi yâni matbaanın kurucusu, yazıya adını da veren Johann Gutenberg'in XV. asırda Almanya'da yaşadığı düşünülmektedir. Basının engellemesi nedeni ile XX. asırda Türkiye'de V asır önceki teknik ile halkı aydınlatmaya çalışması bu ilkellik üzerinden eleştiriliyor.

4.1.17. Recepkrasi ve Celâlkratik ve Zil Takıp Oynasınlar

Türk Dil Kurumu, Cumhuriyet'in ilk yıllarında Öz Türkçecilik anlayışı nedeni ile birçok sözcük türetmiştir. Sabahattin Ali de bu sözcük türetme işine kendince katkı sağlıyor.

Sabahattin Ali'nin 18 Aralık 1946 tarihinde Markopaşa'da yayımladığı "Ayıp" başlıklı yazısında, bir vekilin Meclis'teki konuşmasında Markopaşa'nın yabancı güçlerinde tesirinde olduğunu iddiasında bahsediyor.

Sabahattin Ali bu yazısında[26] demokrasi kelimesinin de kökünün dışarıda olduğunu ifâde ederek Meclis'teki o konuşmaya bir gönderme yapmaktadır. Recepkrasi'den kasıt Türkiye Devleti'nin 6. Başbakanı olan Recep Peker, Celalkritik'ten kasıt da Türkiye Devleti'nin 3. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'dır.

Fransızca olan demokrasi sözünün bir bölümünü alan Sabahattin Ali, yeni sözler türeterek o politikacıların da köklerinin dışarıda olduğu imasını uyandırıyor.

4.1.18.Hangi Cepheden Gelirsen Gelsin Emperyalizmin Aleyhindeyiz

Henry Agard Wallace[27] ABD'nin var olan değerlerinin değiştirildiğini ifâde etmiş ve emperyalistlerin geri kalmış ülkeleri sömürmesine karşı duruş sergilemiştir. Sabahattin Ali de Mustafa Kemal Atatürk'ün eseri olan Cumhuriyet'in yıkılmaya çalışıldığını söylediği zamanlar, Türk basını kendisini hakarete varacak biçimde itham etmiştir. Aynı durum şimdi de Türk basını tarafından Wallace'e yapılmaktadır.

Türk basını Sabahattin Ali ve Wallace'i Moskova'nın düşüncelerini dillendirmek ile itham ederek hedef saptırmaktadır. Basın bu tür şeyler ile uğraşırken emperyalistler amaçlarına hızla erişme yolunda ilerliyorlar. Sabahattin Ali bu durumu da iki deyim ile çok iyi özetlemiş: Hanya'yı Konya'yı görmek ve Atı alan Üsküdar'ı geçmek.

4.1.19.18 Milyon Türk Ne Olacak?

Türk bir gazeteci olan Ziyad Ebüzziya İtalya'ya gidip yaptığı haberleri kamuoyu ile paylaşıyor. Balkanlar'dan kaçıp İtalya'ya sığınan iki bin beş yüz Türk'ün kurtarılması gerektiğini yoksa îdam edileceklerini belirtiyor. Sabahattin Ali işin aslını şöyle söylüyor: Almanlar ile iş birliği yapan kaçak Kudüs müftüsü Hüseyin,

[26] Recepkrasi ve Celalkritik.
[27] Doğum 7 Ekim 1888-vefât 18 Kasım 1965. ABD'nin 33. başkan yardımcısı ve çeşitli bakanlıklar yapmış bir politikacıdır.

Balkanlar'daki birtakım Müslüman'ı kandırıp Almanların çıkarı doğrultusunda İtalya Cephesi'nde savaşmalarını sağladı. Bu kişiler aslında savaş eseri olarak tutuklanan sivil olmayan kişilerdir.

Bu haberlere istinâden basında Mehmet Recep Peker[28] hükûmetinin olaya nasıl bir çözüm üreteceği soruluyor.

Hükûmet, Türkiye'de zor koşullarda yaşayan 18 Milyon Türk'ün sorunlarına çözüm üretmekten uzakken gerçekteki sayısı bin olan ve kendi istekleri ile İtalya'ya giden insanlara ne yapabilir?

4.1.20.Yaşasın Millet

Atatürkçü çizgide yayın yaptığı için Markopaşa gazetesinin matbaası iktidar tarafından baskına uğruyor, cihazlarına zarar veriliyor. Sabahattin Ali, CHP'nin 26 Aralık 1938'deki olağanüstü kurultayında kendisine "Millî Şef" ve "Değişmez Başkan" unvanı verilen dönemin Cumhurbaşkanı Mustafa İsmet İnönü'yü, zavallı bir ihtiyar olarak niteleyip muhalefeti susturma konusunda hükûmet ile aynı doğrultuda hareket etmekle ithâm ediyor.

4.1.21.Krediyi Düşüren Kredi

ABD'nin Türkiye'ye vereceği kredi konusunda iktidârın halka net bilgi verme konusunda çok istekli olmaması halkta rahatsızlık yaratmış, yetkililer halkla konu hakkında fikri tartışmaya bile yanaşmamış, bunu sorgulamak isteyen kişiler de hemen etiketlenerek bertaraf edilmiştir.

4.1.22.Milleti Aldatmasınlar

Hasan Hüsnü Saka[29] Hükûmeti, yaşam pahalılığının önüne geçmek için birtakım tedbirler almayı planlamış ve bunun için yapılan ilk uygulama ise ABD'den uzman ithal etmek olmuştur.

[28] Türk asker ve siyasetçi. 1931-1936 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği ve 7 Ağustos 1946-10 Eylül 1947 tarihleri arasında da Türkiye Cumhuriyeti'nin altıncı başbakanlığını yapmıştır.

Ülke ABD malları ile dolmuş, Türk lirasının değeri düşürülmüş, alım gücü azalmış, Türkiye'nin kendi içi tüketimine ancak yeten gıda maddeleri Yunanistan, İngiltere gibi ülkelere ihraç edilerek iç piyasada fiyat artışlarının yaşanmasına neden olunmuştur. Bu da hayatı ucuzlatma işinin fiyaskoya dönüşmesine yol açmıştır.

4.1.23.Genç Arkadaş

Sabahattin Ali bu yazısında âdeta Mustafa Kemal Atatürk'ün Gençliğe Hitabe'sinde olduğu gibi Türk gençlerine sesleniyor. Onların neler yapmaları ve yapmamaları gerektiğini belirtiyor.

Kafatası değil gerçek milliyetçi ol, halkının mutluğu için çalış, bireysel çıkarlarını düşünenlerden uzak dur, düşmanlarına karşı topyekûn mücâdele et, satılmış yöneticilere kanma, câhillerden uzak dur, başka ülkelerin topraklarına göz dikme, koltuk ve unvan peşindekilere inanma, Hitler gibilerin oyuncağı olma, dostunu ve düşmanını ayırt etmesini bil. Bunları yapabilecek zekâ ve nâmus sende mevcuttur.

4.1.24.Aczimiz

Merhumpaşa gazetesinin çıkmasına hükûmet kânûnî şekilde izin vermiş ama yasal olmayan şekiller ile basımını, satımını engellemiş; ofisi soyulmuş, evrakları ve yazıları çalınmış, bu yazılar kullanılarak sahte Merhumpaşa çıkarılmış buna rağmen halk gerçeği net şekilde bildiğinden gerçek Merhumpaşa'nın yanında yer almıştır.

4.1.25.Milletin Postunu Paylaşıyorlar

Yazının başlığının Milletin Postunu Paylaşıyorlar olması tesâdüf değildir. Buradaki post sözü sanatlı şekilde kullanılmıştır. Post hayvanların giysisidir. Özellik ile koyun, keçi ve büyük baş hayvanların derisinin maddî değeri de mevcuttur. Hayvanlar sürü psikoloji denilen bir hareket sergilerler. Sürünün en önündeki lider hayvan diğer üyeler tarafından tâkip edilir; eğer lider uçurumdan atlar ise üyeler de atlar. Buna

[29] Doğum 1886 Trabzon-vefât 29 Temmuz 1960. Türk siyasetçi, Türkiye Cumhuriyeti'nin 7. Başbakanı.

sebep olan da hayvanların düşünme yetilerinin olmaması ve içgüdüleri ile hareket etmeleridir.

Türk milleti yüzyıllardan bu yana iktidarlar tarafından sürekli aldatılmaktadır. Halk savaşta ön saftayken, tarlalar kuraklıktan çatlarken, idareciler keselerini doldurup, güzel yapılarda yaşamlarını zevk ve eğlence içerisinde sürdürmüşlerdir. Millete bazen kul bazen de efendi diyerek ikircikli bir yapı izleyerek her halükârda sömürmüşlerdir. Türk milleti her zaman mağdur olan tarafta yer almıştır.

4.1.26.Fikir ve Küfür

Merhumpaşa'da iktidarın birçok yanlış politikası eleştirilmiştir. Ülkenin dört bir yanındaki basın-yayın organında Merhumpaşa'nın yazar kadrosu hakkında, fikri yönü olmayan sadece hakarete, küfre dayanan bir dille kaleme alınan birçok yazı yayımlanmıştır.

Milletin çıkarına olan yazıları eleştiren Anadolu'daki basın-yayın organlarına en güzel cevâbı Merhumpaşa'nın tirajını koruyan halk cevâp vermiştir.

4.1.27.Bir Gazete Çıktı

Markopaşa gazetesinin basın hayatında yer alması, satış rekorları kırması ve gerçekleri halka aktarması iktidar kanadında rahatsızlıklara neden olmuş ve satışı engellenmiştir.

Matbaa sahipleri normalden daha fazla para alarak gazeteyi basmış, gazete satan küçük çocuklar fişlenmiş, iktidar yanlıları tarafından büyük şehirlerde gösteriler düzenlenmiş ve gazete yırtılıp çiğnenmiştir.

Bu yaşananlar Türk basım tarihi açısından kara bir lekedir. Demokrasi ile yönetilen ülkelerde bu tür yasaklamaların olması kabul edilemez.

4.1.28.Çok Yaşayın

ABD'li vekiller kendi meclislerinde "Türkiye'de demokrasi ve basın özgürlüğü yoktur. Bu nedenle Türkiye'ye neden yardım edelim?" ABD hükûmeti de "Türkiye'de demokrasi ve basın özgürlüğü çok iyi bir durumdadır." diyerek kendi vekillerini kandırmakta bir sakınca görmemiştir.

Mehmet Recep Peker de ABD'nin bu söylemini kendi parti grubunda savunmaktan geri durmamıştır.

Sabahattin Ali'nin eleştirisi ülkemizde demokrasinin olup olmadığına, Türk halkı yerine ABD'lilerin referans alınarak karar verilmesinedir. Ülkeyi büyük bir ithal pazar haline getiren yetkililer, halkın kendine güvenmediği gerçeğinden hareket ederek ABD'den düşünce ithal edip halkı ikna etmeye çalışmıştır.

4.1.29.Bekliyoruz

Sabahattin Ali bazı yazılarında iktidar ile aynı düşünce doğrultusunda hareket ettiğini ileri sürdüğü Mustafa İsmet İnönü'yü bu yazısında övmüştür. Onun yaptığı olumlu işlerden bahsetmiştir.

ABD'den kredi alabilmek için ülkemizin değerlerinden ödün verilmesi kabul edilebilir değildir. On sekiz milyon Türk halkına ilmin ışığını yayan Köy Enstitüleri'nin yapısı değiştirilerek işlevsiz bir duruma getiriliyor. Dünya klasiklerini yasaklanma yoluna gidiliyor, üniversitelerdeki hocalar siyasî düşüncelerinden dolayı ayrımcılığa maruz kalıyor. Bunlardan kurtuluşun tek çaresi olarak da Cumhurbaşkanı Mustafa İsmet İnönü'nün olan bitene bir dur demesi olarak görülüyor.

4.1.30.Bir Alçak

Yazıda eleştirilen kişinin tam olarak kim olduğu belli değildir. Bu kişi insanî değerlerden yoksun, sadece çıkarı için hareket eden bir kişidir. Mustafa Kemal Atatürk'ün bağımsız bir devlet olabilmek adına yaptığı mücâdeleyi göz önünde

bulundurmadan ABD'nin himâyesine girmemiz gerektiğinden bahsediyor. Himâye altına giren devletlerin nasıl birer kuklaya döndüğünü biliyoruz.

4.2.Köşe Yazılarında Kullandığı Dil

Köşe yazıları gazetelerde yayımlandığından hitap ettiği kitle de halktır. Halkın geneli için kaleme alınan yazılarda genel eğitim seviyesi önemlidir. Sabahattin Ali de bunu bildiğinden, yazılarının büyük bölümü halkın geneli tarafından anlaşılabilir bir durumdadır; ama arka plandaki göndermeleri anlamak için belirli bir bilgi birikimine sahip olmak gerekmektedir.

Bu neden ile orijinal metinlerde yer alan sözcüklerin bağlam içindeki sözlük anlamlarını, TDK'nin İnternet sayfasından çevrimiçi olarak tespit ettikten sonra dipnotlarda bu anlamlara yer verdik.

4.3.Köşe Yazılarında Kullandığı Dikkat Çeken Yazım ve Noktalamalar

Sabahattin Ali, Cumhuriyet'in ilk çeyreğindeki yazıma uygun olarak Türkçedeki olumsuzluk eki olan ma-me'deki güz geniş ünlüyü ve şimdiki zaman eki olan (I)yor'dan önce gelen güz geniş ünlüyü daraltarak düz dar şekilde yazmıştır: söyliyorsunuz (*Akkoyun, Karakoyun!*); sığmıyan, aratmıyacak (*Hel lâf*); vermiyen (*Yeşil Sarık*); gitmiye (*Ne İstiyoruz?*); göstermiye, olmıyan, (*Yabancı Şahit Yalancı Şahit*); aramıya, dağılmıya, bağlamıya, (*Adâlet*); almıya (*Recepkrasi ve Celâlkratik*); vermiye (*Zil takıp oynasınlar*); yapmıya (*Hangi cepheden gelirsen gelsin, emperyalizmin aleyhindeyiz*); olmıyan, almıyalım (*Krediyi düşüren kredi*); süremiyeceğimiz (*Aczimiz*); kaçırmıyalım, olmıyalım, vermiyelim, gelmiyen, çözülmiyen (*Fikir Ve Küfür*); edilemiyen, yapılamıyan, almıyan, bilmiyenlerle, gelmiyenler, paylaşmıya, bulamıyan (*Bir gazete çıktı*); olmıyanlara (*Bir Alçak*).

Yine devrin yazım biçimine uygun olarak ötümsüz seslerden (mesela k) sonra gelen yönelme hâli ekinin (a ve e) etkisi ile ötümsüz sesin akıcı sese (mesela y) dönüşmesi yerine, ötümlüye (mesela ğ) dönüştürüldüğünü görüyoruz: yerleşmeğe (*Ne*

İstiyoruz?); beğendirmeğe (*Yabancı Şahit Yalancı Şahit*); sürüklemeğe (*Lânet Olsun*); zülmetmeğe, döğmeğe (*Fikir Ve Küfür*); çürütmeğe (*Bekliyoruz*).

Sabahattin Ali bazı özel isimleri ve özel isim olmayan bazı sözcüklerin tamamını büyük harfler ile yazmıştır: BAYRON, DİCKENS, BERNARD SHAW, (*İngilizleri severim*); MÜSTAKİL (*Ne İstiyoruz?);* YABANCI GÖZİLE (*Yabancı Şahit Yalancı Şahit*); ADALET (*Adâlet*), GÜTENBERG (*GÜTENBERG MATBAASI*).

Markopaşa'nın 09 Aralık 1946 Pazartesi günü yayımlanan üçüncü sayısının birinci sayfasındaki "*İngilizleri severim"* isimli köşe yazısında, Sabahattin Ali'nin İngiltere aleyhine yazdığı yazılardan rahatsızlık duyan çıkar çevrelerine verdiği cevaplar yer alıyor.

Sabahattin Ali, İngiliz toplumunun ikiyüzlülüğünü, İngiliz çocuklarının zor durumlarını, avam tabakasından daha üst konumda yer alan orta sınıf İngilizlerinin taş kalpliliklerini, çıkarcı kişiliklerini tüm çıplaklığı ile ortaya seren XIX. yüzyılda yaşamış olan şâir George Gordon Byron'ı, XIX. yüzyıl roman yazarı Charles Dickens'i ve XX.yüzyıl oyun yazarı George Bernard Shaw'yı sevdiğini belirtmektedir.

Sabahattin Ali'nin hoşnutluk duymadığı İngilizler ise yukarıdaki şâir ve yazarlar gibi özelliklere sahip olmayan, emperyalizm ile hareket eden İngilizlerdir.

Markopaşa'nın 10 Şubat 1947 Pazartesi günü yayımlanan onuncu sayısının birinci sayfasındaki "*Ne İstiyoruz?*" isimli köşe yazısında, Sabahattin Ali içimizdeki çıkar çevrelerinin ve dış düşmanların işine uygun atılan adımların sona ermesi için bağımsız bir millet olmamız gerektiği üzerinde durmuştur.

"Dünya işlerinde politikamız, şunun bunun kölece peşinden gitmek değil, bu milletin selâmetini en iyi sağlayacak yolları MÜSTAKİL olarak seçmek şeklinde kendini göstersin." Arapça kökenli bir sıfat olan müstakilin sözlük anlamı bağımsızdır.

Sabahattin Ali, bağımsızlığın önemi ortaya koymak adına sözcüğü büyük harflerle yazmıştır.

Markopaşa'nın 17 Şubat 1947 Pazartesi günü yayımlanan on birinci sayısının birinci sayfasındaki "*Yabancı Şahit Yalancı Şahit*" isimli köşe yazısında, halkı ikna etmek isteyen devlet yetkileri bu konuda başarılı olamayınca yabancı devletlerin sözleri ile kendi söylemlerini destekleme yolunu seçmiştir. Sabahattin Ali bu durumun tuhaflığına dikkat çekmek adına iki sözcüğü büyük harflerle yazmıştır.

"İyi ya, bir parti bir hükûmet gazetesi neden bu kökü içeride davalarımızı, kökü dışarıda şahitlere müdafaa ettirmek istiyor? Neden gidişattan memnun olmıyan Türk milletinin çenesini kapamak için İngiliz gazetelerine, dergilerine başvuruyor? Neden "yerli" meseleleri "YABANCI GÖZİLE" incelemeği işine daha uygun buluyor?"

Markopaşa'nın 17 Mart 1947 Pazartesi günü yayımlanan on beşinci sayısının birinci sayfasındaki "*Adalet*" isimli köşe yazısında, Sabahattin Ali devlet yetkilerinin hukuka aykırı olarak verdiği kararların, Yargıtay tarafından ortadan kaldırılmasını adaletin büyük gücü olarak ifâde ediyor.

"Yedi sekiz ay önce yargıtayın verdiği bir kararı dinledim. Bir kaç hürriyet kahramanı aleyhinde verilmiş olan bir hükmü yargıtay bu kararıyle bozuyordu. Ufakça bir odada, çıplak bir tahta masanın etrafında oturan beş tane yaşlı baş, hükûmetin diş gıcırdattığı bu gazetecileri kurtarıyor, derhal serbest bıraktırıyordu. Bu beş ak saçlı adam, o anda, polisi, jandarması, valileri ve her türlü teşkilâtiyle, hükûmetten, devletten çok daha kuvvetliydi. Onları böyle kuvvetlendiren şey de, insan cemiyetinin temel taşı olan ADALET idi."

Markopaşa'nın 07 Nisan 1947 Pazartesi günü yayımlanan on altıncı sayısının birinci sayfasındaki "Gütenberg Matbaası" isimli köşe yazısında, devlet yetkililerinin basımevlerine hukuka aykırı şekilde uyguladığı yaptırımlar nedeni ile Markopaşa'nın basılamadığından bahsedilmektedir. Gazetenin yeniden basılabilmesi için çözümler aranmaktadır. En sonunda şu yöntem bulunur: daktiloda mumlu kâğıda karbon şeritsiz olarak yazılan yazıyı, ispirtolu çoğaltma tekniği ile basan ve elle çalıştırılan

şapirograf makinesi kullanılarak gazeteyi basmak. Bu makine ile gazeteyi basabilmişlerdir.

Sabahattin Ali, bu ilkel basım tekniğini XV. asırda kullanan, matbaanın babası olarak bilinen Johannes Gutenberg'i hatırlatması nedeni ile yazısına bu ismi vermiştir.

XX.asırda yaşanan bu durum ile Sabahattin Ali ülkenin ileriye değil de Orta Çağ'ın karanlığına doğru sürüklendiğini ortaya koyuyor.

"İşte, okuyucular, size bir gazete takdim ediyoruz ki, bununla yarın, küçük menfaatleri, mikroskobik kaygıları, günlük endişeleri ve sandalya61 sevdaları uğruna, medeni cesaret gösteremeyenler hür (?) matbuat tarihimizin yüzünü kızartucaktır. Ve insanlar lâyık oldukları idareye müstahaktırlar.

Şimdi gazetemizi teksir makinesi ile basıyoruz. Bu makineye GÜTENBERG matbaası ismini verdik. Bütün matbaalara, gazetemizi bastırmamak için tesir yapanlar, inşallah bu on kiloluk makineyi mühürlemek kırıp parçalamak gibi gülünç bir duruma düşmezler…"

Markopaşa'nın 10 Ekim 1947 Cuma günü yayımlanan yirmi üçüncü sayısının birinci sayfasındaki "*Milleti Aldatmasınlar*" isimli köşe yazısında, enflasyonun önüne geçmek adına ülkedeki uzmanlardan faydalanmak yerine yurtdışından uzman getirtmek, iç piyasaya yetecek kadar üretilen gıda maddelerini ihraç etmek, gümrük vergisi düşük ABD mallarını ülkeye sokmak gibi ticarî ve sosyal düzene aykırı kararları uygulayan Hasan Saka eleştiriliyor.

"Anlaşılan Hasan Saka hükûmeti, yine Halk partisi hükûmetlerinin meşhur yalan vaâdlerile işe başlıyor. Doğru iş, yalnız, ve yalnız yapabileceğinden bahsetmektir."

Sabahattin Ali, Türkçede eş görevli sözcükleri birbirine bağlayan ve, de, ile, ki, yahut, ne ne, ya ya, ya da gibi yapılardan önce ya da sonra sık sık virgül kullanmıştır. Bağlaçlardan önce ya da sonra virgül kullanılması günümüzde kabul gören bir imla değildir. Bu tür kullanımları dipnotlar ile sık sık belirttik.

Sabahattin Ali, her sözcüğü her zaman aynı şekilde yazmamıştır. Markopaşa'nın 16 Aralık 1946 Pazartesi günü yayımlanan dördüncü sayısının birinci sayfasındaki *Ayıp* isimli köşe yazısında geçen "milletvekili" birleşik sözcüğünü altı defa ayrı iki defa da birleşik şekilde yazmıştır.

Bunun yanı sıra günümüz imla anlayışı ile örtüşmeyen birçok kullanım, dipnotlarda tek tek belirtilmiştir.

4.4.Köşe Yazılarında Kullandığı Biçem

Sabahattin Ali, köşe yazılarında halkın ve ülkenin çıkarlarını önceleyen yazılar kaleme almıştır. Yaşının ilerlemesi ile devlet ve hükûmet tarafından daha çok baskı altına alınmış, bu da ters etki yaratarak yaşamının sonuna doğru kaleme aldığı yazılarının üslubunu oldukça sert hale getirmiştir. Sabahattin Ali, genel olarak yazılarında yürütme organının başındakileri eleştiren yazılar kaleme almıştır.

Sabahattin Ali'nin köşe yazılarındaki eleştirel ifâdeleri, hangi yazısında yer alıyor ise metnin başlığı korunarak yazıdaki ifâdeler tespit edilip aşağıda belirtildi. Bu alıntılar ile Sabahattin Ali'nin biçeminin daha iyi anlaşılacağını düşünüyoruz.

4.4.1.İngilizleri Severim

"…İngilterenin ikiyüzlü, bencil, ve neticesi her yerde kanlı politikasını…"

4.4.2.Akkoyun, Karakoyun!

"-Sen bizden değilsin, şu yana, diyen milliyet kalpazanları vaftiz babası kesildiler."

"Yerli filmleri tenkit edemezsiniz; suratlarına beş kilo pamuk tutkallayıp, beyaz perdede şaklabanlık etmenin adı, millî filmdir. Dalkavukluğu hece veznine tercüme

edenler, millî şâirdir. En mukaddes müdafaa yardımını satışa çıkaran kumar kâğıtları, millî piyangodur.”

4.4.3.Hep Lâf

“Millî bayram günlerinde şakşakçı gazetelerin olağan üstü sayılarında okuyoruz.”

“Şimdi, bu devrim yaygaracılarına soruyoruz.”

4.4.4.Yeşil Sarık

“Dünyanın neresinde bir gerilik varsa dört elle sarılıyorlar. Hür ve efendi bir milletin içinde yaşadıklarını unutup uşaklara dalkavukluk ediyorlar.”

“Daha dün Atatürkün etrafında ileri düşünceli, lâyik46 zihniyetli görünmeye çalışan bu ikiyüzlüler, şimdi yeşil sarığı küflü kafalarına geçirip diyorlar ki: Amerikada da, İngilterede de ahlâk dine dayanırmış.”

4.4.5.Ne İstiyoruz?

“…koltuğuna ısınmış beş on hazır yiyicinin menfaati, keyfi değil, milletin hayrı düşünülsün. Ve insanları sahiden insan eden o en büyük nimet: Hürriyet, riyakâr ağızlarda “Adam avlama yemi” olarak kullanılmasın.”

“…açık veya sinsi yollardan kahpece vurmaktan vazgeçsinler.”

4.4.6.Yabancı Şahit Yalancı Şahit

“…bu temenni palavradan ibaret, asıl maksat…”

4.4.7.Ne İnkılâpçılık!

“…eski medreselere rahmet okutan bir yobazlık baskısı altına alınıyor.”

“Şimdi yüz binlik kukla devletleri etekliyoruz. Dün kovduğumuz yabancı simsarlarla şimdi şaklabanlık ediyoruz. Din ile dünyayı ayırmıştık, şimdi devlet eliyle “münevver yobazı” yetiştirileceği söyleniyor.”

4.4.8.Görülmemiş Tiyatro

“Ve bir gün, bu olaylarda hiçbir değişiklik olmadan, lâf olsun diye bir demokrasi, (yani halk idaresi) oyunu îlân ediliverdi.”

“Şimdi post kavgalarına ve kirli çamaşır sergilerine, o sekiz yüz yıllık olgun ve alaylı gülüşiyle bakıyor ve tiksiniyor…”

4.4.9.Lânet Olsun

“…herhangi bir şeyi bilip öğrenemeyecek kadar beyinsiz ve tembel oldukları için bilgiye ve kitaba düşman olanlara lânet olsun…”
“…boş lakırdı ve gösterişten ileri geçmeyen akılsız, bilgisiz tedbirler…”
“Kendilerini sattıkları devletin…”

4.4.10.Gütenberg Matbaası

“…muhalefet canbazlığı...”

“…mikroskobik kaygıları…”

4.4.11.Zil Takıp Oynasınlar

“Ciğeri metelik etmez laf ebeleri vardır.”

“Markopâşanın dört bir tarafını faşist neşriyat kuşatmıştır …”

4.4.12.18 Milyon Türk Ne Olacak?

“Yani faşizmin95 zaferi için müttefiklerle harp etmişti.”

“Şimdi bâzı gazeteler bu uydurma haberi okuyup:”

4.4.13.Yaşasın Millet

"…partinin şeflerinden zavallı bir ihtiyar, Turancı faşistlerle işbirliği ederek…"

4.4.14.Krediyi Düşüren Kredi

"…hürriyet ve Demokrasi maskesi altında…"

"Amerikan yardımının asâleti…"

"…bir kaç beylik yazı ile Türk milletini kandırdıklarını mı sanıyorlar?"

4.4.15.Genç Arkadaş

"…kendi menfaatleri için dünyayı kana bulamak istiyenlere inanma."

"Seni sömürmek ve köle etmek isteyen böyle düşmanlara karşı kafanla, kaleminle, gerekirse, kanınla mücadele et."

"…kabiliyetsiz, cahil sürüler toplamak isteyenleri arana sokma."

"Seni maceralara sürüklemek istiyen gafillere yüz verme."

"…yabancı ülkeler zapt etmek hulyalarile halkı kandırmak, bu arada külah kapmak istiyen vicdansızların parlak sözlerine kulak asma. Çünkü sen, büyüklük delisi zevzeklerin, Hitler kâhküllü kaçıkların oyuncağı olamıyacak kadar ağır başlısın."

4.4.16.Aczimiz

"En sinsi iftiralara, en barbarca taarruzlara uğradık…"

"…satılmış adamlara…"

4.4.17.Milletin Postunu Paylaşıyorlar

“Sen sıcağın, kurağın, eşkıyanın elinde kırılırken, onlar saraylar, köşkler yaptırmak, buzlu rakılar içip çırçıplak karılarla sazlı sözlü ahenkler etmek sevdasında idiler. Bu hep böyle sürdü. Sana bazan “kulumuzsun”, bazan “efendimizsin” demelerine rağmen, hiç birşey değişmedi, değişemez de.”

“…bir sofrada kadeh tokuşturuyor, aynı odada kadınların kucaklarında yatıyorlar.”

“Dünkü kurdların, bugün kuzu oluvereceklerini mi sanmıştın?”

“Galiba, yine senin postunu paylaşıyorlar.”

4.4.18.Fikir Ve Küfür

“Sömürücü devletlerin elinde oyuncak olmıyalım!..”

“…siyaset oyunlarına katılmağa, halka zülmetmeğe, onu döğmeğe ve halkın sırtına binmeğe, onu tabutluklara kapamağa hakları yoktur.”

4.4.19.Çok Yaşayın

“…mostralık bir basın hürriyeti vardır…”

“…Amerikan hükûmetinin yukarıdaki yalanlarını şahit göstermesi garibimize gitti.”

“…sarhoş Amerikan gazetecileri, memleketimizi kokteyl partilerin buğusu, lüks otomobillerin camları arkasından seyreden saf Amerikan diplomatları; dünya pazarlarını paylaşmıya çalışan oyunbaz siyaset adamları”

“…politika oyunları çeviren üç beş bezirgân…”

“…hurda silâhlar, köhne mallar, zehirli naylonlar yetmedi de, şimdi millete şirin görünmek için yüz suyu döküp dışardan çürük şahitler”

4.4.20.Bekliyoruz

“…yabancı sermaye köleliğinin…”

“Irkçılığın ve Turancılığın millet ve yurd için nasıl korkunç bir tehlike olduğunu…”

“…yabancı sermaye köleliğine girmeği özliyenler en iyi vatansever rolündeler.”

“Onsekiz milyona irfan nurunu götürebilmek yolunu tutan, içeride ve dışarıda, dostun düşmanın hayran olduğu hür düşünce ve çalışma yuvaları, Köy Enstitüleri, atılan tırpanlarla, ortaçağ müesseseleri haline getirilmek üzere.”

“…ahmak kafalar tarafından yasak kitaplar listesine sokulmak üzere.”

“…nazi usulü temizlemeler…”

“Irkçılar. İnönü’nün söylediği...”

4.4.21.Bir Alçak

“Bir alçak, on parmağında on kara…”

“…kendi çirkef vicdanı gibi satılık sanan hayasız, bu vatanın şu veya bu gâvura peşkeş çekilebileceğini…”

“Dün bu memleketi iki şişe biraya Almanlara devretmeye hazır olan basılı kâğıt bezirgânı, şimdi, istiklâlinin üstüne titrediğimiz aziz yurdumuza üç bardak viskiye müşteri arıyor.”

“…çirkefleri kusan ciğeri beş para etmez kalem orospusu gibi orta malı değildir…”

BÖLÜM V

İNCELENEN OTUZ KÖŞE YAZISININ TAM METNİ

Sabahattin Ali'nin *Markopaşa, Merhûmpaşa ve Malumpaşa* gazetelerinde yazdığı köşe yazılarının asılları, İstanbul Taksim'de bulunan Atatürk Kitaplığı arşivinde B/521-1 ve O/1659 yer numarası ile korunmaktadır. Biz de bu arşivden yararlanarak "İncelenen Otuz Köşe Yazısının Tam Metni" isimli bölümü meydana getirdik.

Sabahattin Ali'nin meydana getirdiği bu köşe yazılarının başlığında ve içeriğinde kullandığı yazım ve noktalamaya birebir sadık kaldık; ama dipnotlar ile kabul gören biçimlerine de yer verdik.

5.1.İSTİKLAL

Evet, Mustafa Kemâl'in kurduğu Türkiye Cumhuriyetinin[30] Birleşmiş Milletler[31] Kurulundaki murahhası,[32] Ürdünün[33] her bakımdan müstakil[34] ve tam manasiyle[35] hür olduğunu, hemen Birleşmiş Milletler Kuruluna katılmasının gerektiğini ileri sürmüş. Bu murahhas, Mustafa Kemâl'in genç arkadaşlarından rahmetli[36] Reşit Galip'in[37] de kardeşidir.

Ama bizim bildiğimize göre bundan yirmi beş sene kadar önce Mustafa Kemâl, Ürdün şeklinde bir istiklal[38] ve hürriyeti[39] kabul etmediği için Türk milletinin başına geçip

[30] Türkiye Cumhuriyeti'nin.
[31] 24 Ekim 1945'te kurulmuş olan uluslararası bir örgüttür.
[32] Delegesi.
[33] Ürdün'ün. Resmî adı ile Ürdün Haşimi Krallığı. Orta Doğu'da bulunan bir Arap ülkesidir.
[34] Bağımsız.
[35] Mânâsı ile.
[36] "Tanrı'nın rahmetine kavuşmuş, bağışlanmış" anlamlarında ölmüş Müslümanları saygı ile anmak için ad veya unvanlarının başına getirilen bir söz.
[37] Diğer adı ile Mustafa Reşit Baydur. "*Andımız*"ın yazarıdır. Aydın Eski Milletvekili ve Millî Eğitim Eski Bakanıdır.
[38] Bağımsızlık.
[39] Özgürlük.

silâha sarılmıştı. Halbuki o zaman bize teklif edilen sulh[40] şartları, bugün Ürdünün elde ettiği istiklal şartlarından çok daha hafifti.

Çünki[41] bizim bildiğimize göre, müstakil[42] bir memleketin toprakları üzerinde,[43] ister general[44] olsun ister teknisyen; ister üniforma[45] giysin, ister sivil; ister yaya dolaşsın, ister Jeep[46] otomobiline binsin, yabancı bir devletin ordusuna mensup[47] birlikler[48] devamlı vazife[49] ile bulunamazlar.

Bizim bildiğimize göre müstakil bir memleketin topraklarından bir karışı[50] bile askeri maksatlarda[51] kullanılmak için, yani üs[52] olarak, sulh[53] zamanında yabancı[54] bir devletin[55] kara,[56] deniz,[57] hava kuvvetlerinin[58] veya teknik personelinin[59] emrine[60] verilemez.

Bizce müstakil bir memleketin başında bulunanlar oraya yabancılar tarafından değil ister kıral,[61] ister cumhur başkanı[62] olsun, o memleketin insanları veya o memleketin tarihi tarafından getirilirler.

---

[40] Barış.
[41] Çünkü.
[42] Kullanış yönünden başka bir yapı ile bağlantısı olmayan, bağımsız.
[43] İster bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[44] Kara ve hava kuvvetlerinde albaylıktan sonra gelen ve mareşalliğe kadar olan yüksek rütbeli subaylara verilen genel ad.
[45] Aynı işi yapanların giydikleri, tüzükle belirtilmiş, bir örnek giysi. Silahlı kuvvetlerin resmî giysisi.
[46] Arazi araçları ile bilinen bir otomobil markası.
[47] Bir yer ile veya bir kimse ile bağlantısı olan, ilişkili, -den olan, -e bağlı (kimse).
[48] Bölük, tabur, alay vb. bir bütün sayılan topluluk.
[49] Görev.
[50] Parmaklar birbirinden uzak duracak biçimde gergin duran elde, başparmak ile serçe parmağın uçları arasındaki açıklık.
[51] İstenilen şey, amaç, gaye, erek.
[52] Bir askerî harekâtta birliklerin gereksinim duyduğu her türlü gerecin toplandığı, dağıtıldığı bölge.
[53] Barış.
[54] Başka bir milletten olan, başka devlet uyruğunda olan (kimse), bigâne, ecnebi.
[55] Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık.
[56] Yeryüzünün deniz ile örtülü olmayan bölümü, toprak.
[57] Yer kabuğunun çukur bölümlerini kaplayan, birbiri ile bağlantılı, tuzlu su kütlesi.
[58] Ülkenin havadan savunulmasını sağlamak için uçak, helikopter, balon vb. araçlardan ve bunlar ile ilgili yer hizmetlerinden, kuruluşlarından oluşturulan teşkilat.
[59] Devlet ve diğer kamu kuruluşlarında çalışan, etkinliğe çeşitli görevleri ile katılan gerçek kişiler.
[60] Buyruk, komut, talimat, ferman.
[61] Kral.
[62] Cumhurbaşkanı.

Hâlbuki[63] gene bizim bildiğimize göre, müstakil Ürdünde,[64] nüfusunun yarısı kadar sayıda yabancı işgal[65] ordusu[66] vardır. Bu müstakil memleketin kendi ordusunun, candarmasının,[67] polisinin[68] masrafları[69] yabancı bir devlet tarafından ödenir; bu müstakil devletin toprakları, yabancı bir devletin kışlaları,[70] askeri meydanları ile kaplıdır. Bu müstakil memleketin başındaki adam, yabancı bir devlet tarafından kral[71] ilân edilmiştir.

Acaba Mustafa Kemâl'in memleketinde bu kadar kısa zamanda istiklâl[72] anlayışı bu kadar kökten değişmeler mi geçirdi?

Acaba memlekette Ürdününkine[73] benziyen[74] bir istiklâli soğuk kanlılıkla[75] karşılayacak olan kimseler mi türedi?

On sekiz milyon insan, Ürdün gibi müstakil olmamak için gene silâha sarılmıya[76] her an hazırdır. Bu milletin emperyalistler[77] elinde bir kere daha oyuncak olmıya[78] hiç niyeti[79] yoktur. Aksini[80] düşünenler, Damat Feritin[81] husranına[82] uğramıya[83] mahkûmdurlar.[84]

Markopaşa, Sayı 01, Sayfa 01, 25 Kasım 1946 Pazartesi.

---

[63] Oysa.
[64] Ürdün'de.
[65] Bir yeri ele geçirme.
[66] Bir devletin silahlı kuvvetlerinin tümü.
[67] Jandarmasının.
[68] Şehirde kamu düzenini, huzur ve güvenliği sağlayan kuruluş, kolluk, zabıta.
[69] Harcanan para, gider.
[70] Askerlerin toplu olarak barındıkları yapılar bütünü.
[71] En yüksek devlet otoritesini, bütün devlet başkanlığı yetkilerini kalıtım veya soylularca seçilme yoluyla elinde bulunduran kimse.
[72] Bağımsızlık.
[73] Ürdün'dekine.
[74] Benzeyen.
[75] Soğukkanlılık ile. Olaylara ve gelişmelere sakin, ılımlı ve temkinli yaklaşan (kimse), serinkanlı, itidal sahibi.
[76] Sarılmaya.
[77] Emperyalizm yanlısı olan, yayılmacı, yayılımcı.
[78] Olmaya.
[79] Bir şeyi yapmayı önceden isteyip düşünme, maksat.
[80] Ters, zıt, karşıt, olumsuz, menfi.
[81] Damad Mehmed Ferid Paşa (doğum 1853-vefât 1923). Osmanlı Devleti'nin eski sadrazamlarındandır (başbakan).
[82] Hüsranına. Beklenilen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı, batkı.
[83] Ferit'in hüsranına uğramaya.
[84] Kötü bir sonuca varması kaçınılmaz olan.

5.2.YABANCI SERMAYE

Yurdumuza tekrar[85] yabancı sermaye[86] gelecekmiş. Gazeteler bu havadisi[87] verirken cünbüş[88] ediyorlar. Resmî makamlar da,[89] memlekete yabancı para girmesini kolaylaştırmağa[90] himmet[91]ediyorlar.

Hele bu sermaye bir gelsinmiş, asfalt[92] yollar uzayıp gidecek, gökleri uçaklar kaplayacak, memleket malla dolacak, madenler gürül gürül işleyecek, herkes yağ bal içinde yüzecekmiş.

İyi ya, kırk seneden beri şu yabancı sermayeyi defetmek[93] için sarf[94] edilen gayret[95] neydi?

Şimdi hatırlıyorum. Daha beş altı yaşında bir çocuktum. Seferberlik[96] başlamıştı. O zamanın maceracı[97] hükûmeti[98] bu kanlı[99] macerayı halka şirin[100] göstermek için sokaklarda davul[101] zurna[102] çaldırıp şöyle bağırtıyordu:

"Kapitülasyonlar[103] kalktı!... Bütün millet şâd oldu!..."[104]

---

[85] Aynı olayın, işin, hareketin yeniden ortaya çıkışı, tekrarlanması.
[86] Bir ticaret işinin kurulması, yürütülmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamı, anamal, başmal, kapital, meta, resülmal.
[87] Haber.
[88] Cümbüş. Eğlence.
[89] Da bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[90] Kolaylaştırmaya.
[91] Gayret, yardım.
[92] Ana maddesi katran olan ve yolların kaplanmasında kullanılan karışım.
[93] Kovmak.
[94] Harcama, tüketme, kullanma.
[95] Çalışma, çaba, çalışma isteği.
[96] Bir ülkenin silahlı kuvvetlerini savaşa hazır duruma getiren, ülkenin ekonomisini, yönetimini savaş gereklerine uyacak duruma sokan hazırlık ve önlemlerin tümü.
[97] İlginç ve tehlikeli olayları göze alan, serüvenci, sergüzeştçi, maceraperest.
[98] Bakanlar Kurulu.
[99] Kan dökülmesine neden olan.
[100] Sevimli, cana yakın, tatlı, hoş.
[101] Büyük ve enlice bir kasnağın iki yanına deri geçirilerek yapılan, tokmak ve değnek ile çalınan çalgı.
[102] Ağaçtan yapılan, iki karış boyunda, ağız bölümü yayvan, keskin bir ses çıkaran ve çoğu zaman davul ile veya dümbelek ile birlikte çalınan nefesli çalgı.
[103] Bir ülkede yurttaşların zararına olarak yabancılara verilen ayrıcalık hakları.
[104] Sevinmek, memnun ve mutlu olmak.

Ve dört sene Seferberlikte, ondan sonra üç sene İstiklâl harbinde, yabancı sermayenin bizi sürüklediği yarı müstemlekelikten[105] kurtulmak için döğüştüğümüz[106] söylendi. Lozan'ın[107] en şerefli[108] tarafı, bizi yabancı sermaye köleliğinden kurtarması idi.

Arkasından yirmi sene, hep bu yabancı sermayeyi silkip atmağa[109] çalıştık. Mini mini Belçikanın[110] tramvay şirketindeki sermayesinden kurtulunca bayram ettik. İzmir su şirketi yabancı sermayeden kurtuldu diye tören yaptık. Hava gazını[111] aldık, sevincimizden[112] zıpladık, elektriği[113] kurtardık, gazetelere sütun sütun[114] yazı yazdık.

Bütün bunların sonu buna mı varacaktı? El açıp davet[115] edecek olduktan sonra, yabancı sermayeyi ne diye düğün[116] bayramla[117] kapı dışarı ettik?

Bu işte hangi menfaatlerin oyunu var? Dünyayı bir ahtapot[118] gibi sarmağa[119] çalışan emperyalist sermayenin kucağına atılmak, milletin alın terini[120] dolara[121] ve sterline[122] satmak isteyenler kim? Gözü doymaz paranın bu korkunç taarruzu[123] karşısında

[105] Sömürgeleştirmek.
[106] Dövüştüğümüz.
[107] Kurtuluş Savaşı'nda kazanılan zafer sonrası Lozan Antlaşması, 24 Temmuz 1923 tarihinde İsviçre'nin Lozan şehrinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi temsilcileri ile Birleşik Krallık, Fransa, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya, Bulgaristan, Portekiz, Belçika ve Yugoslavya temsilcileri tarafından, Leman Gölü kıyısındaki Beau-Rivage Palace'ta imzalanmıştır.
[108] Onuru olan veya onurunu üstün tutan, şerefli, gururlu.
[109] Atmaya.
[110] Belçika'nın. Resmî adıyla Belçika Krallığı, Batı Avrupa'da bulunan bir devlettir.
[111] Maden kömüründen çıkarılan, yakılarak ışık veya ısı sağlanan gaz.
[112] İstenen veya hoşa giden bir şeyin olması ile duyulan coşku.
[113] Maddenin elektron, pozitron, proton vb. parçacıklarının hareketleri ile ortaya çıkan enerji türünün satışını yapan devlete bağlı olan işletme.
[114] Gazete, dergi, kitap vb. yazılı şeylerde, sayfanın yukarıdan aşağıya doğru ayrılmış olduğu dar bölümlerden her biri, kolon.
[115] Çağrı, çağırma.
[116] Bir olayı kutlamak için yapılan büyük eğlence veya tören.
[117] Bayram ile. Sevinç, neşe.
[118] Kafadan bacaklılardan, dokunaçlı bir tür mürekkep balığı (Octopus).
[119] Sarmaya.
[120] Emek.
[121] Amerika Birleşik Devletleri, Kanada vb. devletlerin para birimi.
[122] Yüz peniden oluşan İngiliz para birimi, paunt.
[123] Saldırı.

milletini[124] ve vatanını[125] seven her namuslu[126] insan sesini yükseltmeğe[127] mecburdur.[128]

Çünki[129] bir memlekete girip yerleşen yabancı sermayeyi çıkarıp atmanın, yabancı orduları sürüp denize dökmekten çok daha güç olduğunu, biz Osmanlı İmparatorluğunun mirasçıları[130] herkesten iyi biliriz.

Markopaşa, Sayı 02, Sayfa 01, 02 Aralık 1946 Pazartesi.

5.3.İngilizleri severim

Geçen gün bir İngiliz dostum dedi ki:

"Markopaşa da boyuna İngiltere[131] aleyhinde[132] yazılar çıkıyor, niçin İngilizlere karşı bu kadar düşmansınız?"[133]

Ne münasebet,[134] ben İngilizleri çok severim. İlim ve sanat[135] alanında dünyaya İngiltere kadar cesur[136] ve büyük adamlar vermiş kaç memleket gösterebiliriz? İngiliz riyakârlığına[137] karşı en kuvvetli tokâtları[138] indiren şair BAYRON[139] İngiliz değil midir? Fakir[140] İngiliz çocuklarının korkunç[141] sefaletini[142] ve İngiliz orta hallileri ile zenginlerinin[143] katı yürekliğini,[144] menfaat düşkünlüğünü,[145] sinsiliğini en çıplak

[124] Çoğunluk ile aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu, ulus.
[125] Yurt.
[126] Ahlak kurallarına uygun olarak davranan, namuskâr.
[127] Yükseltmeye.
[128] Herhangi bir konuda yükümlü, bir şeyi yapmak zorunda olan.
[129] Çünkü.
[130] Başkasının iyi veya kötü yönlerini aynı biçimde ortaya koyan.
[131] Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden (İngiltere, Galler, İskoçya, Kuzey İrlanda) biridir.
[132] Bir şeyin veya bir kimsenin karşısında olma, leh karşıtı.
[133] Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, yağı, hasım, antagonist, dost karşıtı.
[134] İlişik, ilişki, ilinti.
[135] Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık.
[136] Yürekli.
[137] İkiyüzlülük.
[138] Tokatları. İnsana el içi ile vuruş.
[139] George Gordon Byron (doğum 22 Ocak 1788- vefât 19 Nisan 1824).
[140] Geçimini güçlük ile sağlayan, yoksul, fukara, zengin karşıt.
[141] Çok aşırı, pek çok, güçlü, şiddetli.
[142] Yoksulluk, yoksulluk sıkıntısı.
[143] Parası, malı çok olan, varlıklı, varsıl, variyetli, fakir, yoksul karşıtı.

şekilde ortaya döken romancı DİCKENS[146] İngiliz değil midir? Bu gün[147] İngiltere'nin hodbin,[148] kendini beğenmiş ve gülünç taraflarını dünyaya ilân eden BERNARD SHAW,[149] İngilterede[150] yerleşmiş bir İngiliz kültüriyle[151] yetişmiş İrlandalı[152] bir İngiliz muharriri[153] değil midir? Yine bugün İngilterenin[154] ikiyüzlü,[155] bencil,[156] ve neticesi her yerde kanlı politikasını[157] İngiliz Parlâmentosunda[158] yerden yere çalan,[159] İngiliz emperyalizminin[160] pençesinde[161] inleyen mazlum[162] milletlerin müdafaasını[163] en yüksek sesle haykıran[164] yüzden fazla mebus[165] İngiliz değil mi?

İngilterenin[166] yetiştirdiği böyle büyük kahramanlar, sayılamıyacak[167] kadar çoktur. Bunları yetiştiren milleti bütün kalbimle[168] seviyor ve takdir ediyorum.

Ben İngiltereye[169] ancak, İngilizleri çok seven bir İngiliz kadar kızıyorum.[170]

Markopaşa, Sayı 03, Sayfa 01, 09 Aralık 1946 Pazartesi.

---

[144] Merhametsiz.
[145] Çıkarcılık.
[146] Charles Dickens (doğum 7 Şubat 1812- vefât 9 Haziran 1870).
[147] Bugün.
[148] Bencil.
[149] George Bernard Shaw (doğum 26 Temmuz 1856- vefât 2 Kasım 1950).
[150] İngiltere'de.
[151] Kültürü ile.
[152] Resmî adı ile İrlanda Cumhuriyeti. Kuzeybatı Avrupa'da bulunan bu ülkenin vatandaşı olan kimse.
[153] Yazar.
[154] İngiltere'nin.
[155] Özü sözü bir olmayan, riyakâr, mürai.
[156] Ve bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[157] Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünü, siyaset, siyasa.
[158] Başlıca görevi yasama, devlet bütçesini çıkarma, hükûmeti denetleme olan ve üyeleri halkoyu ile belirli bir süre için seçilen meclis veya meclisler, yasama kurulu, yasama meclisi, yasama organı.
[159] Yerden yere çalmak: hırpalamak, eleştirmek.
[160] Bir milletin sömürü temeline dayanarak başka bir milleti siyasi ve ekonomik egemenliği altına alıp yayılması veya yayılmayı istemesi, yayılmacılık, yayılımcılık, emperyalistlik.
[161] Etkisinden kurtulmak olanaksız, etkisi çok olan güç.
[162] Zulüm görmüş, kendisine zulmedilmiş.
[163] Savunma, koruma.
[164] Telaş, şikâyet vb. sebepler ile yüksek ses ile bağırmak.
[165] Milletvekili.
[166] İngiltere'nin
[167] Sayılamayacak.
[168] Duygu, his.
[169] İngiltere'ye.
[170] Öfkelenmek, sinirlenmek.

5.4.Ayıp

Geçen gün Millet Meclisinde[171] bir milletvekili "kökü dışarıda olan Markopaşa[172]" diye bir söz etti.

Bu millet vekili,[173] ne yazık ki,[174] bu satırları yazanın elini sıkan ve evine gelen bir adamdır.

Halbuki ben bu millet vekilini[175] kökünün[176] sahiden dışarıda olduğuna inanacak olsam, elini sıkmak değil, suratına tükürürdüm.

Bu milletvekili herhalde bu satırları yazanın kitaplarını okumuştur. Bunların içinde bu memleket ve millet endişesinden[177] başka bir duyguyu aksettiren, yani kökü dışarıda olan bir tek satır gösterebilir mi?

Bu millet vekili[178] herhalde Markopaşayı[179] da okumuştur. Yurdumuzun dertlerini, milletimizin kaygılarını[180] kâh acı kâh şakacı bir dille ele almaktan başka bir şey yaptığımızı iddia edebilir ve bunu isbat[181] için bir tek satır gösterebilir mi?

Vatanımızın istiklâli üzerine en küçük bir gölge düşmesin, istiklâl anlayışımız Atatürkün[182] çizdiği yoldan ayrılmasın dediğimiz için mi kökümüz dışarıda?

Bin bir hileli yoldan bağrımıza[183] sokulup bizi tekrar yarı müstemlekeliğe[184] sürüklemek isteyen sömürücü yabancı sermayeye karşı uyanık bulunmayı istediğimiz için mi kökümüz dışarıda?

---

[171] TBMM.
[172] Gerçek adı Marko Apostolidis (doğum 1824- vefât 1888). Rum asıllı Osmanlı doktoruydu.
[173] Milletvekili.
[174] Ki bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[175] Milletvekili.
[176] Bir kimseyi bir yere bağlayan manevî temel güçlerin bütünü.
[177] Düşünce.
[178] Milletvekili.
[179] Markopaşa'yı.
[180] Üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa.
[181] İspat.
[182] Atatürk'ün.
[183] Göğüs.
[184] Sömürge.

Yoksa şu veya bu yabancı devletin, kendi parlamento[185] ve gazetelerinde bile şiddetle[186] tenkit[187] edilen yanlış siyasetini[188] bazı baş yazarlarımız[189] gibi dalkavukça[190] övmedigimiz çin mi kökümüz dlşarıda?[191]

Bu millet vekili[192] çok iyi bilir ki, bu satırların muharriri[193] sırf kalemini ve kanaatlerini[194] satmadığı için bir çok[195] kahırlara[196] uğramış, o millet vekili[197] gibilerin gözünde nimet[198] sayılan şeyleri tepmiştir.[199]

Kökü bu toprakta olanların en kutsî[200] ve en kaçılmaz vazifesi olan askerlik hizmetini[201] dahi yapmamış bulunan ve şimdi bazı arkadaşlarının kendisinden daha çok parlak[202] mevkilere[203] yükseldiğini görüp içi giden bu millet vekilinin[204] kendini göstermek için daha temiz bir yol seçmesi doğru olmaz mıydı?

Siyasî ihtiraslar[205] bir insanı, başkalarının mukaddesatına[206] dil uzatacak[207] kadar mı ileri götürmeli?

Ayıp değil mi?

Markopaşa, Sayı 04, Sayfa 01, 16 Aralık 1946 Pazartesi.

---

[185] Başlıca görevi yasama, devlet bütçesini çıkarma, hükûmeti denetleme olan ve üyeleri halkoyu ile belirli bir süre için seçilen meclis veya meclisler, yasama kurulu, yasama meclisi, yasama organı.
[186] Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğinlik, sertlik.
[187] Eleştirme, eleştiri.
[188] Devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatı ile ilgili özel görüş veya anlayış.
[189] Başyazar.
[190] Kendisine çıkar sağlayacak olanlara aşırı bir saygı ve hayranlık göstererek yaranmak isteyen kimse, huluskâr, yağcı, yalaka, yağdanlık, yalpak, yaltak, yaltakçı, kemik yalayıcı, çanak yalayıcı
[191] Övmediğimiz için mi kökümüz dışarda?
[192] Milletvekili.
[193] Yazar.
[194] Kanış, kanı, inanç, düşünce.
[195] Birçok.
[196] Derin üzüntü veya acı, sıkıntı.
[197] Milletvekili.
[198] İyilik, lütuf, ihsan.
[199] Değerini anlamamak veya kestirememek, geri çevirmek.
[200] Kutsal.
[201] Görev.
[202] Göze çarpacak kadar başarılı.
[203] Makam.
[204] Milletvekilinin.
[205] Aşırı, güçlü istek.
[206] Kutsal sayılan inanç ve davranışlar.
[207] Bir kimse veya bir şey için kötü söylemek.

5.5.Tam Demokrasi

Artık bizde de tam demokrasiye geçmenin sırası geldiği kanaatindeyiz.

Demokrasi, halkın halk[208] tarafından halk için idaresi demek olduğuna göre, hükûmet halka ait işlerden elini eteğini çekmeğe[209] başlamalı, kendi işine bakmalıdır.

Meselâ şimdiye kadar yalnız okulunu, köyünün yolunu, deresinin köprüsünü yapmağa[210] mecbur olan köylü, bundan sonra bütün memleketin şoselerini,[211] demiryollarını,[212] demir ve beton köprülerini de aralarında imece[213] ile yapmalı, hükûmet ise ancak hükûmet konağı, beyzadelere[214] lüks okul, kendi evlerinin bulunduğu semtlere[215] asfalt[216] yol yaptırmakla kalarak halk hâkimiyetine hürmet[217] etmelidir.

Yine halkın bir ihtiyacı olan petrolü aramak, sondaj yapmak, Amerikadan[218] makine getirmek, petrol bulamamak gibi kârlı işler Raman dağı[219] civarındaki aşiretlere[220] bırakılmalı Hükûmet Maliye Bakanlığı bütçe ve malî kontrol umum[221] müdürlüğünde altın[222] madeni aramak gibi verimli işlerle uğraşmalıdır.

Hele katiller, hırsızlar, yankesiciler,[223] dolandırıcılar,[224] vurguncular,[225] karaborsacılar, millet malı hırsızları ve haydutlar[226] gibi sadece halkın başına belâ[227] olan unsurlarla

---

[208] Aynı ülkede yaşayan, aynı kültür özelliklerine sahip olan, aynı uyruktaki insan topluluğu, folk.
[209] Çekmeye.
[210] Yapmaya.
[211] Genellikle taş kırıkları üzerine kum döşenip silindir geçirilerek yapılan yol.
[212] Demir yollarını.
[213] Kırsal topluluklarda köyün zorunlu ve isteğe bağlı işlerinin köylülerce eşit şartlarda emek birliği ile gerçekleştirilmesi.
[214] Soylu kimse.
[215] Şehirde yerleşim bölgesi, yaka.
[216] Ana maddesi katran olan ve yolların kaplanmasında kullanılan karışım.
[217] Saygı.
[218] Amerika'dan.
[219] Raman Dağı. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Batman ili sınırları içindeki bir dağ.
[220] Dil ve kültür yönünden büyük bir türdeşlik gösteren, birçok boydan oluşan, yapısındaki aileler arasında toplum, ekonomi, din, kan veya evlilik bağları bulunan göçebe veya yerleşik nitelikteki topluluk, oymak.
[221] Bütün, tüm, kamu.
[222] Atom sayısı 79, atom ağırlığı 196,9 olan, 1064 °C'de eriyen, kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element, zer (simgesi Au).
[223] Bir kimsenin cebinden, çantasından ustalık ile hissettirmeden bir şeyler çalan kimse, cep faresi, tırtıkçı.
[224] Birini aldatarak mal veya parasını alan kimse, ayyar, tokatçı.

mücadele işi, demokrasinin yüksek bir tecellisi[228] olarak, yine sadece halka bırakılmalı, hükûmet bu işe karışmamalıdır.

Hükûmet ancak, kafalarında makam sahiplerinin hoşuna gitmiyecek[229] fikirler taşıyan kimseleri zararsız hale getirmek için gereken en şiddetli[230] tedbirleri[231] almakla yetinmelidir.

Fakat hangi çeşit adamın, hangi çeşit fikrinin, hangi çeşit makam sahibinin ne dereceye kadar hoşuna gitmiyeceğini tesbit[232] etmek zorca olduğundan, umumiyetle[233] kafalarında her hangi[234] bir fikri taşımak gibi demokrasiye aykırı harekette bulunanları derleyip toplayıp kamplarda muhafaza[235] suretiyle[236] demokrasiye hizmet etmek, bizce en kestirme yoldur.

Böylece, bizden geri olan bütün demokrasiler bizi taklide[237] başlarlar,[238] ve bir kaç[239] sene evvel sayın Saracoğlunun[240]: "Bu harpten sonra bütün dünya bizim rejimimizi[241] kendisine örnek tutacaktır." yolunda savurmuş olduğu keramet[242] tahakkuk[243] eder.

Markopaşa, Sayı 05, Sayfa 01, 06 Ocak 1947 Pazartesi.

---

[225] Para dalgalanmalarından yararlanarak kolay yoldan kazanç elde eden, alavereci, muhtekir, ihtikârcı, spekülatör.
[226] Silahlı soygun yapan, yol kesen kimse.
[227] Büyük zarar ve sıkıntıya yol açan olay veya kimse.
[228] Belirme, görünme, ortaya çıkma, zuhur etme, meydana çıkma.
[229] Gitmeyecek.
[230] Etkisi çok olan, zorlu.
[231] Önlem.
[232] Gitmeyeceğini tespit.
[233] Genellikle.
[234] Herhangi.
[235] Koruma, saklama, korunum.
[236] Biçim, yol, tarz.
[237] Belli bir örneğe benzemeye veya benzetmeye çalışma.
[238] Ve bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[239] Birkaç.
[240] Saracoğlu'nun.
[241] Yönetme, düzenleme biçimi, düzen.
[242] Ermiş kimselerin gösterdiklerine inanılan, doğaüstü, şaşkınlık uyandırıcı davranış veya durum.
[243] Gerçekleşme, yerine gelme.

5.6.Kokuyor

Ankarada[244] bir doktor öldürülüyor, bir başka doktor kendini öldürüyor. Sonra bir Vali kendini öldürüyor. Ortaya sahte[245] katil sürülüyor. Mahkemenin yeri değiştiriliyor, işin içine mühim[246] isimler karışıyor, yabancı ülkeler giden paralardan, yabancı elçiliklerle[247] temaslardan[248] bahsediliyor, nihayet sahici katil meydana çıkıyor ama, öldürme sebebi gizli kalıyor. Bazı şeyler açıklanıyorsa da,[249] bazı şeyler saklanıyor.

Bir vapurla[250] altın kaçırıyorlar. Avrupada[251] kibar[252] bir bayan sınırda altın kaçırırken yakalanıyor. İşe mühim kimselerin, hattâ elçilerin adı karışıyor. Gazeteler sütunlar[253] dolduruyor, evvelce daha lüks bir vapurla kaçırılan altınların dedikodusu yapılıyor. Yine bir şeyler açıklanıyor, birşeyler[254] saklanıyor.

Yirmi senedenberi[255] petrol aranıyor, petrol bulunamıyor. On liralık makinalar[256] on milyona satın alınıp bir kenara atılıyor. Yabancı şirketlerin dalavereleri[257] alıp yürüyor. İş gazetelere düşüyar.[258] Birşeyler[259] açıklanıyor ama, birşeyler[260] de saklanıyor.

Arsa dalavereleri dönüyar,[261] apartmanlar alınıp satılıyor, köşkler[262] elden çıkarılıp parası Amerikaya[263] yatırılıyor. Bakanlar[264] sorguya çekiliyor. Bakanların kardeşleri

---

[244] Ankara'da.
[245] Bir şeyin aslına benzetilerek yapılan, düzme, düzmece.
[246] Önemli.
[247] Elçinin yaptığı iş, sefirlik, sefaret.
[248] Buluşup görüşme, ilişki kurma, münasebet.
[249] Da bağlacından sonra virgül kullanmasına gerek yoktur.
[250] Su buharı gücü ile çalışan gemi.
[251] Avrupa'da.
[252] Soylu, köklü (kimse, aile).
[253] Gazete, dergi, kitap vb. yazılı şeylerde, sayfanın yukarıdan aşağıya doğru ayrılmış olduğu dar bölümlerden her biri, kolon.
[254] Bir şeyler.
[255] Seneden beri.
[256] Makineler.
[257] Yalan dolan ile gizlice görülen kötü iş, gizli oyun.
[258] Düşüyor.
[259] Bir şeyler.
[260] Bir şeyler.
[261] Dönüyor.
[262] Bahçe içinde yapılmış süslü ev, kasır.
[263] Amerika'ya.
[264] Hükûmet işlerinden birini yönetmek için, genellikle milletvekilleri arasından, başbakan tarafından seçilerek cumhurbaşkanınca onaylandıktan sonra işbaşına getirilen yetkili, vekil, icra vekili, nazır.

mahkemeye[265] veriliyor. Bazı servetlerin[266] hesapları soruluyor gibi oluyor, birşeyler[267] açıklansa bile, bir çok[268] şeyler saklanıyor.

Ne oluyor, anlayamıyoruz. Ama birşeyler, birşeyler[269] var ki, kokuyor, çok fena kokuyor.[270]

Markopaşa, Sayı 06, Sayfa 01, 13 Ocak 1947 Pazartesi.

5.7.Akkoyun, Karakoyun!

Artık Milliyet[271] meselesini[272] apaçık konuşalım.

Bu kelimeyi istismar[273] ederek, Banka[274] çeki,[275] açık bono[276] gibi kullananlar çoğaldı. İki lafın başında:

-Milliyet, milliyetçilik diyip[277] lafı adamın ağzına tıkıyorlar. Kimde ne yoksa, onun lafını çok eder. Tek ayağının üzerinde seksen yalan kıvıranlar:

-Namussuzum[278] ki, vallah,[279] billâh, tallah diye yemin ederler.

Artık Akkoyun Karakoyun belli olmalıdır. İnsanların alnının karışlıyarak,[280] kafa taslarını[281] santime vurup:

---

[265] Bir yargıçtan veya bazen savcı ve yargıçlardan oluşan bir kurulun, yargı görevini yerine getirdikleri yer, yargı yeri, yargıevi, mahkeme kapısı.
[266] Varlık, zenginlik, mal mülk.
[267] Bir şeyler.
[268] Birçok.
[269] Bir şeyler.
[270] Çürüyüp bozularak kötü bir koku çıkarmak, kokuşmak.
[271] Özel isim olmadığından milliyet şeklinde yazılması gerekirdi; fakat yazar sözcüğe dikkat çekmek için ilk harfi büyük yazmış olabilir.
[272] Sorun.
[273] Birinin iyi niyetini kötüye kullanma.
[274] Faiz ile para alıp veren, kredi, iskonto, kambiyo işlemleri yapan, kasalarında para, değerli belge, eşya saklayan ve ticaret, sanayi, ekonomi alanlarında çeşitli etkinliklerde bulunan kuruluş.
[275] Bir kimsenin, satın aldığı hizmet veya ürün karşılığında para yerine verdiği ve karşılığı banka hesabından ödenen yazılı belge.
[276] Belirli bir sürenin sonunda, belirli bir paranın, belirli bir kimseye ödeneceğini belirten senet, emre muharrer senet.
[277] Deyip.
[278] Ahlak kurallarına uygun olarak davranmayan, ahlak kurallarını çiğneyen.
[279] Vallahi. "Tanrı'yı tanık tutarım, Tanrı hakkı için" anlamında kullanılan bir yemin sözü, billahi, tallahi, vallaha.

-Bizdensin bu yana.

-Sen bizden değilsin, şu yana, diyen milliyet kalpazanları[282] vaftiz[283] babası kesildiler. Asıl Milliyetçilere:

-Ajan,[284] milliyetsiz, vatansız![285] diye seksen çeşit ad takıyorlar.

Artık Akkoyun Karakoyun belli olsun.

Yerli filmleri[286] tenkit[287] edemezsiniz; suratlarına[288] beş kilo pamuk tutkallayıp,[289] beyaz perdede[290] şaklabanlık etmenin adı, millî filmdir. Dalkavukluğu[291] hece veznine tercüme[292] edenler, millî şâirdir. En mukaddes[293] müdafaa[294] yardımını satışa çıkaran kumar[295] kâğıtları, millî piyangodur.[296]

Şehvetli[297] öpücükleri, ucundan kan damlıyan[298] kamaları[299] tasvir eden herzenâmeler,[300] millî romandır. Meyhanelerde,[301] kokmuş Bizans[302] artığı salyalı[303] çığlık,[304] millî müziktir.

---

[280] Karışlayarak.
[281] Kafataslarını. İnsanda ve omurgalılarda içinde beyin bulunan, başın kemik bölümü.
[282] Sahte para basan veya piyasaya süren kimse. Yalan ve hile ile iş gören kimse.
[283] Hristiyanlıkta doğduktan kısa bir süre sonra çocuğa ilk günahını silmek ve onu Hristiyanlaştırmak amacı ile yapılan kutsal işlem.
[284] Bir devlet veya kuruluşun gizli amaçları için çalışan kimse, çaşıt, ajan.
[285] Vatanı olmayan, haymatlos.
[286] Sinemalarda gösterilen eser.
[287] Eleştirme, eleştiri.
[288] Yüz.
[289] Deri, kıkırdak vb. hayvansal maddelerden elde edilen, katılaşıp sertleşme özelliği ile tahta, kâğıt vb. yapıştırmaya yarayan madde.
[290] Sinema.
[291] Dalkavukça davranış, kemik yalayıcılık, çanak yalayıcılık, yağcılık, yalakalık, yalpaklık, yaltakçılık, yaltaklanma, yaltaklık, tabasbus, huluskârlık.
[292] Çeviri.
[293] Kutsal.
[294] Savunma, koruma.
[295] Ortaya para koyarak oynanan talih oyunu.
[296] Düzenleyenlerce bastırılmış numaralı kâğıtları satın alanlar içinden, kazananların kura ile belirlendiği talih oyunu.
[297] Cinsel isteği fazla olan.
[298] Damlayan.
[299] Silah olarak kullanılan, ucu sivri, iki ağzı da keskin uzun bıçak.
[300] Boş sözlerden meydana getirilen yazılar.
[301] İçki satılan ve içilen yer, içki yeri.

Üçbin[305] lira hava parasila[306] tutulan üç oda millî[307] servettir.[308]

-Karaborsa![309] Ağzınıza almayın, millî ticarettir.

-Verem,[310] sıtma,[311] firengi[312]… sakın ha! Millî hastalıktır.

-Ankara cinayetinin esrarı[313] mı? Amanın, millî cinayettir.

-Altın[314] mı kaçırıyorlar? ne söyliyorsunuz,[315] millî kaçakçılıktır.[316]

-Millet aç! diyemezsiniz, açlık millî gıdadır.

-Etin kilosu üç liraya çıktı. Haddiniz varsa şikâyet edin, Millî[317] ekonomidir.[318]

İş o hale geldi ki, millî nakil vasıtamız[319] olan millî tramvaylarla[320] millî rayların[321] arasında paramparça[322] olmak millî kahramanlıktır.

---

[302] Milattan sonra 330 yılında kurulup 1453 yılında yıkılan, resmî dini Hristiyanlık olan devlet. Doğu Roma İmparatorluğu.
[303] Ağızdan sızan tükürük.
[304] Acı, ince ve keskin ses, feryat, figan.
[305] Üç bin.
[306] Parası ile.
[307] Millet ile ilgili, millete özgü, ulusal.
[308] Varlık, zenginlik, mal mülk.
[309] Piyasada olmayan bir malın gizlice yüksek fiyatla alınıp satılması işi.
[310] Herhangi bir organa ve en çok akciğerlere yerleşen Koch basilinin yol açtığı ateşli ve bulaşıcı bir hastalık, tüberküloz.
[311] Anofel türü sivrisineğin sokması ile insandan insana bulaşan, titreme, ateş ve ter nöbetleri ile kendini gösteren bir hastalık, ısıtma, malarya.
[312] Frengi. Genellikle cinsel birleşmeler ile bulaşan, tedavi edilmediğinde inme, körlük, delilik vb. sonuçlara kadar varan, döle de geçerek vücutça ve akılca sakat bir soyun yetişmesine yol açan bir hastalık, yenirce, sifilis.
[313] Gizler, sırlar.
[314] Atom sayısı 79, atom ağırlığı 196,9 olan, 1064 °C'de eriyen, kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element, zer (simgesi Au).
[315] Söylüyorsunuz.
[316] Bir devletin yasalarına karşı gelerek yapılan ticaret.
[317] Özel isim olmadığından milliyet şeklinde yazılması gerekirdi; fakat yazar sözcüğe dikkat çekmek için ilk harfi büyük yazmış olabilir.
[318] İnsanların yaşayabilmek için üretme, ürettiklerini bölüşme biçimlerinin ve bu faaliyetlerden doğan ilişkilerin bütünü, iktisat.
[319] Araç.
[320] Şehirlerde yol üzerinde döşenmiş özel raylarda hareket eden yolcu taşıtı.
[321] Tren, tramvay vb. taşıtlarda tekerleklerin üzerinde hareket ettiği demirden yol.
[322] Pek çok parçaya ayrılmış, parça parça olmuş.

Artık Akkoyun Karakoyun seçilsin! Yalnız ve yalnız hakikati söyleyenler gayrı[323] millî. Anladık herşeyimiz[324] millî. Biz bize benzeriz. Fakat efendiler!..[325] İnsaf[326] edin, insaf edin ki bu millet te[327] bir parça millîdir.

Markopaşa, Sayı 07, Sayfa 01, 20 Ocak 1947 Pazartesi.

5.8.Hep lâf

Yirmi beş senede çok şeyler yapmışız. Asırlara sığmıyan[328] işler başarmışız. Dünyanın parmağı ağzında kalmış.[329]

Fesi[330] atıp, şapkayı[331] geçirmişiz başımıza. Harflerin eskisini atıp, yenisi almışız. Yurdu demir ağlarla örmüşüz, okul üstüne okul yapmışız. Fabrika bacalarının çıkardığı dumandan göz gözü görmez olmuş. Kanallar, regülatörler,[332] barajlar…

Bozkırların[333] göbeğini asfaltla hançerlemiş,[334] yemyeşil, modern şehirler kurmuşuz. Yabancı sermayeye kul[335] köle[336] olmaktan kurtulmuşuz. Millî bankalarımızın, millî milyonerlerimiz türemiş. Hastaneler, klinikler,[337] dispanserler[338] açmışız.

Saymakla tükenir gibi değil ki…

---

[323] Başka, diğer.
[324] Her şeyimiz.
[325] Günümüzde bey unvanından farklı olarak özel adlardan sonra kullanılan ikinci derecede bir unvan.
[326] Acımaya, vicdana veya mantığa dayanan adalet.
[327] De.
[328] Sığmayan.
[329] Şaşakalmak, şaşmak, hayret etmek.
[330] Şapka yerine kullanılan, kırmızı, kalın çuhadan yapılmış, tepesinde püskülü olan, silindir biçiminde başlık.
[331] Keçe, hasır, kumaş, ip vb. ile yapılan başlık. TBMM başlık olarak 1925'te şapkayı kabul etti.
[332] Elektrik enerjisini daha verimli şekle getirmek için kullanılan düzenleyici.
[333] Kurakçıl otsu bitkilerden oluşan, sıcak ve ılıman iklimlerdeki ağaçsız doğal alan, step.
[334] Ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silah olarak kullanılan bir tür bıçak.
[335] Tanrı'ya göre insan, abd.
[336] Savaşta tutsak alınan, yabancı ülkelerden zorla kaçırılıp özgürlükten yoksun bırakılan veya başkasından satın alınan erkek, kul, esir, abd. Birinin emri altında bulunan, özgür olmayan kimse.
[337] Hastanın bakıldığı, muayene edildiği yer. Hekim olacak öğrencilerin hasta başında uygulamalı olarak ders gördükleri hasta koğuşu.
[338] Sağlık ocağı.

Millî bayram günlerinde şakşakçı[339] gazetelerin olağan üstü[340] sayılarında okuyoruz. Caddelere asılan vecize[341] bezlerinde görüyoruz. Cilalı kâğıtlara basılmış istatistikler,[342] parlak kâğıtlara çizili grafikler,[343] dergiler[344] hep gözümüzün önünde.

Hepsi güzel, inkâr[345] etmek aklımızdan bile geçmiyor. Ama biz ne yapalım ki,[346] elle tutulur eserlere[347] bakıp, hüküm veren kıt akıllı insanlarız. Grafikler,[348] istatistikler,[349] dergiler, çizgiler, resimler,[350] nutuklar[351] bize bir şey söylemiyor.

Bütün bu sayılıp dökülenlerin bir tek gayesi[352] olması gerektir. O da bu topraklar üstünde yaşayan insanların, eskisinden daha mes'ut,[353] daha şuurlu,[354] daha sıhhatli,[355] daha varlıklı ve daha yüksek bir medeniyet[356] seviyesinde yaşamasıdır.

Şimdi, bu devrim[357] yaygaracılarına[358] soruyoruz. Ellerini vicdanlarına[359] koyup, cevap versinler.

Bu milletin özü olan en az 17 milyonluk kitlenin[360] kültürü[361] kaç arpa[362] boyu, kaç iğne başı ilerlemiştir?

---

339 Para karşılığında alkış tutan kimse, goygoycu.
340 Olağanüstü.
341 Bir düşünceyi, bir duyguyu, bir ilkeyi kısa ve kesin bir biçimde anlatan, genellikle kim tarafından söylendiği bilinen özlü söz, vecize, ülger, kelamıkibar, aforizm, aforizma, motto.
342 Bir sonuç çıkarmak için verileri yöntemli bir biçimde toplayıp sayı olarak belirtme işi, sayımlama.
343 Biçim, desen veya çizgilerle gösterme.
344 Siyaset, edebiyat, teknik, ekonomi vb. konuları inceleyen ve belirli aralıklar ile çıkan süreli yayın, mecmua.
345 Yaptığını, söylediğini, tanık olduğunu saklama, gizleme, yadsıma. Kabul etmeme, tanımama.
346 Ki bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
347 Emek sonucu ortaya konan ürün, yapıt.
348 Biçim, desen veya çizgiler ile gösterme.
349 Bir sonuç çıkarmak için verileri yöntemli bir biçimde toplayıp sayı olarak belirtme işi, sayımlama.
350 Varlıkların, doğadaki görünüşlerinin kalem, fırça gibi araçlar ile kâğıt, bez vb. üzerinde yapılan biçimleri.
351 Söz, konuşma. Söylev.
352 Elde edilmesi gereken, ulaşılmak istenen şey, amaç.
353 Mutlu, sevinçli, ongun.
354 Bilinçli.
355 Sağlık, esenlik. Doğruluk.
356 Uygarlık.
357 Belli bir alanda hızlı, köklü ve nitelikli değişiklik. İhtilal. İnkılap. Çevrilme, katlanma, bükülme.
358 Gerekli gereksiz çok bağırıp çağıran.
359 Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç.
360 İnsan topluluğu.
361 Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddî ve manevî değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve

Daha insanca yaşanacak evlerde mi barınmaktadırlar? Zevkte, san'atta[363] eskiyi aratmıyacak[364] bir yükselme var mı? Bu koskoca kitleyi asırlardanberi[365] kemiren sıtma, trahom,[366] frengi, hele verem eksilmiş mi, yoksa artmış mıdır?

Bu paçavralar[367] içinde gezenler, evvelce çıplak mı geziyorlardı?

Hele, en mühimmi, bu on yedi milyon, acaba eski yediğinden bir lokma[368] fazla yiyebiliyor mu?

Üst tarafı lâf edelim, lâf.

Markopaşa, Sayı 08, Sayfa 01, 27 Ocak 1947 Pazartesi.

5.9.Yeşil Sarık

Ne zaman "Bu millet kendi başına buyruk olsun"" dense parlarlar, köpürürlerdi:[369]

"Ne münasebet?[370] Daha sırası değil. Millet henüz olgunlaşmadı. Kara kuvvet başkaldırmak için lıraaf[371] bekliyor. Bu halka hürriyet ver, göreceksin, meclis[372] yeşil[373] sarıklarla[374] dolar…

---

sanat eserlerinin bütünü. Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yolu ile geliştirilmiş olan biçimi. Bireyin kazandığı bilgi.

[362] Buğdaygillerden bir bitki (Hordeum vulgare). Bu bitkinin ekmek ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen taneleri. Rüşvet.

[363] Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık. Belli bir uygarlığın veya topluluğun anlayış ve zevk ölçülerine uygun olarak yaratılmış anlatım. Bir şey yapmada gösterilen ustalık. Bir meslekte uyulması gereken kuralların tümü.

[364] Aratmayacak.

[365] Asırlardan beri.

[366] Göz kapaklarının altında birtakım kabarcıkların belirmesi ile başlayan, tedavi edilmediğinde kirpiklerin içeriye kıvrılması, saydam tabakada yaralar çıkması nedeni ile körlükle sonuçlanabilen bulaşıcı hastalık.

[367] Eskimiş bez veya kumaş parçası, çaput. Değersiz ve iğrenç şey veya kimse.

[368] Ağza bir defada alınıp götürülen yiyecek parçası, sokum.

[369] Çok kızmak, birdenbire öfkelenmek, feveran etmek.

[370] Gerekçe, neden.

[371] Fırsat.

[372] TBMM. Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı. Bu toplantının yapıldığı yer, şûra. Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için bir araya gelmiş kimseler topluluğu.

[373] Sarı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk.

[374] Sarılarak meydana getirilen başlık. Kavuk, fes gibi bazı başlıkların üzerine sarılan tülbent, şal vb.

Gazetelerinde, nutuklarında hep bunu ileri sürüyorlardı. Memlekette rahat nefes almağa[375] bile imkân vermiyen[376] baskılarına bir sebep göstermek gerekince, -ara sıra anarşi[377] olur, düzen bozulur, gibi sözler etseler bile, -asıl bu irtica[378] bahanesini[379] ele alıyorlar, "Yobazlığın[380] hortlamasına[381] müsaade[382] edemeyiz! diye yırtınıyorlardı.

Nihayet günün birinde yobazlık, kara kuvvet, yeşil sarık, irtica sahiden hortladı. Ama Menemende[383] değil, o eline ayağına köstek[384] vurmak istedikleri halkın içinde de değil Ankarada[385] ve kendi aralarında

Yirminci yüzyılın ortasındayız. Sesini günden güne yükselten irilca[386] bağırıyor:

"Kız okullarını oğlan okullarından ayıralım Kız öğrencileri köy enstitülerine[387] almayalım." (Sanki tarlada[388] ve fabrikada[389] da kadını erkekten ayırabilirlermiş gibi.)

"Ulûmudiniye[390] okutalım da şu bozuk ahlâkımız düzelsin" (Sanki kendi ahlaklarında din[391] ile düzelecek taraf kalmış gibi.)

Dünyanın neresinde bir gerilik varsa dört elle sarılıyorlar. Hür[392] ve efendi[393] bir milletin içinde yaşadıklarını unutup uşaklara[394] dalkavukluk[395] ediyorlar. Ankaranın[396]

---

[375] Almaya.
[376] Vermeyen.
[377] Kargaşa.
[378] Gericilik.
[379] Bir şeyin gerçek sebebi gizlenerek ileri sürülen uydurma sebep.
[380] Yobaz olma durumu, yobazca davranış.
[381] Herhangi bir sorunun yeniden ortaya çıkması.
[382] İzin, icazet, ruhsat.
[383] Menemen'de. İzmir iline bağlı ilçelerden biri.
[384] Engel.
[385] Ankara'da.
[386] İrtica. Gericilik.
[387] Köy Enstitülerine. 1940-1954 yılları arasında Türkiye'de etkili olan eğitim kurumunu genel adı.
[388] Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası.
[389] İşlenmemiş veya yarı işlenmiş maddelerin makine, araç vb. ile işlenerek tüketime hazır duruma getirildiği sanayi kuruluşu, üretimevi.
[390] Din bilgileri.
[391] Tanrı'ya, doğaüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum, diyanet.
[392] Özgür.
[393] Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse.
[394] Erkek hizmetçi.
[395] Dalkavukça davranış, kemik yalayıcılık, çanak yalayıcılık, yağcılık, yalakalık, yalpaklık, huluskârlık.

bir camisinde[397] beş on ihtiyar[398] bir hacı[399] babanın eteğini öpünce utançlarından yere geçecekleri yerde sinsi[400] ve memnun gülüyorlar. Çünkü onların kanaatlerince, bu millet ne kadar uyuşturulsa, kendi hakedilmemiş[401] ekmeklerini o kadar emniyetle[402] yiyeceklerdir.

Daha dün Atatürkün[403] etrafında ileri düşünceli, lâyik[404] zihniyetli[405] görünmeye çalışan bu ikiyüzlüler, şimdi yeşil sarığı küflü[406] kafalarına geçirip diyorlar ki: Amerikada[407] da, İngilterede[408] de ahlâk[409] dine dayanırmış. Bu ne kadar kökü içeride düşünce böyle? Amerika'da bir sürü de tarikat[410] vardır. Şu halde hemen tekkeleri[411] açalım. Suriyeye,[412] Mısıra[413] giden şeyhleri[414] geri çağıralım, sokakları keşküllü[415] teberli[416] dervişlerle[417] dolduralım.

Ne hallere düşmüşler! Demek halkın gözünü boyamak için ellerinde başka çareleri kalmamış.

Markopaşa, Sayı 09, Sayfa 01, 03 Şubat 1947 Pazartesi.

---

396 Ankara'nın.
397 Müslümanların namaz kılmak için toplandıkları yer.
398 Yaşlı, kocamış olan, pir (kimse).
399 Din buyruklarını yerine getirmek için hacca gitmiş Müslüman. Kudüs, Efes vb. kutsal bir yeri ziyaret etmiş olan Hristiyan.
400 Gizli ve kurnazca kötülük yapan.
401 Hak edilmemiş.
402 Güvenlik.
403 Atatürk'ün.
404 Lâik.
405 Anlayışlı.
406 Zamanı geçmiş, köhne.
407 Amerika'da.
408 İngiltere'de.
409 Bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları, aktöre, sağtöre.
410 Aynı dinin içinde birtakım yorum ve uygulama farklılıklarına dayanan, bazı ilkelerde birbirinden ayrılan Tanrı'ya ulaşma ve onu tanıma yollarından her biri.
411 Tarikattan olanların barındıkları, ibadet ve tören yaptıkları yer, dergâh.
412 Suriye'ye.
413 Mısır'a.
414 Tarikat kurucusu, bir tarikatta en yüksek dereceye ulaşmış olan kimse. Tarikat büyüğü veya tarikat kollarından birinin başında bulunan kimse. Arap kabile ve aşireti başkanı.
415 Gezici bazı dervişlerin ve dilencilerin ellerinde tuttukları, Hindistan cevizi kabuğundan, metalden veya abanozdan yapılmış dilenci çanağı.
416 Bazı dervişlerin taşıdıkları sapı uzun, keskisi ayça biçiminde, küçük ve hafif balta.
417 Bir tarikata girmiş, onun yasa ve törelerine bağlı kimse, alperen.

5.10.Ne İstiyoruz?

Biz istiyoruz ki, bu memlekette yapılan her iş, üç beş kişinin çıkarına değil, bu toprakları dolduran milyonların yararın olsun. Her hangi[418] bir karar alınırken, İzmirdeki[419] ortak tüccar,[420] İstanbuldaki[421] ahbap[422] milyoner değil, bu kararların altında beli bükülen, çoluk çocuk inliyen[423] yığınlar göz önünde tutulsun.

Biz istiyoruz ki, bu topraklar üzerindeki insanlar, kafalarında taşıdıkları fikirlerden dolayı değil, bu yurdun ve bu halkın yararına yahut zararına yapılan işlerden hesap versinler. Bu iş incelenirken, koltuğuna ısınmış beş on hazır yiyicinin menfaati,[424] keyfi değil, milletin hayrı düşünülsün. Ve insanları sahiden insan eden o en büyük nimet:[425] Hürriyet,[426] riyakâr[427] ağızlarda "Adam avlama[428] yemi"[429] olarak kullanılmasın.

Biz istiyoruz ki, şu topraklar ve onun üzerinde yaşıyan[430] insanlar, hiç bir[431] yabancı devletin oyuncağı olmasın. Bir karış toprağımıza, bir tek vatandaşımıza bile göz dikilmesin. İster orduya dayanarak, ister bankaya dayanarak, ister dost görünerek, ister düşman görünerek, bu topraklarda kendi çıkarlarına yerleşmeğe[432] uğraşanlara yüz verilmesin. Dünya işlerinde politikamız[433] şunun bunun kölece peşinden gitmek değil, bu milletin selâmetini[434] en iyi sağlayacak yolları MÜSTAKİL[435] olarak seçmek şeklinde kendini göstersin.

İşte biz sadece bunları istiyor ve böyle düşünüyoruz.

---

[418] Herhangi.
[419] İzmir'deki.
[420] Ticaret yapan, ticaret ile uğraşan kimse, tacir.
[421] İstanbul'daki.
[422] Kendisi ile yakın ilişki kurulup sevilen, sayılan kimse.
[423] İnleyen.
[424] Çıkar.
[425] İyilik, lütuf, ihsan.
[426] Özgürlük.
[427] İkiyüzlü.
[428] Tuzağa düşürmek, kurnazlıkla kandırmak.
[429] Birini aldatabilmek için hazırlanmış düzen, kullanılan kimse veya şey.
[430] Yaşayan.
[431] Hiçbir.
[432] Yerleşmeye.
[433] Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünü, siyaset, siyasa.
[434] Her türlü korku, tasa ve tehlikeden uzak, güvende olma durumu.
[435] Kullanış yönünden belli kişi veya kişiler için ayrılmış olan.

Eğer böyle düşünmek ve bunları istemek bir suçsa,[436] hemen haber versinler, bu suçu işlemekten, yazmaktan, söylemekten vaz geçelim.[437]

Yok, bunlar suç değilse, o zaman bize açık veya sinsi yollardan kahpece vurmaktan vazgeçsinler. Çünkü muslu[438] insanlar, kendine güvenen insanlar, haklı olduğuna inanan insanlar, bu kadar kirli yollardan gitmiye[439] lüzum da görmezler, tenezzül[440] de etmezler.

Markopaşa, Sayı 10, Sayfa 01, 10 Şubat 1947 Pazartesi.

5.11. Yabancı şahit Yalancı şahit

Halk Partisinin[441] gazetesi olan "Ulus"un 23 ocak perşembe[442] günkü sayısında üç yazı görmüş ve bir hayli düşünmüştük. Düşündüklerimizi şimdi yazıyoruz:

Birinci yazı bu gazetenin başyazarının "Londra'dan gönderdiği mesaj" Tablî[443], büyük adamlar söz söylemez, mesaj[444] yollar. Falih Rıfkı Atay da bu mühim mesajında, altı sene harp[445] etmiş olan İngiltere'nin sıkıntılarını sayıp dökerek, harbe girmemiş olan Türkiye'ye ders veriyor, diyor ki:

"-Türklerin, İngilteredeki[446] hayatı yakından takip etmelerini ve bu örneklerini yakından tanımlarını ne kadar isterdim"

Bütün Türklerin Falih Rıfkı gibi bol tahsisat[447] alarak İngiltereyi[448] ziyaretlerine imkân olmadığına göre, bu temenni palavradan[449] ibaret, asıl maksat[450] "İngiltere'ye bak da

[436] Törelere, ahlak kurallarına aykırı davranış. Yasalara aykırı davranış, cürüm.
[437] Vazgeçelim. Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapmaktan geri durmak.
[438] Namuslu.
[439] Gitmeye.
[440] Kendi durumundan daha aşağıdaki bir işi, bir durumu kabul etme.
[441] CHP.
[442] 23 Ocak Perşembe.
[443] Tabiî
[444] İleti.
[445] Savaş.
[446] İngiltere'deki.
[447] Bir kimseye, bir kuruluş veya topluluğa ayrılmış para, ödenek.
[448] İngiltere'yi.
[449] Herhangi bir konuda gerçeğe aykırı, uydurma söz veya haber.

haline şükret" diyerek, bu millete ıztıraplarını,[451] sefaletlerini,[452] hoş göstermiye[453] çalışmak." Eski ve bir hâyli[454] tesirini[455] kaybetmiş bir usul.[456]

***

İkinci yazı, "Times"[457] gazetesinde çıkan bir makale[458] Türkiye'nin, yakın tarihte misli görülmemiş bir şekilde, tek partiden çift partiye, diktatörlükten[459] demokrasiye[460] geçtiğini, hem de üstelik bunun, diktatör[461] partinin kendi isteğiyle olduğunu ileri sürüyor. Sonra, şu hepimizin gözü önünde geçen, nasıl yapıldığını milletçe bildiğimiz son seçimleri ele alarak ince hesaplar yapıyor sonunda, İngiliz dostlardan beklenebileceği gibi, iktidar partisini temize çıkarıyor.

***

Üçüncü yazı da şu: "Yabancı gözile"[462] Türkiye'de köylü ve tüccar memnundur. Yedi eylül[463] kararlarından bahseden bir İngiliz dergisi çok dikkate değer görüşler belirtiyor. Makaleyi[464] okuyoruz, başbakanla ticaret bakanının, bu feci[465] kararları halka bir keramet[466] diye göstermek için ileri sürdükleri iddiaları tekrarından ibaret.[467] Hep bildiğimiz lâkırdılar.[468] Bu da tam İngiliz dostlarından beklenebilecek bir yazı.

---

[450] İstenilen şey, amaç, gaye, erek.
[451] Izdırap. Acı, üzüntü, sıkıntı, keder.
[452] Yoksulluk, yoksulluk sıkıntısı.
[453] Göstermeye.
[454] Çok.
[455] Etki.
[456] Bir amaca erişmek için izlenen düzenli yol, tutulan yol, yöntem, tarz.
[457] Haftalık olarak yayımlanan ABD merkezli bir haber dergisi.
[458] Bilim, fen konuları ile siyasal, ekonomik ve toplumsal konuları açıklayıcı veya yorumlayıcı niteliği olan gazete veya dergi yazısı.
[459] Egemen ve mutlak siyasî bir gücün, bir veya birçok kişinin oluşturduğu bir yürütme organınca, denetimsiz olarak yürütüldüğü siyasi düzen.
[460] Halkın egemenliği temeline dayanan yönetim biçimi, el erki, demokratlık.
[461] Bütün siyasi yetkileri kendinde toplamış bulunan kimse.
[462] Gözü ile.
[463] Türkiye'de 07 Eylül 1946 Cumartesi günü yapılan paranın değer kaybetmesi ile neticelenen ekonomik olay.
[464] Bilim, fen konuları ile siyasal, ekonomik ve toplumsal konuları açıklayıcı veya yorumlayıcı niteliği olan gazete veya dergi yazısı.
[465] Acıklı, çok acıklı, yürekler acısı, trajik.
[466] Ermiş kimselerin gösterdiklerine inanılan, doğaüstü, şaşkınlık uyandırıcı davranış veya durum.
[467] Oluşan, meydana gelen.
[468] Genel ve soyut bir kavram halinde alınan dil kavramına karşı olarak, kişilerin; ağızlarında gerçekleşen sözlü dil şekli.

İyi ya, bir parti[469] bir hükûmet[470] gazetesi[471] neden bu kökü içeride davalarımızı,[472] kökü dışarıda şahitlere[473] müdafaa[474] ettirmek istiyor? Neden gidişattan[475] memnun olmıyan[476] Türk milletinin çenesini kapamak için İngiliz gazetelerine, dergilerine başvuruyor? Neden "yerli" meseleleri "YABANCI GÖZİLE" incelemeği[477] işine daha uygun buluyor?

Türkiye'yi de Ürdün gibi, Irak gibi müstakil görmek istiyen[478] İngiliz dostlarımızdan elbette başka şey bekilyemezdik.[479] Hatta yüz milyon dolarlık şirketler kurarak Türk halkının emeğiyle kasalarını şişirmek isteyen Amerikan tröstlerinin[480] gazeteleri de yarın aynı tarzda[481] şeyler yazarak, kendilerine bu yolda kolaylık gösterenleri övebilirler. Halk partisi[482] de mal bulmuş gibi bunları tekrarlayabilir. Çünkü onlar birbirleriyle dostturlar. Allah muhabbetlerini[483] artırsın.

Ama bu milletin kendi davaları, kendi dertleri için ne yabancı şahide,[484] ne yalancı şahide ihtiyacı yoktur. Yedi eylül kararlarının tesirlerini de,[485] kimlere yaradığını da,[486] çektiği sıkıntıların sebeplerini de,[487] halk, bu satılmış yabancı[488] gazetecilerden daha iyi biliyor, hükmünü[489] ona göre veriyor.

---

[469] Ortak düşünce ve görüşteki kişilerin oluşturdukları siyasal topluluk, fırka.
[470] Toplum bireylerinin iç ve dış güvencelerini ve birbirleri ile ilişkilerini sağladığı gibi onların her tür gereksinmelerini karşılayan bir ya da birkaç kişiden oluşan yasal ya da geleneksel yönetici güç.
[471] Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıkları ile çıkarılan yayın.
[472] Sorun.
[473] Tanık.
[474] Savunma, koruma.
[475] Olayların durumu, işlerin gelişme biçimi.
[476] Olmayan.
[477] İncelemeyi.
[478] İsteyen.
[479] Bekleyemezdik.
[480] Aynı alanda iş yapan çeşitli ortaklıkların hisse senetlerinin, bir denetim teşkilatına teslim edilmesi ve yönetimin bir teşkilatı yöneten gruba aktarılması ile oluşan, tekelci sermayedarlığa dayanan ortaklıklar birliği.
[481] Özel oluş veya davranış biçimi, üslup, stil, janr.
[482] CHP.
[483] Sevgi. Dostça konuşma, yarenlik.
[484] Ne bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[485] De bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[486] Da bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[487] De bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[488] Başka bir milletten olan, başka devlet uyruğunda olan (kimse), bigâne, ecnebi.
[489] Kararını.

Bu efendileri kendilerini istedikleri kadar "Sayın dostlarına" beğendirmeğe[490] uğraşsınlar, millet işin farkında.

Markopaşa, Sayı 11, Sayfa 01, 17 Şubat 1947 Pazartesi.

5.12.Ne inkılâpçılık!

İlköğretim[491] seferberliği[492] yapıldı. Memleketi kalkındıracak tek yol budur, dendi. Köy Enstitülerinde sahiden[493] uyanık gençler yetiştirilecekti. Ümit verici adımlar atılmıştı. Bir de baktık, bu kültür yuvaları,[494] eski medreselere[495] rahmet okutan[496] bir yobazlık[497] baskısı altına alınıyor.

Teknik[498] öğretim[499] davasıdır diye bir reklâmdır[500] alıp yürümüştü. Milyonlar harcandı. Binalar yükseldi, yığın yığın makineler getirildi. Bir de baktık, bu iş de uyuyuverdi.

Klâsiklerin[501] tercümesine[502] başlanmıştı. Bütün kültür seven yurttaşlar,[503] hür ve namuslu[504] fikir[505] dünyasına açılan bir pencere[506] gibi, bunlardan temiz[507] ve canlandırıcı bir hava[508] alacaklardı. Bir de baktık, bu iş de yarıda bırakılıverdi. Şimdi okuma yazma düşmanları, "ciddi ve ilmî" eserler tercüme ettireceklermiş.

---

[490] Beğendirmeye.
[491] Birkaç öğretim basamağından oluşan örgün eğitim sisteminin temel bilgi ve becerileri kazandıran sekiz yıllık ilk basamağı, ilköğrenim, zorunlu öğrenim.
[492] Bir ülkenin silahlı kuvvetlerini savaşa hazır duruma getiren, ülkenin ekonomisini, yönetimini savaş gereklerine uyacak duruma sokan hazırlık ve önlemlerin tümü. Bu durumun ilan edildiği veya savaşın sürdüğü dönem.
[493] Gerçekten, gerçek olarak.
[494] Bir şeyin öğretildiği yer.
[495] İslam ülkelerinde, genellikle İslam dini kurallarına uygun bilimlerin okutulduğu yer. Fakülte.
[496] Şu anki durumun eski durumu aratır olması durumu.
[497] Bir düşünceye, bir inanca aşırı ölçüde bağlı olan (kimse).
[498] Bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi.
[499] Belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi, tedris, tedrisat, talim.
[500] Bir şeyi halka tanıtmak, beğendirmek ve böylelikle sürümünü sağlamak için denenen her türlü yol.
[501] Üzerinden çok zaman geçtiği hâlde değerini yitirmeyen, türünde örnek olarak görülen eser.
[502] Çeviri.
[503] Yurtları veya yurt duyguları bir olanlardan her biri, vatandaş.
[504] Ahlak kurallarına uygun olarak davranan, namuskâr.
[505] Düşünce.
[506] Yapıları veya tren, vapur vb. ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacı ile yapılan, çerçeve, cam, panjur, perde gibi eklentiler ile daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık.
[507] Kirli, lekeli, pis, bulaşık olmayan, arı.
[508] Hava yuvarını oluşturan, bütün canlıların solunumuna yarayan, renksiz, kokusuz, akışkan gaz karışımı. Keyif.

Hele istiklâl anlayışındaki değişiklik? Dâvâlarımızın haklılığına dayanarak, yüz milyonluk devletlerle başa baş ve vekar[509] içinde konuşurduk. Şimdi yüz binlik kukla[510] devletleri etekliyoruz. Dün kovduğumuz yabancı simsarlarla[511] şimdi şaklabanlık[512] ediyoruz. Din ile dünyayı ayırmıştık, şimdi devlet eliyle "münevver[513] yobazı" yetiştirileceği söyleniyor. Sebilürreşatlar[514] yeniden çıkıyor. Saymakla tükenir gibi değil ki…

Ne inkılâpçı insanlar; Milletçe[515] yirmi beş senede aldığımız yolu, yirmi beş haftada nasıl da gerisin geriye gidiverdiler.

Markopaşa, Sayı 12, Sayfa 01, 24 Şubat 1947 Pazartesi.

5.13.Görülmemiş Tiyatro

Bu millet, sekiz asırdan[516] beri, belki sekiz yıl bile kendi başına buyruk olmamıştır. Ya kendine yabancı olanlar, yâhut kendine yabancılaşmış olanlar tarafından soyulmuş, kırdırılmış, ezilmiş, kandırılmış ve oyalanmıştır.[517] Bunun için bu topraklar üzerinde milyonlarca insan, ceza ve medenî kanunların bile giremediği kalın bir kabuk içinde, mâişeti,[518] kültürü, zevki, menfaati[519] onu idare edenlerden ayrı halde, yaşayıp gitmiştir.

Ve bir gün, bu olaylarda hiçbir değişiklik olmadan, lâf olsun diye bir demokrasi, (yani halk idaresi) oyunu îlân[520] ediliverdi. Al demokrasi, ver demokrasi, çeşitli partiler, serbest seçim… falan filân. Halk, acaba sahi mi? diye şöyle bir başını kaldıracak, adeta inanacak oldu. Bir seçim yapıldı ki… Halk tekrar kabuğuna döndü… Şimdi post

[509] Vakar. Ağırbaşlılık.
[510] Başkasının etkisinde olan, onun isteklerine göre davranan (kimse).
[511] Komisyoncu.
[512] Basit şakalar yaparak herkesi güldüren, şakacı kimse.
[513] Aydın kimse.
[514] İslamcılık fikriyatını yaymak için 1908 Ağustos'unda Mehmet Âkif Ersoy'un desteği ile Eşref Edip Fergan'ın başyazarlığında Sırat-ı Müstakim adı ile çıkarılmaya başlanan ve millî mücadele yıllarında öncü yol oynayan dergi.
[515] Sözcük özel isim olmadığından günümüzde milletçe biçiminde yazılmaktadır.
[516] Yüzyıl.
[517] Boşuna zaman harcamak.
[518] Geçim, geçinme.
[519] Çıkar.
[520] Açıklama. Duyuru.

kavgalarına[521] ve kirli çamaşır[522] sergilerine, o sekiz yüz yıllık olgun[523] ve alaylı[524] gülüşiyle[525] bakıyor ve tiksiniyor…[526] Hayır, halk bu tiyatrodan[527] hoşlanmadı.

Bir hürriyet oyunudur aldı yürüdü. Yazın! Çizin! Teşkilâtlanın![528] Gazete çıkarın! Hürsünüz! Kanundan başka bağ yoktur! diye îlân edildi. Buna kanıp bu söylenenleri yapan temiz yürekliler[529] çıktı. Ve günün birinde, kanunla değil, "isabetli sezişlere" dayanarak bu hürriyet sahnesinin dekorlarına da,[530] inanmak gafletine[531] düşen aktörlerine[532] de, bir tekme[533] yapıştırıldı.

Halk bunu da aynı tiksinti ile seyretti ve bu tiyatroyu de beğenmedi.

Şimdi inanmayanların tiyatroları başlıyor. İlk numara: Sendikalar[534] oyunu!

İyi ama efendiler, millet bu tiyatrolardan gık dedi. Kime oynuyorsunuz? Yabancı seyircilere mi?

Markopaşa, Sayı 13, Sayfa 01, 03 Mart 1947 Pazartesi.

5.14.Lânet olsun

Kendi menfaatlerini milletlerin menfaatinden üstün tutanlara, kendi hak edilmemiş ekmeklerini yiyebilmekte devam etmek için milletlerini kölelik zincirleri, cehalet karanlığı korku uyuşukluğu içinde bırakmağa[535] çabalayanlara lanet olsun…

[521] İktidarı ya da yüksek bir orunu ele geçirme, iş başına geçme çekişmesi.
[522] İç giysisi.
[523] Bilgi, görgü ve hoşgörüsü gereği kadar gelişmiş, ağırbaşlı (kimse), kâmil.
[524] Alay edici, küçümseyici, müstehzi.
[525] Gülüşü ile.
[526] Bir şey, bir kimse, bir düşünce vb.ni kötü, iğrenç veya aşağılık bularak ondan uzak durma duygusuna kapılmak, ikrah etmek, istikrah etmek.
[527] Sahnelenmek için yazılmış oyunların tümü.
[528] Örgüt.
[529] Kalpliler.
[530] Da bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[531] Çevresinde olup bitenlerin farkına varamama durumu, aymaza yakışacak durum, gafillik, gaflet.
[532] Herhangi bir olayda etkisi veya katkısı olan kimse.
[533] Ayakla vuruş.
[534] İşçilerin veya işverenlerin iş, kazanç, toplumsal ve kültürel konular bakımından çıkarlarını korumak ve daha da geliştirmek için aralarında kurdukları birlik.
[535] Bırakmaya.

Hiç bir[536] fikre inanmadıkları için fikirlere, insanı insan eden duygulara yabancı oldukları için insanlık sevgisine, herhangi bir şeyi bilip öğrenemeyecek kadar beyinsiz ve tembel[537] oldukları için bilgiye ve kitaba düşman olanlara lânet olsun…

Halkın arasına girecek, onlarla sarmaş dolaş olacak suratları olmadığı için halkı hor görenlere,[538] her zaman ve her yerde kendilerinden daha isabetli[539] davranacak ehliyette[540] olan halk kitlelerini[541] ahmak bir koyun sürüsü,[542] yahut düşüncesiz bir yığın sayanlara, halkın dostluğuna da, düşmanlığına da kulak asmayacak kadar gaflete[543] düşenlere lanet olsun:

İnsanların toplu halde yaşayabilmeleri için ilk şart[544] olan hak ve adalet[545] kaidelerini[546] bile kendi iğrenç[547] arzularına[548] âlet ederek, aralarında yaşadıkları insan cemiyetini[549] korkunç bir düzensizliğe sürüklemeğe[550] çalışanlara lanet olsun…

Üzerinde yaşadıkları toprakları, boş lakırdı[551] ve gösterişten[552] ileri geçmeyen akılsız, bilgisiz tedbirler[553] ve tedbirsizliklerle[554] günden güne bakımsız, verimsiz, perişan[555] bir toprak yığını haline getirenlere; o toprağın üstünde yaşayanları, oralarda eskiden insan gibi yaşamış olan milletin hatırası için yüz karası olacak kadar düşük seviyelere indirenlere lanet olsun…

---

[536] Hiçbir.
[537] İş görmeyi, çalışmayı sevmeyen, çaba göstermekten, sıkıntıdan kaçan (kimse), üşengeç.
[538] Önemsiz görmek, değer vermemek.
[539] Yerine düşmüş, yerinde, uygun.
[540] Ustalık.
[541] İnsan topluluğu.
[542] Yahut bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[543] Aymazlık.
[544] Olması başka durumların gerçekleşmesini gerektiren şey, koşul.
[545] Yasalar ile sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, türe. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme.
[546] Kural.
[547] İnsanda iğrenme duygusu uyandıran, tiksindiren, müstekreh.
[548] İstek, dilek.
[549] Toplum.
[550] Sürüklemeye.
[551] Genel ve soyut bir kavram halinde alınan dil kavramına karşı olarak, kişilerin; ağızlarında gerçekleşen sözlü dil şekli.
[552] Başkalarını aldatmak, şaşırtmak, korkutmak veya kendini beğendirmek için birinin yaptığı yapay davranış, çalım, alım çalım, kurum.
[553] Önlem.
[554] Tedbirsiz olma durumu veya tedbirsizce davranış.
[555] Dağınık, düzensiz, karmakarışık.

Kendilerini sattıkları devletin sözde dostluğunu kendi milletine mazur[556] gösterebilmek için yurtlarına kavi[557] ve korkunç[558] düşmanlar[559] icad[560] edenlere ve memleketlerini yakın tehlikelere[561] sokmak istiyenlere[562] lânet olsun…

Markopaşa, Sayı 14, Sayfa 01, 10 Mart 1947 Pazartesi.

5.15.Adâlet

Geçenlerde vefat eden çok kıymetli yargıtay[563] baş savcısı,[564] bir gün şöyle demişti:

"Bir memleketin ordusu bozuk olabilir, harbe girmedikçe bu meydana çıkmaz; maarifi[565] bozuk olabilir, bunun acısı[566] da ancak aradan bir nesillik[567] bir zaman geçince kendini gösterir; iktisadiyatı[568] bozuksa,[569] millet uzun seneler süren bir sefâlet[570] içinde sürüklenir gider. Ama bir memlekette adâlet bozulursa, halk adâlete inanmamaya başlarsa, anarşi[571] hemen kendini gösterir, herkes hakkını kendi aramıya[572] kalkar ve o insan cemiyeti derhel[573] dağılmıya,[574] batmaya mahkûmdur."

Henüz bu hale gelmedik. Henüz bu memlekette kanunlardan ve vicdanlarından[575] başka hiç bir[576] yerden emir almayan hâkimlerimiz[577] var.

---

[556] Mazereti olan, mazeretli.
[557] Güçlü.
[558] Çok korkulu, korku veren, dehşete düşüren, müthiş.
[559] Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, yağı, hasım, antagonist, dost karşıtı.
[560] İcat. Buluş.
[561] Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara.
[562] İsteyenlere.
[563] Yargıtay.
[564] Başsavcı.
[565] Öğretim ve eğitim sistemi.
[566] Herhangi bir dış etken dolayısıyla duyulan rahatsızlık, ızdırap.
[567] Kuşak.
[568] Bir devletin ekonomik durumu.
[569] Görevini yapamaz duruma gelmiş (organ).
[570] Yoksulluk, yoksulluk sıkıntısı.
[571] Kargaşa.
[572] Aramaya.
[573] Derhal.
[574] Dağılmaya.
[575] Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç.
[576] Hiçbir.
[577] Yargıç.

Yedi sekiz ay önce yargıtayın[578] verdiği bir kararı dinledim. Bir kaç[579] hürriyet kahramanı[580] aleyhinde verilmiş olan bir hükmü yargıtay[581] bu kararıyle[582] bozuyordu. Ufakça[583] bir odada, çıplak bir tahta masanın etrafında oturan beş tane yaşlı baş, hükûmetin diş gıcırdattığı[584] bu gazetecileri kurtarıyor, derhal serbest bıraktırıyordu. Bu beş ak saçlı adam, o anda, polisi, jandarması, valileri ve her türlü teşkilâtiyle,[585] hükûmetten, devletten çok daha kuvvetliydi. Onları böyle kuvvetlendiren şey de, insan cemiyetinin temel taşı olan ADALET idi.

Halk düşmanları, insanlık düşmanları, kendileri için bir tehlike saydıkları adâletin de elini kolunu bağlamıya,[586] onu da kendilerine uşak yapmaya çabalıyorlar.

Ama bu memlekette henüz adâlet var. Namuslu insanlar yalnız bu adâlette kendilerine bir destek görüyor, bu boğucu hava içinde ona güvenerek bir parça rahat nefes alabiliyorlar.

Ve bir adâlet mevcut oldukça, bu memleketin istikbalinden ümidi kesiyoruz. Halk Partisinin iktidarı daha bir müddet[587] devam etse bile.

Markopaşa, Sayı 15, Sayfa 01, 17 Mart 1947 Pazartesi.

5.16.GÜTENBERG MATBAASI[588]

Dünyaya karşı demokrasi göstermeliğimiz bir Dempkrat[589] partimiz var. Amerikalılardan 150 milyon borç alacak kadar hürriyetimiz var. Ağaçlar bu yıl boy atmadı, otobüste kaba etime kıymık[590] battı, bu nasıl hükümet, diye kokmaz bulaşmaz,

[578] Yargıtay'ın.
[579] Birkaç.
[580] Bir olayda önemli yeri olan kimse.
[581] Yargıtay.
[582] Kararı ile.
[583] Oldukça ufak, ufarak.
[584] Kızgınlığını, öfkesini kimi davranışları ile belli etmek.
[585] Teşkilat ile.
[586] Bağlamaya.
[587] Süre.
[588] Markopaşa'nın bu sayısı tek yüzlü iki yapraktan oluşan şapirografla (Daktiloda mumlu kâğıda karbon şeritsiz olarak yazılan yazıyı ispirtolu çoğaltma tekniğiyle basan ve elle çalıştırılan makine.) yapılan çoğaltmadır. Fiyatı da baskılı olanın yarı değeri olan 5 kuruştur.
[589] Demokrat.
[590] Çok küçük ve sivri tahta, demir veya kemik parçası.

tavşan[591] tersi muhalefetleri ile apartman diken muhâlif gazetecilerimiz var. Herkes dilediği gibi düşünmekte, düşündüğünü söylemekte serbesttir, diyen başbakanımız var.

Evet, bütün bu bol hürriyet numaraları, Dempkrasi[592] varyetesi,[593] muhalefet canbazlığı[594] arasında, şu küçücük mizah gazeteçini[595] çıkarmanın imkânı yok…

Markopaşa, meğer ne kadar büyük bir kuvvetmiğ.[596] Biz onlardan, onlar bizden korkuyor. Korku dağları beklermiş, şimdi matbaaları bekliyor. Hiçbir matbaa Markopaşayı basmıyor.

Muharrirleri[597] nezaret[598] altına alınır, mahkemeye verilir, tehdit[599] edilir, yer yer aleyhlerine[600] nümayişler[601] tertip[602] edilir, sözüm ona rekabet maksadı[603] ile sürülerle mizah[604] gazeteleri çıkartılır:

Ey cılız[605] bir kalemden dile gelen hakikat sen devleri korkutacak kadar mı korkunçsun)[606] Dünyaya niçin geldiğini, niçin yaşaması ve niçin ölmesi lâzım geldiğini bilen insanlar bu gazeteyi çıkarıyor.

İşte, okuyucular, size bir gazete takdim ediyoruz ki, bununla yarın, küçük menfaatleri, mikroskobik[607] kaygıları,[608] günlük endişeleri ve sandalya[609] sevdaları uğruna, medeni cesaret[610] gösteremeyenler hür (?) matbuat[611] tarihimizin yüzünü kızartucaktır.[612] Ve insanlar lâyık[613] oldukları idareye müstahaktırlar.[614]

---

[591] Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, postundan yararlanılan bir memeli türü.
[592] Demokrasi.
[593] Şarkı, dans, hokkabazlık, temsil gibi aralarında ilişki bulunmayan farklı oyunlardan oluşan gösteri.
[594] Cambazlık. Kurnazlık, düzenbazlık, hilecilik.
[595] Gazetesini.
[596] Kuvvetmiş.
[597] Yazar.
[598] Gözaltı.
[599] Gözdağı.
[600] Bir şeyin veya bir kimsenin karşısında olma, leh karşıtı
[601] Gösteri.
[602] Düzenleniş, sıralanış biçimi, kombinasyon.
[603] İstenilen şey, amaç, gaye, erek.
[604] Gülmece.
[605] Basit, değersiz, önemsiz.
[606] Yazar, soru işareti yerine yay ayraç kullanmıştır.
[607] Mikroskop ile görülebilecek kadar küçük olan.
[608] Üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa.
[609] Sandalye. Makam, koltuk, mevki.
[610] Güç veya tehlikeli bir işe girişirken kişinin kendinde bulduğu güven.

Şimdi gazetemizi teksir[615] makinesi ile basıyoruz. Bu makineye GÜTENBERG[616] matbaası ismini verdik. Bütün matbaalara,[617] gazetemizi bastırmamak için tesir[618] yapanlar, inşallah bu on kiloluk makineyi mühürlemek[619] kırıp parçalamak gibi gülünç bir duruma düşmezler…

Markopaşa, Sayı 16, Sayfa 01, 07 Nisan 1947 Pazartesi.

5.17.1. Recepkrasi ve Celâlkratik[620]

Yalnız ve yalnız Dil kurumu,[621] terimce[622] ve uydurca uydurarak değil a.. Bir de bir deneyelim dedik ve şu Demokrasi[623] kelimesinin etimolojik[624] kökünü[625] araştırdık. Ne çare ki, onun kökü de (Cemil Barlas'ın[626] kulaklarl[627] çınlasın) dışarda imiş. Kelimenin aslı, halk manasına Demos ile, idare manasına kralos'dan yapılmış. Sözüm ona demokrasi demek, halk idaresi demekmiş.

Demokrasinin kökü dışarıda olmasına gönlüm razı olmadı. Kökünü içeri almıya[628] çalıştım. Şöyle ki:

---

[611] Basın.
[612] Kızartacaktır.
[613] Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışları ile bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.
[614] Bir kimsenin layık olduğu ödül veya ceza.
[615] Çoğaltma.
[616] Johannes Gutenberg (1398-vefât 3 Şubat 1468). 1447 yılında hareketli parçalar ile yazı baskısını Avrupa'da başlatan, kuyumcu, matbaacı ve yayıncıdır. Gutenberg'in buluşu modern dönemin en önemli olayı ve matbaa devriminin başlangıcı, kendisi de modern matbaacılığın babası kabul edilir.
[617] Basımevi.
[618] Etki.
[619] Yasalara, ahlak ve sağlık kurallarına aykırı görülen iş veya eğlence yerlerinin çalışmasını durdurmak amacı ile kapısının açılmasını engellemek için uygun yere mumu yapıştırıp üzerine mühür basmak, kapatmak.
[620] Markopaşa'nın 21 Nisan 1947 Pazartesi günü yayımlanan 18.sayısının birinci sayfasında iki köşe yazısına yer verilmiştir: 1.*Recepkrasi ve Celâlkratik* 2.*Zil takıp oynasınlar.* İki köşe yazısı aynı sayıda yer aldığından biz de ikisini aynı şekilde aldık ama farklı başlık numarası verdik. Orijinal basıda *Celâlkratik* başlığındaki ikinci l harfi eksiktir; fakat köşe yazısı metninde bu sözcük ikinci l harfi eksik olmadan üç defa kullanıldığından, biz de başlıktaki ikinci l harfinin var olduğunu düşünerek hareket ettik.
[621] Türk Dil Kurumu.
[622] Bir bilim, sanat, meslek dalı ile veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime, ıstılah.
[623] Özel isim olmadığından günümüzde cümle içinde demokrasi biçiminde yazılmaktadır.
[624] Köken bilimsel.
[625] Dip, temel, esas.
[626] Cemil Sait Barlas (doğum 1905- vefât 1964). Türk hukukçu ve siyasetçi.
[627] Kulakları.
[628] Almaya.

Türkiye “Recepkrasi” ile idare edilir. “Recep krat” bir idare vardır. Recepkrasi’nin da aslı Recepos ve kralosdan gelir.

Damokrat[629] parti ise “Celâlkrasi” kurmak ve “Celâlkratık” kanunlar yapmak istiyor. Bunun için de “Anti Celâlkratik” kanunlarla mücadele ediyor.

Türk dili uydurca kolu başkanı
General Marko

5.17.2.Zil takıp oynasınlar

Ciğeri metelik[630] etmez laf ebeleri[631] vardır; bunlar ömürlerince her başarılı işin dedikodusunu[632] yapmağa[633] mahkûmdurlar. Dost görünürler, düşmana parmak ısırtırlar.[634] Mücadele[635] kudretinden[636] mahrumdurlar,[637] açılan mücadeleye de hasetlerinden[638] katılamazlar. Şimdi bu sahte dostlara soruyorlarmış:

“Markopaşa’yı neden kapatmıyorlar?” Bu şekilde müphem[639] imâlarla[640] fitil vermiye[641] çalışanlar pek iyi bilirler ki, şu dört küçük sayfalık Markopâşanın dört bir tarafını faşist[642] neşriyat[643] kuşatmıştır; her türlü iftira[644] ile onu boğmaya uğraşıyorlar. Buna karşılık sahte[645] dostlarımız ne yapıyor; soruyorlar: “Marko paşa, neden

[629] Demokrat.
[630] Çok az para.
[631] Söyleyecek sözü bol olan, her söze karışan, herkese söz yetiştiren, çok konuşan.
[632] Başkalarını çekiştirmek ve kınamak üzere yapılan konuşma, kov, gıybet, kılükal.
[633] Yapmaya.
[634] Herhangi bir davranışıyla şaşırtmak, şaşkınlık vermek.
[635] Herhangi bir amaca erişmek, bir kuvvete karşı koyabilmek için bir kişi veya topluluğun güçlü, sürekli çabası, savaşım.
[636] Güç, erk, erke, iktidar.
[637] Yoksun.
[638] Kıskançlık, çekemezlik, günü.
[639] Açık ve belirgin olmaksızın.
[640] Dolaylı olarak anlatma, üstü kapalı olarak belirtme, işaretleme, anıştırma, ihsas.
[641] Fitil vermeye. Kızdırmak, azdırmak, kışkırtmak.
[642] Faşizm yanlısı olan kimse, görüş.
[643] Yayın.
[644] Bir kimseye kasıtlı ve asılsız suç yükleme, kara çalma, bühtan.
[645] Gerçek olmayan, yalancı.

kapatılmıyormuş" dert olmuş. İsterlerse, bir istida[646] verip, "gazetemizi kapatın diyelim" onlar da zil[647] takıp oynasınlar.

Markopaşa, Sayı 18, Sayfa 01, 21 Nisan 1947 Pazartesi.

5.18.Hangi cepheden gelirsen gelsin, emperyalizmin aleyhindeyiz

Amerikanın[648] emperyalist[649] siyasetine karşı, kahramanca mücadele eden Henry Wallace,[650] bilindiği gibi, Amerikanın[651] Cumhur Başkanı[652] muavini,[653] Ticaret ve Ziraat[654] bakanı idi.

Şimdi Wallace, tam demokratik bir insan olarak, bilhassa küçük milletlerine hürriyet ve istiklâli uğruna kendi hükûmetile[655] mücadele halindedir. Amerika içinde ve dışında bu uğurda çalışmaktadır. Roosevelt'in[656] yapmıya[657] çalıştığını, Truman'ın[658] yıktığını söylemektedir.

Biraz bizdeki gibi. Atatürk'ün eseri yıkılıyor dediğimiz zaman bize nasıl ta'n ediliyorsa,[659] Wallace'a da öyle küfrediyorlar. İşte bizim gazetelerden Wallace hakkında bir kaç[660] başlık:

"1 numaralı düşmanımız Moskof[661] Wallace"

---

[646] Dilekçe, arzuhâl.
[647] Birbirine çarparak ses çıkartmak için parmaklara veya tefin kasnağındaki deliklere takılan yuvarlak, metal nesne.
[648] Amerika'nın.
[649] Emperyalizm yanlısı olan, yayılmacı, yayılımcı.
[650] Henry Agard Wallace (doğum 7 Ekim 1888-vefât 18 Kasım 1965). ABD'nin 33. başkan yardımcısı.
[651] Amerika'nın.
[652] Cumhurbaşkanı.
[653] Bir görevlinin, bir yöneticinin işine yardım eden, yokluğunda yerini ve yetkilerini üzerine alan kimse.
[654] Tarım.
[655] Hükümet ile.
[656] Franklin Delano Roosevelt (doğum 30 Ocak 1882-vefât 12 Nisan 1945). Amerika Birleşik Devletleri'nin otuz ikinci başkanı olup en uzun süre ile görevde kalmış olan başkanıdır. ABD halkı tarafından kısaca isminin baş harfleri olan FDR şeklinde anılır. Başkanlığa dört defa seçilmiştir. ABD tarihinde Roosevelt'in dışında iki defadan fazla seçilmiş olan hiçbir başkan yoktur.
[657] Yapmaya.
[658] Harry S. Truman (doğum 8 Mayıs 1884-vefât 26 Aralık 1972). ABD'nin otuz üçüncü başkanıdır.
[659] Sövüyorlar ise.
[660] Birkaç.
[661] Halk dilinde acımasız zalim kimse. Sosyalist düşünce yanlısı olan.

"Müzevir,[662] geveze[663] Wallace"

"Wallace'in herzeleri"[664]

"Küstah,[665] utanmaz adam"

"Wallace saçmalıyor, zırvalıyor"[666]

"Wallace yine sapıttı"[667]

"Wallace'ın çenesi düştü"[668]

"Wallace işi zıvıttı"[669]

Daha neler de neler. Bu nazik[670] ithafları[671] Wallace'a Çörçil de söylüyor. Ve hiç bir[672] zaman, Çörçille[673] ağız birliği[674] edenler, bir yabancı ile ağız birliği[675] etmiş olmuyorlar da, Türkiye'de bazı hakikatleri açığa vuranlar, bunlar dış memleketlerdeki radyo ve gazetelere aksedince,[676] yabancılarla ağız birliği etmiş oluyorlar. Yoksa Çörçil[677] babamızın oğlu mu?

Hangi Türk, bir yabancı radyo[678] tarafından hükû meti[679] aleyhine neşriyat ya pılmasına[680] tahammül eder?[681] Bizi ne zannediyorlar?

---

[662] Arabozan.
[663] Çok konuşan, çenesi düşük, gevşek ağızlı, lafçı, lafazan, zevzek, lakırtı ebesi, ağız kavafı, lakırtı kavafı, çene kavafı, cır cır, çaçaron.
[664] Saçma söz.
[665] Saygısız, kaba, terbiyesiz (kimse).
[666] Boş ve anlamsız sözler söylemek, saçmalamak.
[667] Saçmalamaya başlamak.
[668] Yerli yersiz konuşup durmak, gevezeleşmek.
[669] Cıvık duruma getirmek, sulandırmak.
[670] İnce yapılı, narin.
[671] Birinin adına sunma, armağan etme.
[672] Hiçbir.
[673] Çörçil ile.
[674] Daha önce bir konuda anlaşarak aynı şeyi yapmak ya da söylemek.
[675] Bir konuda anlaşarak aynı biçimde konuşma, söz birliği.
[676] Ulaşmak, yayılmak, duyulmak.
[677] Winston Leonard Spencer-Churchill (doğum 30 Kasım 1874-vefât 24 Ocak 1965). Britanyalı politikacı.
[678] Elektrik dalgaları ile düzenli olarak yayın yapan istasyon ve bu istasyonun programlarını düzenlemek ile görevli kuruluş.

Bir yabancı radyo is tasyonundan[682] bizim aleyhimize[683] söylenen her sözden en ziyade[684] teessür[685] duyan yine biziz. Ve mücadele miz[686] de budur.

Wallace ne diyor?

Küçük milletleri büyük devletler paylaşmak için dalavere[687] çeviriyorlar. Bu üçüncü dünya harbine gidiştir. Buna karşı küçük milletlerin birleşerek, büyük devletler arasında muvazene[688] kurmaları lâzımdır. İşte hakikat budur[689] Bunun neresi Moskofluktur.[690] Bil'akis anti-emperyalist[691] ve en doğru fikirdir.

Biz de tamamen böyle düşünüyoruz. Ama ne yapalım ki, doğru söyliyeni[692] dokuz köyden kovuyorlar. Ve hakikatler,[693] kolay kolay hazmedilmiyor.[694] Atı alan Üsküdarı[695] geçtikten[696] sonra, dostu düşmanı seçmek, Hanyayı[697] Konyayı[698] anlamak[699] para etmez.

Markopaşa, Sayı 19, Sayfa 01, 28 Nisan 1947 Pazartesi.

---

[679] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: hükûmeti.
[680] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: yapılmasına.
[681] İnsanın kötü, güç durumlara karşı koyabilme gücü, kaldırma, katlanma.
[682] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: istasyonundan.
[683] Bir şeyin veya bir kimsenin karşısında olma, leh karşıtı.
[684] Çok, daha çok, daha fazla.
[685] Üzüntü. Duygulanma.
[686] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: mücadelemiz.
[687] Yalan dolan ile gizlice görülen kötü iş, gizli oyun.
[688] Denge. Dengeleme.
[689] Orijinal basıda cümlenin sonunda nokta yoktur.
[690] Soru işaretine yer verilmesi gerekirken noktaya yer verilmiştir.
[691] Emperyalizme karşı olan.
[692] Söyleyeni.
[693] Gerçek.
[694] Katlanmak, dayanmak, sabretmek.
[695] Üsküdar'ı. İstanbul'un Anadolu Yakası'ndaki ilçelerden biri.
[696] Atı alan Üsküdar'ı geçmek: Artık yapılacak bir şey kalmadı, fırsat kaçtı, iş işten geçti.
[697] Hanya'yı. Hanya, Girit Adası'nda bulunan bir kent.
[698] Konya'yı. Türkiye'nin İç Anadolu'sunda yer alan illerden biri.
[699] Hanya'yı Konya'yı görmek: Bir işin gerçek yönünü anlayarak aklı başına gelmek, akıllanmak

5.19.18 Milyon Türk ne olacak?

Tasvir gazetesinin[700] zayif[701] baş muharriri[702] Zeyyad Ebuzziya[703] İtalyaya[704] gitti. Oradan gazetesine gönderdiği sansasyonal[705] haberler arasında Balkanlardan[706] İtalyaya[707] kaçmış olan iki bin beş yüz Türkü kurtaralım, bunları mahkemeye sevkedip[708] asacaklar, diye feryadü[709] figan[710] ediyor. Haber ilk görüşte hakikaten üzücüdür: İki bin beşyüz[711] Türk öldürülecek, insan hakikatleri bilmezse, bu şekilde sadece gazete sürümü için uydurulan haberler karşısında elbette üzülür.

Hakikat şudur:

Evvelâ[712] bu iki bin beş yüzün ancak bin kadarı balkanlı[713] Türktür.[714] Diğerleri İslâm,[715] fakat Türk değildirler.

Yugoslavya[716] Almanya[717] tarafından işgal[718] edilince, firari Kudüs[719] müftüsü[720] Hüseyin Almanlarla iş birliği yapmış ve Almanlar tarafından harp etmek için Balkanlı

[700] Tasvir-i Efkâr gazetesi (1862-1949).
[701] Sıska.
[702] Başmuharriri. Başyazarı.
[703] Zübeyir Ziyad Ebüzziya (doğum 1911-vefât 27 Mayıs 1944). Türk siyasetçi, gazete sahibi.
[704] İtalya'ya.
[705] Sansasyonel. Çarpıcı.
[706]Avrupa kıtasının güneydoğu kesiminde, İtalya Yarımadası'nın doğusu, Anadolu'nun batısı ve kuzeybatısında yer alan coğrafi ve kültürel bölgedir.
[707] İtalya'ya.
[708] Sevk edip.
[709] Haykırış, çığlık.
[710] Bağırarak ağlama, inleme.
[711] Beş yüz.
[712] Önce, ilk önce, ilkin.
[713]Balkanlı. Hırvatistan, Sırbistan, Karadağ, Kosova, Slovenya, Arnavutluk, Makedonya, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan ve Trakya'yı içine alan bölge.
[714] Türk'tür.
[715] Müslümanlık.
[716] Balkanlar'ın batısında XX. yüzyılda, üç defa farklı yapı ve idari şekille kurulmuş olan bir devlet olmuştur. Bu ada sahip olan devlet, 1918-2003 yıllarında çeşitli idari yapılarda varlığını sürdürmüş bir Balkan devletidir.
[717] Resmî adıyla Almanya Federal Cumhuriyeti, Orta Avrupa'da bir ülkedir.
[718] Bir yeri ele geçirme.
[719] Ortadoğu'da bulunan, dünyanın en eski şehirlerinden biridir. Filistin ve İsrail Kudüs'ün kendi başkenti olduğunu iddia etmektedir. Akdeniz ve Ölü Deniz'in kuzey sınırı arasında yer almaktadır. Doğu Kudüs ile birlikte düşünüldüğünde, alan ve nüfus olarak, İsrail'in büyük şehridir. 800.000 üzerinde nüfusa ve 125.1 km² alana sahiptir. Kudüs, üç semavi din olan Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam için kutsaldır.
[720] İl ve ilçelerde Müslümanların din işlerine bakan görevli. Dinî konularda fetva veren kimse.

müslümanlar[721] arasında propağandaya[722] başlamıştır. Bu suretle bir tümen[723] teşkil[724] edilmiş ve bu tümen Almanlar hesabına çalışmıştı.

Yani faşizmin[725] zaferi[726] için müttefiklerle[727] harp etmişti. Bilâhare[728] bunlar İtalya cephesine[729] gönderilmiş ve İtalyanın[730] işgalinde, bu tümenden arta kalan iki bin beş yüz kişi İngiliz ve Amerikalılara teslim olarak esir kamplarına[731] götürülmüştü. Ortada kaçan kimse yoktur.

Bu gün[732] Balkanlarda başka Türk yok mu? Niçin balkanlı[733] yüzbinlerce Türk kaçmamıştır da, bunlar kaçmıştır. Yalnız bunlara mı zulüm yapılacaktır?

Sonra kaçacak yer olarak İtalyayı[734] mı buldular?

Şimdi bâzı gazeteler bu uydurma[735] haberi okuyup:

"Bu iki bin beş yüz Türkün akıbeti[736] ne olacak? Peker[737] kabinesinden[738] soruyoruz" diyorlar.

Biz bu bin Türk'ün akıbetini[739] değil, 18 milyon Türk'ün halini soruyoruz.

---

[721] Müslümanlar.
[722] Bir öğreti, düşünce veya inancı başkalarına tanıtmak, benimsetmek ve yaymak amacı ile söz, yazı vb. yollar ile gerçekleştirilen çalışma, yaymaca.
[723] Tugay ile kolordu arasında yer alan birlik, fırka. On bin erden oluşan asker kuvveti.
[724] Oluşum. Örgütlenme.
[725] İtalya'da 1922-1943 yılları arasında etkinliğini sürdüren, meslek kuruluşlarına dayanan, devlet sınırlarını genişletmeyi amaçlayan, yetkinin, tek partinin elinde toplandığı düzen. Demokratik düzenin yerine aşırı bir ulusçuluk ve baskı düzeni kurmayı amaçlayan öğreti.
[726] Savaşta kazanılan başarı.
[727] Aralarında anlaşma veya sözleşme olan kimse ya da topluluk.
[728] Sonra, sonradan, daha sonra, sonraları.
[729] Üzerinde savaşın sürdüğü bölge.
[730] İtalya'nın.
[731] Tutsakların veya siyasal sürgünlerin toplanıldığı yer.
[732] Bugün.
[733] Balkanlı.
[734] İtalya'yı.
[735] Gerçek olmayan, gerçekmiş gibi gösterilen haber, asparagas.
[736] Bir iş veya durumun sonu, sonuç.
[737] Mehmet Recep Peker, Türk asker ve siyasetçi. 1931-1936 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği ve 07 Ağustos 1946- 10 Eylül 1947 tarihleri arasında da başbakanlık yaptı.
[738] Bakanlar Kurulu, hükûmet.
[739] Bir iş veya durumun sonu, sonuç.

Markopaşa, Sayı 20, Sayfa 01, 05 Mayıs 1947 Pazartesi.

5.20.Yaşasın Millet

Ne hoş manzara:[740] Atatürkün[741] kurduğu parti, Atatürkün[742] istiklâl[743] anlayışını müdafaa[744] ettiği için bir mecmuayı[745] parçalatıp matbaasını bastırıyor.

Karşı tarafta, hürriyet ve demokrasi mücadelesi yaptığını söyleyen partinin şeflerinden zavallı bir ihtiyar, Turancı[746] faşistlerle işbirliği[747] ederek, güya[748] iktidardakilere[749] hücum[750] ediyor.

Bir taraf, ötekinin komünistlerle[751] işbirliği ettiğini, öteki ise, bu tarafın komünistleri himaye[752] ettiğini haykırıyor.

İktidar partisi, Cümhuriyet[753] ordusunun başında yirmi sene duran adamı, komünistlerin oyuncağı[754] gibi göstermekten çekinmiyor.

Muhalefet,[755] iktidarın komünistleri himaye ettiğini ispat için, bugünkü içişleri[756] Bakanının bazı sözlerine ve Millî Eğitim Bakanının bazı işlerine dayanıyor.

Demokrasi ve hürriyet mücadelesinin şeflerinden biri, "Demokrasiye aykırı kanunlar kalkmalıdır" diyor ve koca kongreler[757] bu uğurda yemin ediyor.

---

[740] Görünüş.
[741] Atatürk'ün.
[742] Atatürk'ün.
[743] Bağımsızlık.
[744] Savunma, koruma.
[745] Dergi.
[746] Osmanlı Devleti'nin son yıllarında ortaya çıkmış olan, Osmanlıcılık ve İslamcılık akımları karşısında bütün Türklerin tek vatanda ve tek bayrak altında birleştirilmesini amaçlayan akım, Panturanizm.
[747] İş birliği.
[748] Sözde, sanki.
[749] Devlet yönetimini elinde bulundurma ve devlet gücünü kullanma yetkisi.
[750] Sert eleştiri.
[751] Bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı toplum düzenini savunan kişi ya da kişiler.
[752] Koruma, gözetme, esirgeme, koruyuculuk, gözetim.
[753] Cumhuriyet.
[754] Başkaları tarafından bir araç gibi kullanılan, hiçe sayılan güçsüz kimse.
[755] Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olma durumu, aykırılık. Karşı görüşte, tutumda olan kimseler topluluğu. Demokraside iktidarın dışında olan parti veya partiler.
[756] İçişleri.

Ayni[758] hareketin şeflerinden biri, ilim kürsüsünde[759] serbestçe ders vermelerine bu "demokrasiye aykırı kanunlar"ın bile müsaade ettiği bazı vatandaşları al aşağı etmeli,[760] ezmeli, diye yırtınıyor.

Devet[761] reisinin[762] bugün hain dediği kimseler, yarın kahraman rolüne çıkıyorlar. Mahkemeler, Anayasaya aykırı buldukları fiillerin[763] suçlularını cezalandırmak[764] için, madde bulamadıklarını ileri sürüyorlar.

Kendisi, üç beş maceracının[765] sözüne kanan[766] zaval lı[767] bir ihtiyar, başka birine:" Seni kandırdılar!.. diye haykırıyor.

Bir kör döğüşüdür[768] ki, lçinden[769] çıkılır gibi değil. Ortada fikir yok, küfür[770] var. Millet menfaati yok, iskemle[771] kavgası var.

Millet bir kenarda, gün den[772] güne işlerin iç yüzünü anlıyarak,[773] kendisine yabancı olan bu aylâkcıların[774] kendisine yabancı olan kavgalarını seyirle,[775] ve eninde sonunda[776] gelecek kendi gününü beklemekle meşgul.[777] Yaşasın Millet!

---

[757] Çeşitli ülkelerden yöneticilerin, elçilerin, delegelerin katılması ile yapılan toplantı. Kurultay. Amerika Birleşik Devletleri'nde Temsilciler Meclisi ile Senato'nun bir aradayken aldıkları ad.
[758] Aynı.
[759] Üniversitelerde aynı alanda ya da birbirine çok yakın alanlardaki bilim dallarında oluşan bir çalışma birimi.
[760] Alaşağı etmek: Birini, yetkilerini zorla elinden alıp görevinden, bulunduğu makamdan uzaklaştırmak, atmak, kovmak.
[761] Devlet.
[762] Başkan. Lider.
[763] Olumlu veya olumsuz olarak çekimli durumda zaman kavramı taşıyan veya zaman kavramı ile birlikte kişi kavramı veren kelime, eylem.
[764] Bir kimseye veya varlığa ceza vermek.
[765] İlginç ve tehlikeli olayları göze alan, serüvenci, maceraperest.
[766] Söylenilen sözün, anlatılan konunun doğruluğuna inanmak.
[767] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: zavallı
[768] Dövüşüdür. Tokat, yumruk, tekme gibi saldırışlar ile yapılan kavga.
[769] İçinden.
[770] Sövme, sövmek için söylenen söz, sövgü.
[771] Arkalıksız sandalye.
[772] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: günden.
[773] Anlayarak.
[774] Aylakçıların. Temelli işi olmayan işçi.
[775] Seyir ile.
[776] Önünde sonunda.
[777] Bir işle uğraşan, iş görmekte olan.

Markopaşa, Sayı 21, Sayfa 01, 12 Mayıs 1947 Pazartesi.

5.21. Krediyi düşüren kredi

Amerikan yardımından[778] şimdiye kadar duyduklarımızdan ve okuduklarınızdan bir şey anlayabildiniz mi? Ben kendi hesabıma[779] işin içinden hâlâ çıkamadım. Bu yardımın yüz milyon mu, yüz elli milyon mu, askeri[780] mi, iktisadi[781] mi, karşılıklı mı, karşılıksız mı, borç[782] mu, hediye[783] mi,[784] ve hasıl[785] memleket için iyi mi yoksa fena m,[786] olduğunu kime sordumsa kesin bir cevap veremed.[787]

Çünkü yasaktır: Ama öyle resmi[788] yasaklardan değil. Şu nereden geldiğini bilmediğimiz hürriyet[789] ve Demokrasi[790] maskesi[791] altında elimizi kolumuzu bağlıyan,[792] dilimizi kurutan yasaklardandır. Amerikan yardımının asâleti[793] hakkında şüpheye mi düşüyorsunuz? Vatan hainisiniz![794] Bu yardımın bütün dertlerimize çare bulmadığını, omuzumdaki yükü azaltmadığını söylüyorsunuz?[795] Bolşeviksiniz. Ve bu damgaları anlınıza vururken ortaya attığınız fikri münakaşaya[796] bile yanaşmıyorlar. Bir kaç[797] yüz kişilik bir kafileye bir miktar "millî heyecan" aşılandı mı, siz sokak

[778] Bir ülkeye bağış veya ödünç olarak verilen para ve ihtiyaç maddeleri.
[779] Tutum, durum, anlayış.
[780] Askerî.
[781] İktisadî.
[782] Geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi gerekli para veya başka bir şey.
[783] Armağan.
[784] Ve bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[785] Olan, ortaya çıkan, görünen.
[786] Orijinal basıda ya ı harfine yer verilmemiş ya da zamanla mürekkep uçtuğundan silinmiştir. Doğru biçimi: mı
[787] Orijinal basıda ya i harfine yer verilmemiş ya da zamanla mürekkep uçtuğundan silinmiştir. Doğru biçimi: veremedi
[788] Resmî.
[789] Orijinal basıda hü ri et biçimindedir.
[790] Özel isim olmadığından günümüzde cümle içinde demokrasi olarak yazılmaktadır.
[791] Gerçek duyguları veya bir şeyin gerçek görünüşünü gizleyen aldatıcı görünüş, davranış.
[792] Bağlayan.
[793] Asillik, soyluluk.
[794] Hıyanet eden (kimse).
[795] Orijinal bası 71 yıl önce gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle cümledeki bazı harfler silinmiştir. Cümle, bağlam dikkate alınarak yukarıdaki gibi kurulmuştur.
[796] Tartışma.
[797] Birkaç.

ortasında yırtılan gazeteleriniz ve memleket kaygısından başka suçu olmıyan[798] fikirlerinizle baş başa kalıyorsunuz.

Amerikan mandacılarından[799] başka herkesin aklına takılan "Bu yardımın sonu nereye varacak?" sorusuna neden açık ve inandırıcı cevap veremediler, hatta işin münakaşasına[800] bile yanaşmadılar? Yardım etrafında bir sürü alkış[801] ve minnettarlık[802] avazeleri,[803] yahut ta manasız bir kaç[804] beylik yazı ile Türk milletini kandırdıklarını[805] mı sanıyorlar? Öyle sanıyorlarsa, aldanıyorlar. Çünkü "Verelim mi, vermeyelim mi?" diye aylarca düşünmek nasıl Amerikan milletin hakkı ise, "Alalım mı, almıyalım[806] mı?" diye düşünmek ve konuşmak ta[807] Türk milletinin hakkıdır.

Markopaşa, Sayı 22, Sayfa 01, 19 Mayıs 1947 Pazartesi.

5.22.Milleti aldatmasınlar

Hasan Saka hükûmeti, gûyâ, hayatı ucuzlatacak tedbirler alıyormuş. İlk tedbir Amerikadan[808] ucuzlatma mütehassısı[809] getirtmek olacakmış. O tedbiri alacaklarını biliyoruz. En alamot[810] tedbir odur zaten.

Bize kalırsa, hükûmet bu işi yapamaz. Çünkü, bugün Türk piyasasına Amerikan malları hâkimdir. Dışarıdan gelen malların yüzde yetmişi bu mallardır. Bunlar için gümrük[811] tarifesi[812] yüzde elli nisbetinde[813] ucuzlatılmıştır. Aynı zamanda, Türk parası, alış kabiliyeti bakımından, bugün doların elinde oyuncaktır.

---

[798] Olmayan.
[799] Bir ülkeyi manda temeline göre yönetmesi için Birleşmiş Milletler Cemiyeti tarafından görevlendirilen devleti yapıyı savunan kişi ya da kişiler.
[800] Tartışma.
[801] Bir şeyin beğenildiğini, onaylandığını anlatmak için el çırpma, alkışlama, kargış karşıtı.
[802] Minnettar olma durumu, şükran.
[803] Sesleri.
[804] Birkaç.
[805] Aldatmak.
[806] Almayalım.
[807] Da.
[808] Amerika'dan.
[809] Uzmanı.
[810] Alâmet.
[811] Bir ülkeye giren veya bir ülkeden çıkan mal ve eşya üzerinden alınan vergi.
[812] Fiyat gösteren çizelge.
[813] Oran.

Yunanistana,[814] İngiltereye,[815] daha başka yerlere gıda maddeleri gönderiyoruz. Bu maddeler istihsal[816] fazlamız değildir. Bizim yiyeceğimizden kesilerek, midemizden[817] çekip çıkarılarak ihraç[818] ediliyor. Az olan şey ise, derhal[819] kıymet[820] kazanır, pahalılaşır.[821]

Amerika mallarını ucuzlatırsa, bunları ucuza alabiliriz. Hasan Saka hükûmeti, Amerikayı[822] böyle bir ucuzlatmaya zorlıyacak[823] kudrette[824] değildir. Amerika muamelelerini[825] peşin para ile yaptığından, ondan mal almak için dövize, yani dolara ihtiyacımız vardır. Elimizde dolar bulunmadığına göre, dışarı mal satmak suretile[826] ancak bunu temin edebiliriz. O, halde Hasan Saka hükûmeti ihracatı[827] durdurup, yerli gıda maddelerini ucuzlatmak imkânından da kat'iyyen[828] mahrumdur.

Bir Fransız gazetecisinin sözünü değiştirip diyebiliriz ki, Hasan Saka hükûmetinin Amerika karşısında eli kolu bağlıdır,[829] ve bu hükûmet hayatı ucuzlatmak gibi müstakil[830] ve millî bir iktisadi[831] politika takip etmek imkânına katiyen[832] malik[833] değildir.

[814] Resmî adı ile Helen Cumhuriyeti Balkanlar'ın güneyinde yer alan bir ülke. Avrupa Birliği ve Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü üyesi Yunanistan, Türkiye, Arnavutluk, Bulgaristan ve Makedonya Cumhuriyeti ile sınır paylaşmaktadır.
[815] İngiltere'ye.
[816] Üretim.
[817] Karın, karın bölgesi.
[818] Yurt dışına mal satma.
[819] Çabucak.
[820] Değer.
[821] Fiyatı yüksek olan, ucuz karşıtı.
[822] Amerika'yı.
[823] Zorlayacak.
[824] Güç, erk, erke, iktidar.
[825] Alışveriş.
[826] Sureti ile.
[827] Bir ülkenin ürettiği malları başka bir ülkeye veya ülkelere satması, dış satım.
[828] Katiyen. Hiçbir zaman, asla.
[829] Ve bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[830] Kullanış yönünden başka bir yapı ile bağlantısı olmayan, bağımsız. Kullanış yönünden belli kişi veya kişiler için ayrılmış olan.
[831] İktisadî.
[832] Hiçbir zaman, asla.
[833] Sahip, iye.

Anlaşılan Hasan Saka hükûmeti, yine Halk[834] partisi hükûmetlerinin meşhur yalan vaâdlerile[835] işe başlıyor. Doğru iş, yalnız,[836] ve yalnız yapabileceğinden bahsetmektir.

Milleti aldatmak artık vazgeçsinler.

Markopaşa, Sayı 23, Sayfa 01, 10 Ekim 1947 Cuma.

5.23.Genç Arkadaş

Yurdunu, milletini dünyada her şeyin üstünde tut. Bütün varlığını, bu toprakları şenlendirmek, bu topraklar üstünde yaşayan insanların yüzünü güldürmek yolunda harca[837]

Birbirini boğazlamadan yaşamak istiyen[838] bütün insanlara dostluk göster; kendi menfaatleri için dünyayı kana bulamak istiyenlere[839] inanma. Bunları insanlığın, yurdunun ve milletinin düşmanı say.

Yurduna açık veya gizli yollardan girmek ve yerleşmek istiyen[840] yabancılara yüz verme. Seni sömürmek[841] ve köle etmek isteyen böyle düşmanlara karşı kafanla, kaleminle, gerekirse kanınla mücadele et.

Bu millete dayanma dıkları[842] için, her halde yabancı bir devlete dayanmak lâzım olduğuna göre seni inandırmak istiyenlerin[843] sözlerine kanma.

Müdafaa[844] edilecek fikirleri olmadığı için her türlü fikre düşmanlık edenleri ve etraflarına sadece kabiliyetsiz, cahil[845] sürüler toplamak isteyenleri arana sokma.

---

[834] CHP.
[835] Vaatler ile. Bir işi yerine getirmek için verilen söz
[836] Ve bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[837] Orijinal metinde cümlenin sonunda nokta yoktur.
[838] İsteyen.
[839] İsteyenlere.
[840] İsteyen.
[841] Bir ulus veya devlet, diğer bir ulusun veya devletin doğal kaynaklarından, ekonomik değerlerinden çıkar sağlamak.
[842] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: dayanmadıkları.
[843] İsteyenlerin.

Seni maceralara sürüklemek istiyen[846] gafillere[847] yüz verme. Bu milletin bin bir yarasında merhem[848] olmayı bir yana bırakıp dipsiz maceralar peşinde, yabancı ülkeler zapt etmek hulyalarile[849] halkı kandırmak, bu arada külah[850] kapmak istiyen[851] vicdansızların[852] parlak sözlerine kulak asma. Çünkü sen, büyüklük delisi zevzeklerin,[853] Hitler[854] kâhküllü[855] kaçıkların oyuncağı olamıyacak[856] kadar ağır başlısın.

Ve hele her şeyin ba şında,[857] seni aldatarak alçakça[858] işlere oyuncak etmek isteyen düşmanınla, sana hakikati söyliyen[859] dostunu birbirinden ayırt etmesini bil! Bunu senin zekândan[860] ve namusundan[861] bekleriz.

Merhumpaşa, Sayı 01, Sayfa 01, 26 Mayıs 1947 Pazartesi.

5.24.Aczimiz

Biz, fikirlerimize düşman olanlarla her şekilde mücadeleye hazırız: Yazı ile,[862] sözle, gazete çıkararak, kitap neşrederek,[863] mahkeme karşısına çıkarak… Hattâ hapse girerek… Memleketin ve milletin hayrına olduğuna inandığımız fikirleri her zaman ortaya dökeceğiz, hiçbir şeyden yılmayacağız. Çünkü halkın bizimle beraber olduğunu

---

[844] Savunma, koruma.
[845] Öğrenim görmemiş, okumamış.
[846] İsteyen.
[847] Çevresinde olup bitenlerin farkına varmayan, aymaz.
[848] Çare.
[849] Hülyâlar ile.
[850] Erkeklerin giydiği genellikle keçeden, ucu sivri veya yüksek başlık. Burada askerî rütbe elde etmek anlamında kullanılmıştır.
[851] İsteyen.
[852] Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç.
[853] Saçma sapan şeyler ile uğraşan.
[854] Adolf Hitler (doğum 20 Nisan 1889-vefât 30 Nisan 1945). Avusturya doğumlu Alman politikacı, siyâsî lider.
[855] Kâkül. Alna düşen kısa kesilmiş saç, perçem.
[856] Olamayacak.
[857] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: başında.
[858] Alçak, aşağılık kimselere yaraşırcasına, sefihane.
[859] Söyleyen.
[860] İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı, anlak, dirayet, zeyreklik, feraset.
[861] Dürüstlük, doğruluk.
[862] İle bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[863] Yayımlamak.

biliyoruz. Şimdiye kadar bu uğurda nasıl savaştığımızı herkes gördü, anladı. En sinsi iftiralara, en barbarca[864] taarruzlara[865] uğradık, matbaalarla, mürettiphanelerle,[866] bayilerle[867] uğraştık. İnsanı canından bezdirecek[868] zorluklarla karşılaştık, fakat dâvamızdan bezmedik[869] Tehditler bizi yıldırmadı, zorluklar yolumuzdan döndürmedi.

Yalnız bir noktada aczimizi[870] itirafa[871] mecburuz:[872] Biz hiç bir[873] zaman, düşmanlarımızın bize karşı kullandıkları silâhları kullanmıyacağız.[874] Çünkü bu silâhlar, bizim elimizi süremiyeceğimiz[875] kadar kirli ve korkakçadır.

Bir gazetenin kanun dairesinde[876] çıkmasına müsaade[877] ettikten sonra, onu kanunsuz yollardan sattırmamak, binlerce lira sarfiyle[878] basılan kırk elli bin gazeteyi keyfi bir emirle ve bütün kanunlara rağmen toplatmak, idarehaneleri[879] mühürletip açtırmamak, yahut ta[880] gece vakti, satılmış adamlara idarehane soydurup yazı, resim, evrak, defter çaldırmak, sonra da, hain[881] dedikleri insanlardan çaldıkları bu yazılarla başka bir gazete çıkarıp beş on kuruş kazanmağa[882] kalkışmak…

Hayır, bunlar bizim yapabileceğimiz işler değil… İtiraf ediyoruz. Bu hususta[883] hasımlarımızdan[884] çok gerideyiz…

Merhumpaşa, Sayı 02, Sayfa 01, 16 Ekim 1947 Perşembe.

---

[864] Kaba ve kırıcı bir davranışla, barbarcasına.
[865] Saldırı.
[866] Bir basımevinde dizgicilerin çalıştığı büro.
[867] Belirli maddeleri satma izni olan kimse, dükkân veya kuruluş.
[868] Bıktırmak, usandırmak, bıkkınlık vermek.
[869] Orijinal metinde cümlenin sonunda nokta yoktur.
[870] Gücü bir işe yetmez olanın durumu, güçsüzlük.
[871] Başkaları tarafından bilinmesi sakıncalı görülen bir gerçeği saklamaktan vazgeçip açıklama, söyleme, bildirme.
[872] Herhangi bir konuda yükümlü, bir şeyi yapmak zorunda olan.
[873] Hiçbir.
[874] Kullanmayacağız.
[875] Süremeyeceğimiz.
[876] Soyut kavramlarda belli sınır, ölçü.
[877] İzin, icazet, ruhsat.
[878] Sarfı ile. Harcama, tüketme, kullanma.
[879] Gazete, dergi vb. yayım kurumlarında yazı işlerine bakılan yer, yönetim yeri.
[880] Da.
[881] Hâin. Hıyanet eden (kimse).
[882] Kazanmaya.
[883] Konu.
[884] Düşman, yağı. Bir oyun, dava veya yarışta karşı taraf.

5.25.Milletin postunu paylaşıyorlar

Ey benim bahtı[885] kara[886] milletim! Sekiz yüz yıldanberi[887] seni,[888] ya sana yabancı olanlar,[889] yahud[890] da arandan çıktıkları halde sana yabancılaşmış bulunanlar sömürdü. Bahtını[891] ellerine teslim ettiklerinin menfaatleri sana yabancı, zevkleri sana yabancı, sanatları sana yabancı, dilleri sana yabancıydı. Seni çoluğundan çocuğundan, çiftinden[892] çubuğundan ayırıp cepheden cepheye sürerken, yürekleri elbette ki sızlamadı. Çünkü, onlar kendi şan[893] ve şereflerini,[894] kendi keselerinin[895] dolmasını düşünüyorlardı. Sen sıcağın, kurağın, eşkıyanın[896] elinde kırılırken, onlar saraylar,[897] köşkler[898] yaptırmak, buzlu rakılar[899] içip çırçıplak karılarla sazlı sözlü ahenkler[900] etmek sevdasında[901] idiler. Bu hep böyle sürdü. Sana bazan "kulumuzsun", bazan "efendimizsin" demelerine rağmen, hiç birşey[902] değişmedi, değişemez de. Sen kendi bahtını kendi eline almadıkça, sen, sana yabancılaşmış olanların halâ[903] senin adına konuşmalarına göz yumdukça, hiçbir şey değişmez. Bak, derdine derman[904] olacaklarını umup peşlerine takıldıkların, dün seni ezenlerle bugün can ciğer[905] oluverdiler, yan yana gezip tozuyor, bir sofrada kadeh[906] tokuşturuyor, aynı odada kadınların kucaklarında yatıyorlar.

---

[885] Gelecekteki olayları kaçınılmaz bir biçimde belirleyen ilahî iradenin insan ve toplum için çizdiği yaşayış biçimi, kader, talih. Şans.
[886] Bahtı kara olmak: Mutsuz, dertten kurtulamayan, işleri hep ters giden.
[887] Yıldan beri.
[888] Ya bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[889] Yahut bağlacından önce virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[890] Yahut.
[891] Gelecekteki olayları kaçınılmaz bir biçimde belirleyen ilahî iradenin insan ve toplum için çizdiği yaşayış biçimi, kader, talih. Şans.
[892] Toprağı sürmek için birlikte koşulan iki hayvan.
[893] Ün. Gösteriş, gösterişlilik.
[894] Başkasının, birine gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur.
[895] Bir kimsenin mal varlığı.
[896] Dağda, kırda yol kesen hırsızlar, haydutlar.
[897] Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük yapı.
[898] Bahçe içinde yapılmış süslü ev, kasır.
[899] Üzüm, incir, erik vb. meyvelerin alkolle mayalanarak damıtılması ile elde edilen içki, aslansütü, imamsuyu.
[900] Ezgi. Belli bir kurallara göre düzenlenmiş, kulağa hoş gelen ses dizisi, haz, nağme, melodi.
[901] Aşırı ve güçlü tutku, istek.
[902] Bir şey.
[903] Hâlâ.
[904] Çıkar yol, çare.
[905] Canciğer. Çok yakın, sıkı fıkı, pek içten (arkadaş).
[906] İçki içmeye yarayan ayaklı bardak.

Başka türlüsünü mü bekliyordun? Dünkü kurdların,[907] bugün kuzu[908] oluvereceklerini mi sanmıştın? Boş hulyâlara[909] kapılma, onlar "Büyük lokmayı kim yutacak?" diye ikide bir kendi aralarında kapışsalar bile, eninde sonunda[910] sana karşı birleşirler. Aman, dikkat et! Galiba, yine senin postunu[911] paylaşıyorlar.

Merhumpaşa, Sayı 03, Sayfa 01, 25 Ekim 1947 Cumartesi.

5.26.Fikir Ve Küfür

Bir yıldanberi[912] bu gazetede türlü fikirler ortaya attık. Bu fikirler yüzünden türlü hücumlara uğradık. Biz isterdik ki, bize hücum edenler, karşımıza, yani halkın önüne yine bir takım[913] fikirlerle çıksınlar. Ne gezer! Onlar sadece sövmüşler. Gaziantepten[914] İstanbula[915], İzmirden[916] Samsuna[917] ve Çarşambaya[918] kadar, yurdun dört buca ğında[919] çıkan bir sürü gazete ve dergide, aleyhimizde üç yüzden fazla yazı çıkmış. Hep sini[920] gözden geçirdik. Bir tekinde olsun, bir tek fikrimiz, bir tek satırımız ele alınıp, çürütülmemiş. Sadece küfür edilmiş.

Biz demişiz ki: Bu memleketin istiklâli her şeyden üstündür. Milletin oluk gibi kan akıtarak kazandığı bu istiklâli, siyasî oyunlara âlet edip, elden kaçırmıyalım.[921] Sömürücü devletlerin elinde oyuncak olmıyalım!..[922]

Cevap vermişler: Hain, satılmış, bolşevik[923] ajanı!..[924]

---

[907] Kurtların. İşini iyi bilen, aldanmaz, kurnaz.
[908] Deneyimsiz, toy kimse.
[909] Hülyalara. Tatlı düş, hayal.
[910] Önünde sonunda.
[911] Bâzı deyimlerde "can" anlamında kullanılan bir söz. Hak, hukuk.
[912] Yıldan beri.
[913] Birtakım.
[914] Gaziantep'ten.
[915] İstanbul'a.
[916] İzmir'den.
[917] Samsun'a.
[918] Çarşamba'ya. Samsun ilinin ilçelerinden biri.
[919] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: bucağında. İlçelerin, bir müdür ile yönetilen bölümlerinden her biri, nahiye.
[920] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: hepsini.
[921] Kaçırmayalım.
[922] Olmayalım!
[923] Vladimir İlyiç Ulyanov nam-ı diğer Lenin'in siyasal düşüncelerini benimseyen kimse.
[924] Casus. Bir kimsenin, bir ortaklığın veya bir devletin bazı işlerini yapan kimse, temsilci.

Biz demişiz ki: Yabancı ser mayeye[925] imtiyazlar[926] vermiyelim,[927] memleketin malî[928] ve askerî[929] işlerine yabancılar burunlarını sokmasınlan.[930] Hem so yuluruz,[931] hem de bir dünya patırdısı[932] çıkarsa, arada biz e ziliriz.[933]

Cevap vermişler: Demokra si[934] düşmanı, Moskova[935] ağzı konuşan kızıl!..[936]

Biz demişiz ki: Halkın selâmetini[937] temin ile vazifelendirilmiş[938] olanların siyaset oyun larına[939] katılmağa,[940] halka zülmetmeğe,[941] onu döğmeğe[942] ve halkın sırtına binmeğe,[943] onu tabutluklara kapamağa[944] hakları yoktur. Bunun önüne geçilsin.

Cevap vermişler: Bozguncu, devlet düşmanı, anarşist.

Biz de demişiz ki: Yıllardanbe ri[945] arkası gelmiyen[946] bu dalâvereler,[947] arsa oyunları, memleket dışına para kaçırma rezaletle ri[948] esrarı[949] çözülmiyen[950] cinayetler, millet

---

[925] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: sermayeye. Bir ticaret işinin kurulması, yürütülmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamı, anamal, başmal, kapital, meta, resülmal. Varlık, servet.
[926] Başkalarına tanınmayan özel, kişisel hak veya şart, ayrıcalık. Fabrika kurmak, maden işletmek vb. için bir kişi veya kuruluşa devlet tarafından verilen özel izin.
[927] Vermeyelim.
[928] Maliyeye ilişkin, maliye ile ilgili.
[929] Askerlik ile ilgili, askere özgü.
[930] Sokmasınlar.
[931] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: soyuluyoruz.
[932] Patırtısı. Gürültülü çatışma, arbede.
[933] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: eziliriz.
[934] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: Demokrasi.
[935] Rusya Federasyonu'nun başkenti.
[936] Komünist.
[937] Her türlü korku, tasa ve tehlikeden uzak, güvende olma durumu.
[938] Görev.
[939] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: oyunlarına.
[940] Katılmaya.
[941] Zulmetmeye. Eziyet etmek, işkence etmek.
[942] Dövmeye.
[943] Binmeye.
[944] Kapamaya.
[945] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: yıllardan beri
[946] Gelmeyen.
[947] Yalan dolanla gizlice görülen kötü iş, gizli oyun.

malı soyğunculukları[951] alıp yürümüştür. Öteyan da,[952] millet kara sabanın[953] arka sında[954] donsuz didiniyor. Bu gidişatın sonu hayra[955] çıkmaz.

Cevap vermişler: Müfsid,[956] tezvirci,[957] komünist!..[958]

Biz bir fikir ortaya atmışız onlar bize cevap vermek yerine, küfür savurmuşlar…

Bu türlü bir mücadelenin zevkli[959] olmadığı meydanda… Lâkin, yüreğimizi ferahlatan cihet[960] şu ki, halk, o iyiyi kötüden, doğruyu[961] eğriden[962] ayırmakta hiç şaşmayan varlık, hep bizim tarafımızı tutuyor.

Var olsun…

Merhumpaşa, Sayı 04, Sayfa 01, 01 Kasım 1947 Cumartesi.

5.27.Bir gazete çıktı

Bir gazete çıktı… 1947 yılında, Türkiye Cumhuriyeti hudutları[963] içinde, dünyanın en medeni[964] şehirlerinden İstanbulda,[965] haftada bir defa, şu elinizde tuttuğunuz gazetecik kadar dört küçük sayfalı bir gazete çıktı. Bu gazete ancak 22 sayı çıkabildi efendim. Muhtelif[966] fasılalarla,[967] bazen neşriyatını[968] durdurarak, bazen ara vermek

---

948 Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: rezaletleri.
949 Gizler, sırlar.
950 Çözülmeyen.
951 Soygunculukları.
952 Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: öte yanda.
953 Çift süren hayvanların koşulduğu demir uçlu tarım aracı.
954 Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: arkasında.
955 Hayır, iyilik.
956 Fesat, ara açan.
957 Yalancı dolancı.
958 Özel mülkiyetin olmadığı, bütün malların, üretim araçlarının topluma ait olduğu, bunları herkesin ortaklaşa kullandığı toplum düzeni.
959 Beğenilen, hoşa giden.
960 Yön, yan, taraf.
961 Gerçek, yalan olmayan.
962 Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani, doğru karşıtı.
963 Sınır.
964 Kentlileşmiş, kırsallıktan kurtulmuş, uygar.
965 İstanbul'da.
966 Çeşit çeşit, çeşitli.

mecburiyetinde[969] kalarak, gecikerek, okunmıyacak[970] kadar fena baskı ile utanarak çıkmak suretile[971] ne bütün bu mecburiyetlerden dolayı, çok sabırlı okuyucularının tahammülünü[972] suiistimal[973] ettiğinden mahcup[974] olarak ancak 22 sayı çıkabildi.

Bu 22 sayı ile Türkiyede[975] baskı rekoru[976] kırdı. 60 bin basarak bir çok[977] para kazandı. Fakat kendisine, tahmin edilemiyen[978] zorluklar çıkarıldığından, tek yolunda yürüyebilmek için, muhtaç[979] olduğu teknik vasıtalara ve bunların insafsız ve korkak sahiplerine hayret edilecek yüksek fiyatlar ödeyerek, korkak ve aç gözlerini para ile doyurdu.

Bu 22 sayıda, hiç bir[980] gazeteye yapılmadık şekilde ona, gazeteler insafsızca[981] hücum[982] ettiler, iftira[983] ettiler. Matbaacılara basmamaları için, gizli emirler verildi. Bayiler, satmamaları için, el altından tehdit edildi. Bu gazeteyi satıp ekmek parası kazanan çıplak ayacıklı[984] 7-8 yaşındaki çocuklar toplanarak, parmak izleri alınmak suretile,[985] sabıkalılar[986] sınıfına[987] ithal[988] edildi. Birçok vilayetlerde,[989] resmî[990] makamlar[991] tarafından sattırılmaması için zorluklar çıkarıldı, hatta men[992] edildi. Bu gazeteyi satanlardan -Türkiyede[993] ilk defa olarak- seyyar[994] satıcılık vesikası,[995]

---

[967] Aralık, ara, kesinti.
[968] Yayın.
[969] Zorunluluk.
[970] Okunamayacak.
[971] Suret ile.
[972] İnsanın kötü, güç durumlara karşı koyabilme gücü, kaldırma, katlanma.
[973] Görev, yetki vb.ni kötüye kullanma.
[974] Utangaç bir biçimde.
[975] Türkiye'de.
[976] Daha önce elde edilmemiş olan sonucu aşan yeni sonuç.
[977] Birçok.
[978] Edilemeyen.
[979] Bir şeye gereksinim duyan.
[980] Hiçbir.
[981] İnsafsız bir biçimde, insafsızcasına.
[982] Saldırı.
[983] Bir kimseye kasıtlı ve asılsız suç yükleme, kara çalma, bühtan.
[984] Ayaklı.
[985] Suret ile.
[986] Geçmişte işlenmiş, mahkemece ispatlanıp cezalandırılmış olan suçlu.
[987] Bir toplumda, aynı görevi yapan, aynı yararı sağlayan, aynı şartlarda yaşayan büyük insan grubu, klas.
[988] Bir ülkeye başka ülkelerden mal getirme veya satın alma.
[989] İl.
[990] Devletin olan, devlete ait, devlet ile ilgili, özel karşıtı.
[991] Mevki, kat, yer.
[992] Yasaklama, izin vermeme.
[993] Türkiye'de.
[994] Belli bir yeri olmayan, gezici, gezgin.

muayene[996] kâğıdı soruldu. Yine Türkiyede[997] ilk defa olarak, 15 yaşındanküçük[998] diye çocuklara sattırılmadı.

22 sayıda İstanbul, Anka ra[999] ve İzmirde,[1000] daha başka vilâyetlerde[1001] 33 defa nümayişler[1002] tertip[1003] ettirildi. Gazeteler yırttırıldı, ayaklar altında çiğnetildi. Hatta şöyle bir vak'a[1004] oldu:

Bir vilâyette, alakalılâr[1005] yahut kendilerini alakalı sananlar, işçilere para dağıtarak, bu gazeteyi alıp yırtmaları, miting[1006] yapmaları için emir verdiler. Filhakika[1007] miting yapıldı amma, işçiler kendilerine verilen para ile, söylenilen gazeteyi değil, Ulus gazetesini[1008] alıp yırttılar.

Bir vilâyette de miting hazırlandı. Gazete istasyona[1009] çıkar çıkmaz yırtılacaktı. Fakat gazete, çıkarılan zorluklar yüzünden geç kaldığı için o vilâyete beklenen trenle yetişemedi. Bu suretle yapılamıyan[1010] miting[1011] için, ertesi gün gazetelerde şöyle bir havadis[1012] iletildi: "Dün… gazetesi aleyhinde bir miting tertip edilmişse de, idari makamlar mani[1013] olmuşlardır."

22 Sayıda[1014] bu gazete dört neşriyat[1015] müdürü, biri şapirograf[1016] olmak üzere 11 matbaa değiştirmek mecburiyetinde[1017] kaldı.

---

995 Belge.
996 Gözden geçirme, araştırma, yoklama, kontrol.
997 Türkiye'de.
998 Orijinal basıdaki biçimi. Olması gereken biçimi: yaşından küçük.
999 Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: Ankara.
1000 İzmir'de.
1001 İl.
1002 Gösteriler.
1003 Hile, düzen, komplo.
1004 Olay, hadise.
1005 İlgililer.
1006 Gösteri amacı ile veya bir olaya dikkati çekmek için genellikle açık yerlerde yapılan toplantı.
1007 Gerçekten, doğrusu, hakikaten.
1008 Türkiye'de 10 Ocak 1920'den beri yayımlanan haftalık gazete.
1009 Tren, metro durağı.
1010 Yapılamayan.
1011 Gösteri amacı ile veya bir olaya dikkati çekmek için genellikle açık yerlerde yapılan toplantı.
1012 İlgi ile karşılanabilecek haber.
1013 Mâni, engel.
1014 Rakam ve sayılardan sonra gelen sözcük özel isim değil ise sözcük küçük harf ile başlar: sayıda.
1015 Yayın.

Bu 22 sayıda 10 defa mahkemeye verildi, üç muharrir[1018] muhtelif müddetlerle,[1019] üst üste mahkûm oldu. Öyle İzmirdeki[1020] gibi sürülerek değil, takılmak suretile[1021] bütün İstanbulda[1022] kelepçeli[1023] dolaştırılarak teşhir edildi.

Neler geldi o yazetenin[1024] ba şına[1025] efendim. Bütün bunların daha azı, daha çoğu; putperestler[1026] tarafından ilâhlara[1027] tapanlara, ilâhlara tapanlar tarafından tek Allah'a tapanlara, onlar yahudilere,[1028] yahudiler hiristiyanlara,[1029] hiristiyanlar[1030] İslâmlara,[1031] katolikler[1032] protestanlara,[1033] Fransada[1034] kral cılar[1035] tarafından Cumhuriyetçilere yapılmıştı.

Şiddet,[1036] cebir[1037] ve tazyik[1038] edenlerin değil, bunlara çarpılanların muzaffer[1039] olduğu meydandadır. Nitekim, budandıkça aynı fikrin filiz[1040] verdiği, geliştiği görüldü. O gazetenin yerine, ayni[1041] yolda kaç gazete çıktı. O gazete, para kazanmayı birinci plâna almıyan[1042] arkadaşlarının intişarından[1043] memnunluk duydu, yeri boş kalmadı.

[1016] Daktiloda, mumlu kâğıda karbon şeritsiz olarak yazılan yazıyı ispirtolu çoğaltma tekniği ile basan ve elle çalıştırılan makine.
[1017] Zorunluluk. Yükümlülük.
[1018] Yazar.
[1019] Süre.
[1020] İzmir'deki.
[1021] Suret ile.
[1022] İstanbul'da.
[1023] Bileklerine kelepçe takılmış olan.
[1024] Gazetenin.
[1025] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: başına
[1026] Puta tapan.
[1027] İlahlara. Tanrı.
[1028] Yahudilere. Hz. Musa'nın dinine bağlı olan kimse, Musevi, semitik.
[1029] Hristiyanlara. Hz. İsa'nın dininden olan kimse, İsevi, Nasrani.
[1030] Hristiyanlar.
[1031] Müslümanlık.
[1032] Katolikler. Roma kilisesinin kendine verdiği ad. Hristiyanlığın mezheplerinden biri.
[1033] Protestanlar. Hristiyanlıkta reform hareketi sonucu doğan mezhep. Bu mezhebe bağlı olan kimse
[1034] Resmî adıyla Fransız Cumhuriyeti, Batı Avrupa'da bulunan bir ülke.
[1035] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: kralcılar
[1036] Duygu veya davranışta aşırılık.
[1037] Zor, zorlayış.
[1038] Manevî baskı, zorlama, zarara sokma.
[1039] Üstünlük elde etmiş, zafer kazanmış, yenmiş, utkulu.
[1040] Tohumdan veya tomurcuktan çıkan körpe ve küçük dal, sürgün, eşkin.
[1041] Aynı.
[1042] Almayan.

Bütün bunlar neden yapıldı? O gazete komünistmiş, dediler. Halbuki değildi, 22 sayısında, komünizme ait bir kelime bulanların alnı karışlanır.

Bu iftirayı, komünizmin ne olduğunu bilmiyenlerle,[1044] bildikleri halde işlerine gelmiyenler[1045] yaptı. O gazete, ferdin[1046] ve milletin istismarına mani[1047] olmak, insanların hakettikleri[1048] ve lâyık oldukları kadar kazanmaları, sefaletten kurtulmaları, bir kelime ile demokrasiye kavuşmaları için kendi vadisinde,[1049] mütevazı[1050] şe kilde[1051] vazifesini[1052] yapmakta idi.

Türk mizah[1053] edebiyatında, günlük gazetelere kadar takip[1054] ve taklit[1055] edilen bir yeni devir,[1056] çığır[1057] açmıştı. Ya… İşte böyle efendim, neler geldi o gazetenin başına…

Malumpaşa, Sayı 01, Sayfa 01, 03, 08 Eylül 1947 Pazartesi.

5.28.Çok Yaşayın

Amerikan millet vekilleri[1058] kendi hükûmetlerinden sormuşlar: "Şu Türkiyeye[1059] para verip yardım edelim, diyorsunuz ama, orası demokrasiden uzak, basın hürriyetinden mahrum[1060] bir memlekettir, bu nasıl olur?" Amerikan hükûmeti de,[1061] siyaseti icabı[1062] cevap vermiş: "Yok efendim, Türkiyede[1063] dehşetli[1064] bir

---

[1043] Gazete veya dergi çıkma, yayımlanma.
[1044] Bilmeyenler ile.
[1045] Gelmeyenler.
[1046] Bireyin.
[1047] Mâni, engel.
[1048] Hak ettikleri.
[1049] Çalışma alanı, tutulan yol, benimsenen tarz.
[1050] Alçak gönüllü.
[1051] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: şekilde
[1052] Görev.
[1053] Gülmece.
[1054] İzinden gitme, uyma, izleme.
[1055] Belli bir örneğe benzemeye veya benzetmeye çalışma.
[1056] Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası.
[1057] Yeni bir biçim, yöntem veya yol.
[1058] Milletvekilleri.
[1059] Türkiye'ye.
[1060] Yoksun.
[1061] De bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[1062] Gerek, gereklik, ister, lüzum.

demokrasi, mostralık[1065] bir basın hürriyeti vardır… Paramız ziyan[1066] olmaz!" Der ya, Amerika bu, malını satacağı, gerekirse ateşe süreceği bir memleketi[1067] kötüler mi?

Sayın Recep Peker de parti grubundaki demecinde,[1068] birçok kerametleri arasında, Türkiyede[1069] tam demokrasi ve tam basın hürriyeti vardır, buyurmuş! Buyurur a! O makama buyurmak için geçti. Ama bu buyruklarını pekitmek[1070] için, Amerikan hükûmetinin yukarıdaki yalanlarını şahit göstermesi garibimize[1071] gitti.

Türkiye hakkındaki bütün bilgilerini Ankarada[1072] Süreyya Bar ile Karpiç lokantasından,[1073] İstanbul Park Otel ile Taksim gazinosu paviyonundan[1074] edinen sarhoş Amerikan gazetecileri,[1075] memleketimizi kokteyl[1076] partilerin buğusu, lüks[1077] otomobillerin camları arkasından seyreden saf Amerikan diplomatları;[1078] dünya pazarlarını paylaşmıya[1079] çalışan oyunbaz[1080] siyaset adamları Türkiyeyi[1081] gül lük[1082] gülistanlık göstermekte menfaat bulabilirler. Türkiyede[1083] millet hakikatte[1084] ne halde imiş, Amerika'nın nesine gerek? O kendi alışverişine[1085] bakıyor.

Fakat bizim yurdumuzda hürriyet var mı, demokrasi var mı, bunu Amerikan hükûmetinden mi öğreneceğiz?

[1063] Türkiye'de.
[1064] Çok fazla, son derece.
[1065] Kötü veya yersiz davranışları ile göze batan kimse.
[1066] Zarar.
[1067] Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların bütünü, ülke.
[1068] Yetkili bir kimsenin bir konuda yayın organlarına yaptığı açıklama, beyanat.
[1069] Türkiye'de.
[1070] Güç vermek, güçlendirmek, tekit etmek.
[1071] Şaşılacak bir şey karşısında söylenen söz.
[1072] Ankara'da.
[1073] Karpiç Lokantası (Ankara Şehir Lokantası), Ankara'nın Altındağ ilçesine bağlı Ulus semtinde 1928 yılında şehrin ilk modern lokantası olarak hizmete giren ve 1953'te kapanmasına kadar şehrin sosyal yaşamında çok etkili olan lokantadır.
[1074] Pavyon. Geceleri geç vakte kadar açık, içkili eğlence yeri.
[1075] Gazeteye yazı yazmayı, haber toplayıp vermeyi veya gazetenin yazı işlerinde çalışmayı iş edinen kimse.
[1076] Yeri ve zamanı önceden belirlenen, ayaküstü sohbetlerin yapıldığı içkili toplantı.
[1077] Gösterişli, şatafatlı.
[1078] Dış politika ile uğraşan ve ülkesini temsil etmekle görevlendirilen kimse.
[1079] Paylaşmaya.
[1080] Düzenci, hileci.
[1081] Türkiye'yi.
[1082] Orijinal basıda alt satıra geçerken sözcüğün devamı olduğunu gösteren ayırma çizgisi kullanılmamış sanki kendi başına bir ifâdeymiş gibi ayrı yazılmıştır. Doğru biçimi: güllük
[1083] Türkiye'de.
[1084] Gerçek.
[1085] İlişki, münasebet.

Türkiyede[1086] demokrasinin ne halde olduğunu Senirkent'te[1087] sırtına binilen, Karaköseде[1088] sopa ile dövülen, İzmir'de silâhla dağıtılan, 21 Temmuz[1089] seçimlerini ve muhtar[1090] seçimlerini gözü ile gören, geçim darlığı içinde kıvrandığı halde meram[1091] anlatacak kimse bulamıyan[1092] Türk milleti bilmiyor da, iki buçuk Amerikan Hariciyecisi[1093] biliyor, öle[1094] mi?

Türkiyede[1095] basın hürriyetinin ne demek olduğunu, sıkı yönetim[1096] emriyle, mahkeme kararıyle[1097] gazeteleri kapatılan, gazeteleri çiğnetilen, mahkemeden mahkemeye sürüklenen, hapislere atılan, bileklerine kelepçe[1098] vurulan, basın[1099] kartı elinden alınan, yabancı ajanı diye damgalanan yüzlerce Türk gazetecisi bilmiyor da, on bin kilometre uzakta politika oyunları çeviren üç beş bezirgân[1100] biliyor, öğle mi?

Hiç zahmet[1101] etmeyin Peker'im, görünen köy kılavuz[1102] istemez.

Memleketi gırtlağına[1103] kadar borca sokup getirttiğiniz hurda[1104] silâhlar,[1105] köhne[1106] mallar, zehirli naylonlar[1107] yetmedi de,[1108] şimdi millete şirin[1109] görünmek

[1086] Türkiye'de.
[1087] Isparta iline bağlı ilçelerden biri.
[1088] Ağrı ilinin ve il merkezinin eski adı.
[1089] 21 Temmuz 1946'da yapılan genel seçim.
[1090] Köy ve mahallenin yasalar ile belirtilmiş işlerini yürütmek için o köy veya mahallede oturanların seçtikleri kimse.
[1091] İstek, amaç, gaye, maksat.
[1092] Bulamayan.
[1093] Devlet yönetiminde dış işleri.
[1094] Öyle.
[1095] Türkiye'de.
[1096] Olağanüstü zamanlarda ve durumlarda ülkede güvenliğin sağlanması için ordunun yardımı ile gerçekleştirilen yönetim, örfi idare.
[1097] Kararı ile.
[1098] Tutukluların kaçmasını önlemek için bileklerine takılan, bir zincir ile tutturulmuş demir halka.
[1099] Gazete, dergi gibi belirli zamanlarda çıkan yazılı yayınların bütünü, matbuat.
[1100] Alışverişte çok kâr amacı güden kimse. Mesleğini sadece kazanç için kullanan kimse.
[1101] Güçlük.
[1102] Yol gösteren, tarihî ve turistik yerleri gezerken bilgi aktaran kimse, rehber.
[1103] Gırtlağına kadar borca batmak: Pek çok, ödenmesi zor olacak şekilde borçlanmak.
[1104] İşe yarayamayacak derecede bozulmuş, zarar görmüş.
[1105] Savunmak veya saldırmak amacı ile kullanılan araç.
[1106] İçinde yaşanılan zamana göre geride kalmış, eskimiş, çağ dışı.
[1107] Dayanıklı ve esnek döküm maddesi.
[1108] De bağlacından sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.
[1109] Sevimli, cana yakın, tatlı, hoş.

için yüz suyu döküp dışardan çürük[1110] şahitler tedarik[1111] etmek hevesine[1112] mi kapıldınız?

Kendi milletinizin hükmüne bu kadar boş mu veriyorsunuz?

İlâhi[1113] şekerim, siz çok yaşayın!

Malumpaşa, Sayı 02, Sayfa 01, 04, 15 Eylül 1947 Pazartesi.

5.29.Bekliyoruz

Bu memlekete Lozan'da[1114] tam istiklâl sağlıyan,[1115] yabancı orduların[1116] ve yabancı sermaye köleliğinin Türkiyeden[1117] kovulma ilâmını[1118] imzalıyan[1119] İnönü'dür.[1120]

Bu memleket halkını ileri medeniyet seviyelerine ulaştırmanın tek yolunu, halk tabakalarının ve köylünün[1121] irfanını[1122] yükseltmede bulan ve ilköğretim seferberliğini açan İnönü'dür.

Hür ve namuslu kafaların yetişmesi için, her türlü fikir mahsulünü yakından tanımak gerektiğini görerek, dünya klâsiklerini büyük bir hamle ile dilimize kazandıranların öncüsü İnönü'dür.

[1110] Sağlam bir temele veya kanıtlara dayanmayan.
[1111] Araştırıp bulma, sağlama, elde etme.
[1112] İstek, eğilim, arzu, şevk.
[1113] Bu ne hâl, ne tuhaf gibi şaşma, sitem bildiren bir söz.
[1114] İsviçre'deki Cenevre Gölü kıyısında yer alan bir şehir.
[1115] Sağlayan.
[1116] Bir devletin silahlı kuvvetlerinin tümü.
[1117] Türkiye'den.
[1118] Bildirme, anlatma.
[1119] İmzalayan.
[1120] Mustafa İsmet İnönü (doğum 24 Eylül 1884-vefât 25 Aralık 1973). Osmanlı döneminde albay, Cumhuriyet döneminde orgeneral ve eski Genelkurmay Başkanı olan, Cumhuriyetin ilanından sonraki Türkiye'nin ilk başbakanı, İkinci Cumhurbaşkanı, İstiklal Madalyası sahibi asker ve siyasetçi. Cumhurbaşkanlık görevini Mustafa Kemal Atatürk'ün vefâtından 1 gün sonra 11 Kasım 1938'den 22 Mayıs 1950 tarihine kadar sürdürmüştür. CHP Kurultayı tarafından kendisine "Millî Şef" unvanı verilmiştir. İnönü, Kurtuluş Savaşı'na katılmış ve Lozan Antlaşması'nı imzalamış, birçok defa başbakanlık görevini üstlenmiştir. 1925-1937 yılları arasında 12 yıllık kesintisiz başbakanlık süresi olmakla birlikte, toplam 17 yıl 11 ay ile Türkiye'de Cumhuriyet tarihinin en uzun süreli başbakanlık yapmış kişisidir.
[1121] Köyde yaşayan veya köyde doğmuş olan.
[1122] Bilme, anlama, sezme.

Irkçılığın[1123] ve Turancılığın millet ve yurd[1124] için nasıl korkunç bir tehlike olduğunu açık bir dille dünyaya îlân eden de İnönü'dür.

Ama şimdi, bir yardımın yanına katılan istiklâl kırıcı şartları sevinçle karşılamak istiyen[1125] kimseler, borularını öttürebiliyorlar.[1126] Tekrar yabancı sermaye köleliğine girmeği özliyenler[1127] en iyi vatansever[1128] rolündeler.

Onsekiz[1129] milyona irfan nurunu[1130] götürebilmek yolunu tutan, içeride ve dışarıda, dostun düşmanın hayran olduğu hür düşünce ve çalışma yuvaları, Köy Enstitüleri,[1131] atılan tırpanlarla, ortaçağ[1132] müesseseleri[1133] haline getirilmek üzere.

Her cildinin[1134] başında İnönü'nün insanlığa ve fikir hürriyetine övgü[1135] halinde bir önsözünü[1136] taşıyan dünya fikir ve sanat eserleri, ahmak[1137] kafalar tarafından yasak kitaplar listesine sokulmak üzere. Okul kitaplarından, halkçı yazıları çıkarıp padişahlık destanları koymak, Üniversitelerde nazi[1138] usulü temizlemeler yapmak istiyenler[1139] var.

Irkçılar, İnönü'nün söylediği hakikatlarla,[1140] askeri mahkeme kararlarını mecmualarında altalta[1141] basıp, hakikatleri çürütmeğe[1142] yeltenecek[1143] kadar ileri gidiyorlar.

[1123] İnsanların toplumsal özelliklerini biyolojik, ırksal özelliklerine indirgeyerek bir ırkın başka ırklara üstün olduğunu öne süren öğreti, rasizm.
[1124] Yurt.
[1125] İsteyen.
[1126] Borusunu öttürmek, çalmak: Çıkar sağladığı kimsenin davasını savunmak. Elindeki güç ile insanlar üzerinde baskı oluşturarak amacını gerçekleştirmek.
[1127] Özleyenler.
[1128] Yurtsever.
[1129] On sekiz.
[1130] Aydınlık, ışık, parıltı, ziya.
[1131] Öğretmen ve sağlık çalışanı yetiştirmek üzere 17 Nisan 1940'ta 3803 sayılı yasayla kurulan; fakat ABD'nin isteği doğrultusunda kademe kademe kapatılan eğitim kurumlarının genel adıdır.
[1132] Orta Çağ. Batı Roma İmparatorluğu'nun çöküşünden (476) 1453'e veya 1492'ye kadar süren çağ
[1133] Kurum.
[1134] Bir eserin ayrı ayrı basılan bölümlerinden her biri.
[1135] Birini, bir şeyi övmek için söylenen söz veya yazılan yazı, methiye.
[1136] Ön sözünü.
[1137] Aklını gereği gibi kullanamayan, bön, budala, aptal.
[1138] Almanya'da 1930'lu yıllarda Adolf Hitler tarafından kurulan Nasyonal Sosyalist Partisinin, Alman ırkının üstünlüğünü savunan politikası, Hitlercilik.
[1139] İsteyenler.
[1140] Hakikatler ile.
[1141] Alt alta.

Halbuki İnönü bugün de devlet başkanı…

Lozan kahramanının bu korkunç gidişata müdahale edeceği ânı beklemek hakkımızdır.

Malumpaşa, Sayı 03, Sayfa 01, 22 Eylül 1947 Pazartesi.

5.30.BİR ALÇAK

Bir alçak, on parmağında on kara, kendisi gibi olmıyanlara,[1144] yani namuslu insanlara saldırıyor.

Her şeyi kendi çirkef[1145] vicdanı[1146] gibi satılık sanan hayasız,[1147] bu vatanın şu veya bu gâvura[1148] peşkeş[1149] çekilebileceğini iddia ediyor.

Dün bu memleketi iki şişe biraya Almanlara devretmeye hazır olan basılı kâğıt bezirgânı,[1150] şimdi, istiklâlinin üstüne titrediğimiz aziz[1151] yurdumuza üç bardak viskiye[1152] müşteri[1153] arıyor.

Amma, bu topraklar olsun, bu topraklarda alınlarının teriyle yaşayan asil[1154] insanlar olsun, hiçbir zaman o çirkefleri kusan[1155] ciğeri beş para etmez[1156] kalem[1157] orospusu[1158] gibi orta malı değildir; ne Moskof'a[1159] satılır, [1160]ne Amerikalıya.

[1142] Çürütmeye.
[1143] Yapamayacağı bir işe girişmek, özenmek, heves etmek, meyletmek.
[1144] Olmayanlara.
[1145] İğrenç ve bulaşkan kimse veya şey.
[1146] Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç.
[1147] Utanç duymayan kimse.
[1148] Müslüman olmayan kimse.
[1149] Yaranmak amacı ile uygunsuz olarak verilen şey.
[1150] Tüccar. Alışverişte çok kâr amacı güden kimse.
[1151] Sevgide üstün tutulan, muazzez.
[1152] Tahıllar malt yapılarak şekerlendirildikten ve gereği kadar mayalandıktan sonra damıtılarak elde edilen alkollü içki.
[1153] Hizmet, mal vb. alan ve karşılığında ücret ödeyen kimse.
[1154] Soylu.
[1155] Reddetmek.
[1156] Ciğeri beş para etmemek: Değersiz, kendisine güvenilmez, korkak, aşağılık (bir kimse olmak).
[1157] Resmî kuruluşlarda yazı işlerinin görüldüğü yer. Devlet kurumu.
[1158] Hayat kadını. Kolay elde edilen, düşük ahlaklı kadın.
[1159] Rusya Federasyonu'nda yaşayan Doğu Slav halkı veya bu halkın soyundan olan kimse.
[1160] Ne ne bağlacından önce ve sonra virgül kullanılması günümüzdeki imlâ ile uygun düşmemektedir.

Bu alçak, Amerikanın[1161] Türkiyeyi[1162] "himaye"sinden[1163] bahsediyor. Müstakil bir devlet için "himaye"nin ne demek olduğunu bu millet bilir: Bir zamanlar böyle bir himayeden canını zor kurtarmıştı. Daha geçenlerde Almanlar da Çekoslovakyayı[1164] "himaye"leri altına almışlar ve orada bir "Himaye idaresi" kurmuşlardı. Bugün de bütün müstemlekeler[1165] birer sömürücü devletin "himaye"si altındadırlar.

Atatürkün[1166] idaresinde[1167] koca bir millet oluk gibi kan dökerek istiklâlini kazandırdığı bu toprakları Amerikan bankerlerinin[1168] himayesine vermekte bu ne acele böyle?

Bu alçak, istediği gâvurun himayesine sığınsın; varlığını, sinsi ve açık her tecavüze[1169] karşı dişiyle, tırnağiyle[1170] korumasını bilen bu millet, elbet dostunu düşmanından ayıracak ve bu satılık işporta[1171] malını lâyık olduğu çöplüğe[1172] dökecektir.

Bakalım, himayelerine güvendiği misterler[1173] onu bu korkunç, âkıbetten[1174] kurtarabilecekler mi?

Malumpaşa, Sayı 04, Sayfa 01, 29 Eylül 1947 Pazartesi.

[1161] Amerika'nın.
[1162] Türkiye'yi.
[1163] Koruma, gözetme, esirgeme, koruyuculuk, gözetim.
[1164] Çekoslovakya'yı. Orta Avrupa'da 1918 ile 1992 arasında varlığını sürdürmüş olan ülke.
[1165] Sömürge.
[1166] Atatürk'ün.
[1167] Yönetme, yönetim, çekip çevirme.
[1168] Para, altın vb. taşınır değerlerin ticaretiyle uğraşan kimse.
[1169] Saldırı.
[1170] Tırnağı ile.
[1171] Gezici satıcıların mallarını koymaya yarayan yayvan sepet veya bu işi gören, ona benzer araç, sergi. Açıkta yapılan satış.
[1172] Çöplerin atıldığı veya biriktirildiği yer, çöp tenekesi, küllük, süprüntülük, gübürlük, mezbele, mezbelelik.
[1173] Bay. Erkek.
[1174] Bir iş veya durumun sonu, sonuç.

BÖLÜM VI

SONUÇ

Eğitim doğumdan ölüme kadar devam eden bir süreçtir ve bu sürecin temelinde de iletişim yer almaktadır. İletişimin en sağlıklısı da dil ile gerçekleştirilmektedir.

İnsanlar genel olarak ana dilini ilk olarak ailesinden öğrenmektedir. Ailenin eğitim seviyesi düşükse yaşamın ilk yıllarında çocukla kuracağı cümlelerdeki sözcükler de kısıtlı olacaktır. Bu durum bireyin dil gelişimini olumsuz yönde etkileyecektir. Türkiye'deki genel eğitim seviyesi düşük olduğundan aile tarafından verilen ana dili eğitimi de yetersiz kalmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı I. Dönem Örgün Eğitim İstatistikleri 31.03.2017 tarihinde yayımlamıştır. Buna göre Türkiye'de eğitim gören net öğrenci okullaşma oranları şu şekildedir:

Okul Türü	**Yaş**	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
Okul Öncesi	3-5 4-5 5	%35,12 %45,11 %57,40	%35,89 %46,25 %60,11	%35,52 %45,70 %58,79
İlkokul	-	%91,24	%91,08	%91,16
Ortaokul	-	%95,76	%95,60	%95,68
Ortaöğretim (Lise)	-	%82,38	%82,69	%82,54

(MEB,https://sgb.meb.gov.tr/mebiys_dosyalar/2017_03/31152628_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2016_2017_1.pdf).

Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) 2016-2020 Stratejik Planı'na göre 2014-2015 öğretim döneminde Türkiye'de eğitim gören öğrenciler sayıları (YÖK, http://www.yok.gov.tr/documents/10279/21040516/YOK_Stratejik_Plan_2016_2020_ed070616.pdf).

Eğitim Düzeyi	**I. öğretim**	**II.öğretim**	**Açık Öğretim**	**Uzaktan Öğretim**	**Toplam Sayı**
Ön Lisans	610.964	285.067	738.225	25.580	2.013.762
Lisan	1.473.492	423.825	1.710.913	20.195	3.628.800
Lisansüstü	377.484	29.333	-	13.507	420.324
Toplam	2.461.940	738.225	1.710.913	59.282	6.062.886

YÖK'ün 2016-2020 Stratejik Planı'na göre 2014-2015 öğretim yılında Türkiye'de eğitim gören öğrencilerin yüzdelik dilim olarak oransal dağılımı (YÖK, http://www.yok.gov.tr/documents/10279/21040516/yok_stratejik_plan_2016_2020_ed070616.pdf).

Eğitim Düzeyi	**I. öğretim**	**II.öğretim**	**Açık Öğretim**	**Uzaktan Öğretim**	**Toplam Sayı**
Ön Lisans	%30,3	%14,12	%54,2	%1,3	%100
Lisan	%40,6	%11,7	%47,1	%0,6	%100
Lisansüstü	%89,8	%7,0	%0,0	%2,4	%100
Toplam	%40,6	%12,2	%46,2	%1,0	%100

Türkiye'de 2016-2017 Eğitim-Öğretim döneminde yükseköğretim gören öğrenci sayıları (YÖK, https://istatistik.yok.gov.tr/).

Program Türü	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
Ön Lisans	1.335.771	1.220.155	2.555.926
Lisans	220.2339	1.869.240	4.071.579
Yüksek Lisans	294.397	185.818	480.215
Doktora	53.600	37.667	91.267
Genel Toplam	3.886.107	3.312.880	7.198.987

Yukarıdaki istatistikler özellikle yüksek öğretime dair nicelik olarak bir artış eğilimini işâret etmektedir. 2016-2017'de üniversitede eğitim gören 7.198.987 öğrenciden 3.398.677'si açık öğretim ve uzaktan eğitim yöntemi ile eğitim görmektedir.

Eğitimli ya da eğitimsiz anneler gündelik işlerini daha kolay yapabilmek adına, çocuklarını ya televizyon ekranının önüne oturtmakta ya da eline cep telefonu, tablet bilgisayar vererek bakım görevini teknolojiye yüklemektedir. Bu neden ile çocuklar daha geç konuşmaya başlamakta, dil yetisi geç geliştiğinden okul yaşamında da başarısız olmaktadırlar. Ana dilini bu koşullarda yeterli şekilde öğrenemeyen bireylerin; mecaz, terim, kinaye, tevriye gibi söz sanatları barındıran ifâdeleri anlamaları da çok güçtür.

Dil eğitimi kapsamında değerlendirirsek on iki yıllık zorunlu eğitimin ilkokul ve ortaokul kademesindeki sekiz yıl boyunca Türkçe ve son dört yılda da Dil ve Anlatım/Türk Edebiyatı; yüksek öğretim aşamasında da zorunlu olarak bir yıl boyunca Türk Dili dersi gören/görmüş olan eğitimin çıktısı konumundaki bireylerin birçoğu; sıradan bir konu hakkında dilekçe dahi yazamamaktadır. Bu da Türkçenin öğretiminde birtakım hatalar yapıldığının bariz kanıtıdır. Bunun çözümü nicelik artışının nitelik ile buluşturulması ile gerçekleştirilebilir.

Sabahattin Ali'nin siyasî metinleri dil öğretimi için çok zengin bir söz hazinesine sahiptir; fakat bu söz hazinesinden faydalanabilmek için söz sanatlarına ve Türkçeye vakıf olmak gereklidir. Yukarıdaki istatistikî bilgiler Türk toplumunun yeterli eğitim düzeyine sahip olmadığını göstermektedir. Bu yetersizliği göz önünde bulundurarak yapmış olduğumuz çalışma ile Sabahattin Ali'nin siyasî yazılarını yeniden yorumlayıp dil eğitimi kapsamında kullanılabilecek metinler haline getirdiğimizi ve bu sayede metinlerin dil öğretimine katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Özetle, okullardaki Türkçe, Dil ve Anlatım/Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili derslerinde dil bilgisinden daha çok okuma, okuduğunu anlama ve yazma ağırlıklı bir müfredat programı uygulanması; Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Millî Eğitim Bakanlığı ve diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan sınavlarda yer alan Türkçe testlerinde çoktan seçmeli sorular yerine, metin yazma uygulamalarına ve

şıkları olmayan okuduğunu anlamaya dayalı metinlere yer verilmesi benliğimizi yitirmemizi engelleyebileceği gibi bilinçli bir Türk toplumu da meydana getirebilecektir.

KAYNAKÇA

Akgün, M., Berksoy, M., Berksoy T., Berktay, F. (2003). *Sosyal Demokrat Yaklaşımlar*. İstanbul: SODEV ve TÜSES.

Ali, F., Özkırımlı, A. (1979). *Sabahattin Ali*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Altınkaynak, H. (2015). *Markopaşa Yazıları ve Ötekiler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Bayram, K., Haz. Özalp, H. (2012) *Sabahattin Ali Olayı: Derin Devletin Faili Malum Cinayeti*. Ankara: Tanyeri Kitap.

Bozkurt, İ., *Missouri Zırhlısının İstanbul Ziyareti*. http://www.ezberbozanbilgiler.com/bizim-tarih/item/296-missouri-ziyaret, (Erişim tarihi: 23 Ocak 2016).

Dursun, Çiler (2007). "*Eleştirel Söylem Çözümlemesi*", Felsefe Ansiklopedisi (içinde), Ed: Ahmet Cevizci, Cilt: 5, İstanbul: Ebabil Yayınları, 1. Baskı.

Keser, İ. (1993). *Türkiye'de Siyaset ve Devletçilik*. İstanbul: Gündoğan Yayınları.

Makal, A. (2008). *Türkiye'de Çok Partili Dönemde Çalışma İlişkileri 1946-1963*. http://www.obarsiv.com/pdf/ahmet_makal.pdf (Erişim tarihi: 19 Şubat 2017).

Maleyeva Erkoç, S. (2012*). Marek Hłasko ve Sabahattin Ali'nin Öykülerinde Toplumsal-Siyasal Eleştiri.* Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

MEB, http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2016_2017.pdf (Erişim tarihi: 25 Haziran 2017)

YÖK, http://www.yok.gov.tr/documents/10279/21040516/YOK_Stratejik_Plan_2016_2020_ed070616.pdf (Erişim tarihi: 25 Haziran 2017)

YÖK, https://istatistik.yok.gov.tr/ (Erişim tarihi: 25 Haziran 2017)

TDK, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts (Erişim tarihi: 16 Eylül 2017)

Topuz, H. (2007). *Başın Öne Eğilmesin. Sabahattin Ali'nin Romanı*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Tökin F.H. (1965). *Türk Tarihinde Siyasî Partiler ve Siyasi Düşüncenin Gelişmesi*. İstanbul: Elif Yayınları.